

BIROUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ

*SITUAȚIA
SOCIAL-ECONOMICĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
în anul 2015*

CUPRINS

I. INFORMAȚIE SUCCINTĂ PRIVIND SITUAȚIA SOCIAL-ECONOMICĂ A REPUBLICII MOLDOVA în anul 2015.....	3
1.1. Principalii indicatori macroeconomici ai Republicii Moldova	5
II. PRODUSUL INTERN BRUT.....	7
III. PRODUCȚIA BUNURILOR ȘI SERVICIILOR	11
3.1. Industrie.....	11
3.2. Agricultură	15
3.3. Investiții în active materiale pe termen lung	19
3.4. Transporturi	23
3.5. Comunicații.....	25
3.6. Turism.....	26
3.7. Cifra de afaceri	30
3.8. Comerț exterior.....	33
IV. PREȚURI.....	48
V. FINANȚE	51
5.1. Executarea bugetului public național.....	51
5.2. Credite, depozite și rulajul de casă	53
5.3. Asigurări	54
5.4. Piața valorilor mobiliare	55
VI. SITUAȚIA SOCIALĂ.....	56
6.1. Nivelul de trai al populației	56
6.2. Situația demografică.....	62
6.3. Ocrotirea sănătății	65
6.4. Învățământ.....	67
6.5. Infracțiuni.....	70
PRECIZĂRI METODOLOGICE	72

I. INFORMAȚIE SUCCINTĂ PRIVIND SITUAȚIA SOCIAL-ECONOMICĂ A REPUBLICII MOLDOVA în anul 2015¹

Rezultatele activității economiei naționale se prezintă astfel:

- **Produsul intern brut**, în ianuarie-septembrie 2015, a însumat 88840 mil. lei, prețuri curente de piață, fiind în creștere, în termeni reali, cu 0,5% față de ianuarie-septembrie 2014.
- **Indicele volumului producției industriale** în anul 2015 în raport cu anul 2014 a constituit 100,6%. Majorarea volumului producției industriale a fost determinată de creșterea volumului producției în industria prelucrătoare cu 102,3%.
- **Indicele volumului producției agricole** în gospodăriile de toate categoriile în anul 2015, conform estimărilor preliminare, a constituit 86,2% (în prețuri comparabile) față de anul 2014. Micșorarea producției globale agricole a fost determinată de scăderea producției vegetale cu 22,6%, producția animalieră fiind în creștere cu 2,2%.
- **Investițiile în active materiale pe termen lung** din contul tuturor surselor de finanțare realizate în economia națională în anul 2015 au fost însușite în valoare de 20820,6 mil. lei (în prețuri curente), din care lucrările de construcții-montaj au constituit 9893,0 mil. lei, sau respectiv 91,2% și 83,9% în raport cu anul 2014. Darea în folosință a caselor de locuit s-a majorat cu 0,2% față de anul 2014.
- **Întreprinderile de transport feroviar, auto, fluvial și aerian** au transportat în anul 2015 mărfuri în volum de circa 12,0 mil. tone, cu 17,3% mai puțin față de anul 2014. **Parcursul mărfurilor la întreprinderile de transport** a totalizat 3733,9 mil. tone-km, cu 10,4% mai puțin comparativ cu cel înregistrat în anul 2014.
- **Volumul cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu amănuntul** (cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete) în anul 2015 s-a micșorat cu 6,4% (în prețuri comparabile) în raport cu anul 2014.
- **Volumul cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piață prestate populației** în anul 2015 a crescut cu 1,2% (în prețuri comparabile) comparativ cu anul 2014.
- **Valoarea cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor** în anul 2015 s-a diminuat cu 10,9% (în prețuri curente) față de anul 2014.
- **Valoarea cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu ridicata** (cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete) în anul 2015 s-a majorat cu 5,7% (în prețuri curente) comparativ cu anul 2014.
- **Valoarea cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piață prestate întreprinderilor** în anul 2015 a fost în creștere cu 5,5% (în prețuri curente) față de anul 2014.
- **Exporturile** de mărfuri realizate în anul 2015 au totalizat la 1966,9 milioane dolari SUA, volum inferior celui înregistrat în anul 2014 cu 15,9%. **Importurile** de mărfuri au însumat 3986,8 mil. dolari SUA, fiind în scădere cu 25,0% comparativ cu anul 2014. **Balanța comercială** s-a soldat cu un deficit de 2019,9 mil. dolari SUA, cu 957,6 mil. dolari SUA (-32,2%) mai mic față de cel înregistrat în anul 2014.

¹ Indicatorii economico-sociali sînt prezentați fără datele întreprinderilor și organizațiilor din partea stîngă a Nistrului și municipiul Bender

- **Cîștigul salarial mediu al unui salariat din economia națională** în luna decembrie 2015 a constituit 5227,7 lei sau cu 7,4% mai mult față de luna decembrie 2014. Indicele cîștigului salarial real a fost de 94,5% sau în scădere cu 5,5%. În sfera bugetară cîștigul salarial mediu a constituit în luna decembrie 2015 – 4161,7 lei (+4,0% față de decembrie 2014), iar în sectorul economic (real) – 5683,8 lei (+8,6%).

- **Numărul șomerilor oficial înregistrați**, conform datelor Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, la 1 ianuarie 2016 a fost de 26,9 mii persoane. Numărul șomerilor, determinat *conform definiției Biroului Internațional al Muncii*, în trimestrul III 2015 a fost de aproximativ 44 mii persoane.

- **Indicele prețurilor de consum (IPC)** în decembrie 2015 față de noiembrie 2015 a constituit 100,8%, iar față de decembrie 2014 – 113,6% (IPC în decembrie 2014 față de noiembrie 2014 IPC a marcat 100,7% și față de decembrie 2013 – 104,7%).

1.1. Principalii indicatori macroeconomici ai Republicii Moldova

	2011	2012	2013	2014	2015*
Produsul intern brut , mil. lei	82349	88228	100510	112050	88840 ¹
în % față de anul precedent	106,8	99,3	109,4	104,8	100,5 ²
Valoarea producției industriale , mil. lei	34194,4	36362,2	39403,3	43548,0	38968,6 ³
Indicele volumului producției industriale	109,5	98,1	108,6	107,3	100,6
Producția agricolă , mil. lei	22619	19922	23814	27254	...
în % față de anul precedent	105,0	77,7	139,1	108,6	86,2
Investiții în active materiale pe termen lung din contul tuturor surselor de finanțare, mil. lei	16449,5	17153,9	19132,3	20849,2	20820,6
în % față de anul precedent	112,5	98,9	104,2	102,3	91,2
inclusiv lucrări de construcții-montaj	7950,3	8784,6	9881,2	10912,4	9893,0
în % față de anul precedent	103,0	100,5	103,9	102,1	83,9
Darea în folosință a caselor de locuit (suprafața totală) din contul tuturor surselor de finanțare, mii m ²	589,3	502,5	515,0	497,3	498,2
în % față de anul precedent	107,9	90,0	102,5	96,6	100,2
Parcursul mărfurilor realizat de întreprinderile de transport – total , mil. tone-km	3703,3	3847,6	4461,8	4169,5	3733,9
în % față de anul precedent	114,2	103,9	116,0	93,4	89,6
din care:					
feroviar	1196,0	959,5	1226,9	1181,4	959,3
în % față de anul precedent	124,8	80,2	127,9	96,3	81,2
auto ⁴	2505,1	2885,9	3233,3	2986,2	2773,4
în % față de anul precedent	109,8	115,2	112,0	92,4	90,2
Mărfuri transportate de întreprinderile de transport – total , mii tone	10056,8	10922,5	13867,0	14452,0	11958,6
în % față de anul precedent	119,3	108,6	127,0	104,2	82,7
din care:					
feroviar	4554,0	4163,8	5430,6	5008,4	4157,9
în % față de anul precedent	118,2	91,4	130,4	92,2	83,0
auto ⁴	5352,1	6612,9	8272,5	9215,6	7648,1
în % față de anul precedent	120,4	123,6	125,1	111,4	81,3
Cifra de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu amănuntul (cu excepția comerțului cu autovehicule și motocicletele), mil. lei	x	x	x	38230,6	40642,3
în % față de anul precedent	x	x	x	107,5 ⁵	93,6 ⁵
Cifra de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piață prestate populației , mil. lei	7672,7	8094,2	10650,8	12871,2	13659,2
în % față de anul precedent	101,4 ⁵	103,1 ⁵	110,7 ⁵	107,4 ⁵	101,2 ⁵
Cifra de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor , mil. lei	x	x	x	5899,5	5366,7
în % față de anul precedent	x	x	x	111,6 ⁶	89,1 ⁶
Cifra de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu ridicata (cu excepția comerțului cu autovehicule și motocicletele), mil. lei	x	x	x	71532,4	74588,2
în % față de anul precedent	x	x	x	112,0 ⁶	105,7 ⁶
Cifra de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piață prestate întreprinderilor , mil. lei	25243,7	24840,2	28694,3	32823,2	34925,2
în % față de anul precedent	111,3 ⁶	98,7 ⁶	106,9 ⁶	110,2 ⁶	105,5 ⁶
Export , mil. dolari SUA	2216,8	2161,9	2428,3	2339,5	1966,9
în % față de anul precedent	143,8	97,5	112,3	96,3	84,1
Import , mil. dolari SUA	5191,3	5212,9	5492,4	5317,0	3986,8
în % față de anul precedent	134,7	100,4	105,4	96,8	75,0

	2011	2012	2013	2014	2015*
Balanța comercială , mil. dolari SUA	-2974,5	-3051,0	-3064,1	-2977,5	-2019,9
în % față de anul precedent	128,6	102,6	100,4	97,2	67,8
Cîștigul salarial mediu lunar al unui salariat din economia națională ⁷ , lei	3042,2	3386,2	3674,2	4089,7	4610,9 ⁸
în % față de anul precedent	111,0	111,3	108,5	111,3	110,5
Cîștigul salarial real al unui salariat					
în % față de anul precedent	103,1	106,4	103,7	105,9	100,7
Numărul șomerilor oficial înregistrați (la sfîrșitul anului), mii persoane	38,8	26,3	20,9	20,7	26,9
în % față de anul precedent	95,2	67,9	79,4	99,3	129,8
Indicele prețurilor de consum	107,6	104,6	104,6	105,1	109,7
mărfuri alimentare	108,4	103,8	106,6	106,5	109,8
mărfuri nealimentare	105,8	104,2	104,3	105,5	111,8
servicii	108,8	106,2	102,6	102,5	106,2

* Date preliminare

¹ Ianuarie-septembrie 2015

² Ianuarie-septembrie 2015 în % față de ianuarie-septembrie 2014

³ Valoarea producției fabricate de către întreprinderile cuprinse în cercetarea lunară

⁴ Inclusiv întreprinderile cu alte genuri de activitate, care efectuează transportări auto de mărfuri și dispun de 10 și mai multe autovehicule de marfă proprii sau închiriate

⁵ Prețuri comparabile

⁶ Prețuri curente

⁷ Datele cuprind unitățile economice și sociale cu unu și mai mulți salariați

⁸ Cîștigul salarial nominal brut lunar la unitățile economice (din sectorul real) cu 4 și mai mulți salariați și toate instituțiile bugetare, indiferent de numărul de salariați

II. PRODUSUL INTERN BRUT

În trimestrul III 2015, produsul intern brut (PIB) a însumat 35890 mil. lei, prețuri curente de piață, în scădere – în termeni reali – cu 3,7% față de trimestrul III 2014 pe seria brută și cu 4,1% pe seria ajustată sezonier; față de trimestrul II 2015, pe seria ajustată sezonier, PIB s-a diminuat cu 2,5%.

Dinamica produsului intern brut trimestrial

		Trim.I	Trim.II	Trim.III	Trim. IV	Anul
- în % față de perioada respectivă din anul precedent						
	2013	103,8	106,5	113,5	111,9	109,4
Serie brută	2014	103,7	104,3	105,8	104,2	104,6
	2015	104,8	102,5	96,3	–	–
	2013	104,9	106,5	112,6	111,7	–
Serie ajustată sezonier	2014	105,4	105,2	105,6	104,0	–
	2015	104,1	101,9	95,9	–	–
- în % față de trimestrul precedent						
	2013	101,1	101,7	103,3	101,1	–
Serie ajustată sezonier	2014	99,2	101,5	103,6	99,6	–
	2015	99,4	99,3	97,5	–	–

Contribuția categoriilor de resurse și de utilizări la modificarea PIB în trimestrul III 2015:

Categoriile de resurse

Valoarea adăugată brută pe economie (VAB) s-a diminuat, în trimestrul III 2015, cu 3,9% în raport cu perioada respectivă a anului anterior, având o contribuție negativă (-3,4%) asupra dinamicii PIB.

Contribuții negative asupra PIB, în trimestrul III 2015, le-au avut următoarele activități economice:

- Agricultură, silvicultură și pescuit (-3,3%), cu o pondere de 18,1% la formarea PIB și cu o diminuare a VAB cu 17,4%;
- Comerț cu ridicata și cu amănuntul; întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor; transport și depozitare; activități de cazare și alimentație publică (-0,5%), cu o pondere de 20,7% la formarea PIB și cu o diminuare a VAB cu 2,3%;
- Administrația publică și apărare; asigurări sociale obligatorii; învățământ; sănătate și asistență socială (-0,2%), cu o pondere de 11,9% la formarea PIB și cu o reducere a VAB cu 1,9%.

Construcțiile; producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat; distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare au influențat diminuarea PIB cu câte 0,1%, contribuind la formarea PIB cu 3,9% și 1,9% respectiv. VAB produsă în activitățile menționate s-a situat sub nivelul perioadei respective din anul precedent cu 1,8% și 5,1% corespunzător.

Volumul impozitelor pe produse colectat la bugetul public național s-a redus cu 2,6% în raport cu perioada similară a anului anterior, contribuind la formarea PIB cu 14,6%, având un grad de influență la scăderea PIB, de -0,4%.

În perioada de referință contribuții pozitive mai însemnate asupra indicelui volumului fizic al PIB au fost înregistrate pentru următoarele activități economice:

- Intermedieri financiare și asigurări (+0,7%), cu o pondere la formarea PIB de 6,1% și o majorare a VAB cu 17,8%;
- Industria extractivă; industria prelucrătoare (+0,4%), cu o pondere la formarea PIB de 11,6% și o majorare a VAB cu 3,6%;
- Tranzacții imobiliare; activități profesionale, științifice și tehnice; activități de servicii administrative și activități de servicii suport (+0,1%), cu o pondere de 7,3% la formarea PIB și o creștere a VAB cu 1,7%.

Categoriile de utilizări

La diminuarea PIB pe categorii de utilizări, în trimestrul III 2015 față de trimestrul III 2014, contribuții negative au avut toate componentele:

- Consumul final al gospodăriilor populației (-4,6%), cu o pondere de 86,4% la formarea PIB și o reducere a volumului cu 5,2%;
- Consumul final al administrației publice și instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației (-0,2%), cu o pondere la formarea PIB de 15,3% și o reducere a volumului cu 1,6%;

- Formarea brută de capital fix (-1,2%), cu o pondere la formarea PIB de 23,8% și o reducere a volumului cu 4,8%;
- Exporturile de bunuri și servicii (-0,05%), cu o pondere la formarea PIB de 36,0% și o reducere a volumului cu 0,2%;
- Importurile de bunuri și servicii (-2,8%), cu o pondere la formarea PIB de 63,1% și o reducere a volumului cu 4,4%.

Revizuirii:

Seria ajustată sezonier a PIB trimestrial a fost recalculată ca urmare a includerii calculelor pentru trimestrul III 2015, fiind revizuită față de varianta publicată la 15 iunie 2015. Astfel:

- rezultatele trimestrului I 2015 față de trimestrul IV 2014 s-au modificat de la 100,5% la 99,4%;
- rezultatele trimestrului II 2015 comparativ cu trimestrul I 2015 au fost revizuite de la 100,2% la 99,3%.

Resursele și utilizările produsului intern brut în trimestrul III 2015

	Prețuri curente, mii. lei	Indicii volumului fizic în % față de trimestrul III 2014	Contribuția la formarea PIB, %	Contribuția la creșterea / descreșterea PIB (+/-), %
RESURSE				
Valoarea adăugată brută – total	30 723 967	96,1	85,6	-3,4
Agricultură, silvicultură și pescuit	6 484 828	82,6	18,1	-3,3
Industria extractivă; industria prelucrătoare	4 180 463	103,6	11,6	0,4
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat; distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	666 369	94,9	1,9	-0,1
Construcții	1 393 502	98,2	3,9	-0,1
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor; transport și depozitare; activități de cazare și alimentație publică	7 420 182	97,7	20,7	-0,5
Informații și comunicații	1 883 077	100,9	5,2	0,0
Activități financiare și de asigurări	2 177 997	117,8	6,1	0,7
Tranzacții imobiliare; activități profesionale, științifice și tehnice; activități de servicii administrative și activități de servicii suport	2 628 728	101,7	7,3	0,1
Administrație publică și apărare; asigurări sociale obligatorii; învățământ; sănătate și asistență socială	4 282 038	98,1	11,9	-0,2
Artă, activități de recreere și de agrement; alte activități de servicii; activități ale gospodăriilor private în calitate de angajator de personal casnic; activități ale gospodăriilor private de producere de bunuri și servicii destinate consumului propriu	638 728	104,2	1,8	0,1
Serviciile intermediarilor financiari indirect măsurate	-1 031 943	x	-2,9	-0,5
Impozite nete pe produse (impozite minus subvenții)	5 165 673	97,6	14,4	-0,3
din care: impozite pe produse	5 230 947	97,4	14,6	-0,4
PRODUSUL INTERN BRUT	35 889 640	96,3	100,0	-3,7
UTILIZĂRI				
Consumul final – total	36 491 956	95,4	101,7	-4,8
Consumul final al gospodăriilor populației	30 999 363	94,8	86,4	-4,6
Consumul final al administrației publice și instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației	5 492 593	98,4	15,3	-0,2
Formarea brută de capital	9 129 158	x	25,4	-1,7
Formarea brută de capital fix	8 534 745	95,2	23,8	-1,2
Variația stocurilor	594 413	x	1,6	-0,5

	Prețuri curente, mii. lei	Indicii volumului fizic în % față de trimestrul III 2014	Contribuția la formarea PIB, %	Contribuția la creșterea / descreșterea PIB (+/-), %
Exportul net de bunuri și servicii	-9 731 474	x	-27,1	2,8
Exportul de bunuri și servicii	12 913 747	99,8	36,0	0,0
Importul de bunuri și servicii (-)	22 645 221	95,6	63,1	-2,8

Notă: În unele cazuri pot apărea decalaje neînsemnate între totalurile indicate și sumele componente incluse, fapt ce se explică prin rotunjirea datelor.

În ianuarie-septembrie 2015, PIB a constituit în valoare nominală – 88 840 mil. lei, prețuri curente de piață, fiind în creștere – în termeni reali – cu 0,5% față de ianuarie-septembrie 2014.

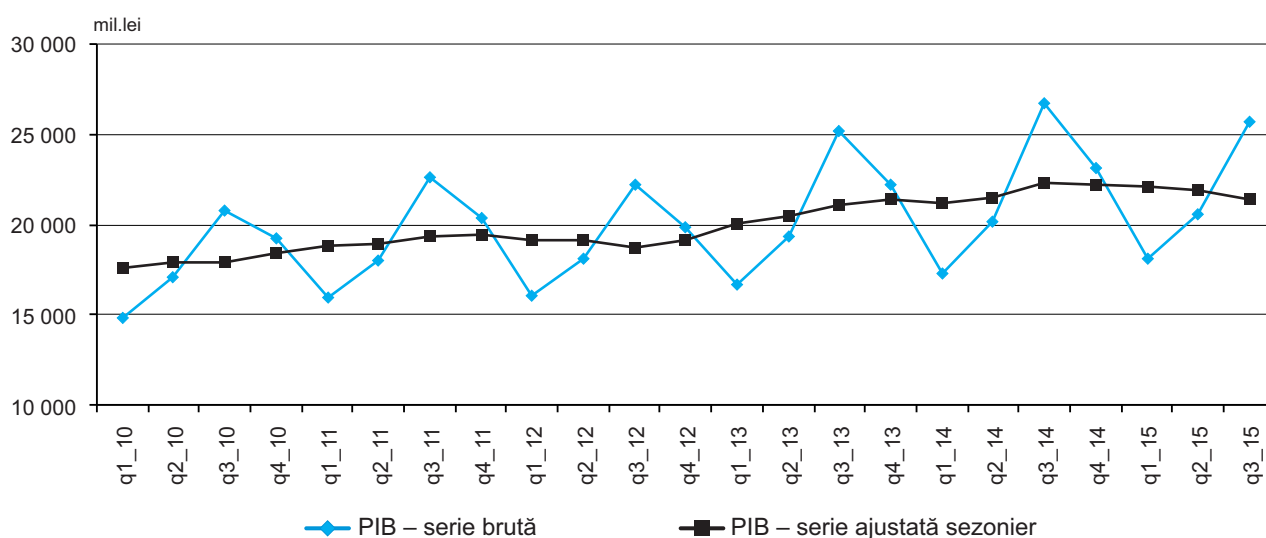
Resursele și utilizările produsului intern brut în ianuarie-septembrie 2015

	Prețuri curente, mii. lei	Indicii volumului fizic în % față de ianuarie- septembrie 2014	Contribuția la formarea PIB, %	Contribuția la creșterea / descreșterea PIB (+/-), %
RESURSE				
Valoarea adăugată brută – total	75 156 020	100,5	84,6	0,4
Agricultură, silvicultură și pescuit	9 464 102	89,1	10,7	-1,2
Industria extractivă; industria prelucrătoare	10 908 318	105,3	12,3	0,6
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat; distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	2 509 395	102,0	2,8	0,1
Construcții	3 623 510	100,9	4,1	0,0
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor; transport și depozitare; activități de cazare și alimentație publică	17 533 591	100,9	19,7	0,2
Informații și comunicații	5 214 264	102,1	5,9	0,1
Activități financiare și de asigurări	6 490 333	122,7	7,3	1,0
Tranzacții imobiliare; activități profesionale, științifice și tehnice; activități de servicii administrative și activități de servicii suport	7 406 750	103,3	8,3	0,3
Administrație publică și apărare; asigurări sociale obligatorii; învățământ; sănătate și asistență socială	12 894 673	98,7	14,5	-0,2
Artă, activități de recreere și de agrement; alte activități de servicii; activități ale gospodăriilor private în calitate de angajator de personal casnic; activități ale gospodăriilor private de producere de bunuri și servicii destinate consumului propriu	2 009 663	104,9	2,3	0,1
Serviciile intermediarilor financiari indirect măsurate	-2 898 579	x	-3,3	-0,6
Impozite nete pe produse (impozite minus subvenții)	13 683 620	100,5	15,4	0,1
din care: impozite pe produse	13 889 283	100,1	15,6	0,0
PRODUSUL INTERN BRUT	88 839 640	100,5	100,0	0,5
UTILIZĂRI				
Consumul final – total	95 241 244	98,3	107,2	-1,9
Consumul final al gospodăriilor populației	77 679 848	98,1	87,4	-1,7
Consumul final al administrației publice și instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației	17 561 396	99,0	19,8	-0,2

	Prețuri curente, mii. lei	Indicii volumului fizic în % față de ianuarie- septembrie 2014	Contribuția la formarea PIB, %	Contribuția la creșterea / descreșterea PIB (+/-), %
Formarea brută de capital	21 215 864	x	23,9	-1,0
Formarea brută de capital fix	21 561 188	99,5	24,3	-0,1
Variația stocurilor	-345 323	x	-0,4	-0,9
Exportul net de bunuri și servicii	-27 617 467	x	-31,1	3,4
Exportul de bunuri și servicii	38 031 529	103,3	42,8	1,3
Importul de bunuri și servicii (-)	65 648 996	97,3	73,9	-2,1

Notă: În unele cazuri pot apărea decalaje neînsemnate între totalurile indicate și sumele componente incluse, fapt ce se explică prin rotunjirea datelor

Dinamica Produsului Intern Brut trimestrial 2010-2015 (2010 = 100)



III. PRODUCȚIA BUNURILOR ȘI SERVICIILOR

3.1. Industrie

În anul 2015 indicele volumului producției industriale în raport cu anul 2014 a constituit 100,6%. În luna decembrie în raport cu decembrie 2014 acest indice a marcat 92,1%.

Nivelul veniturilor din vânzări, producției fabricate și livrate ale întreprinderilor industriale, cuprinse în cercetare statistică lunară, după tipuri de activități se prezintă în tabelul ce urmează:

	2015				
	Venituri din vânzări, mil. lei	Valoarea producției fabricate		Valoarea producției livrate, mil. lei	
		mil. lei (prețuri curente)	în % față de 2014	total	inclusiv pe piața externă
Industrie, total	51481,0	38968,6	100,6	38906,1	13128,6
Industria extractivă	770,0	685,3	91,0	652,3	0,1
Industria prelucrătoare	38816,7	33046,3	102,3	33019,3	12784,2
din care:					
Industria alimentară	14086,7	12201,2	95,2	12567,8	3105,4
producția, prelucrarea și conservarea					
carnii și a produselor din carne	2480,4	2655,1	92,8	2605,0	156,5
prelucrarea și conservarea peștelui,					
crustaceelor și moluștelor	317,7	212,5	90,7	212,3	–
prelucrarea și conservarea fructelor și					
legumelor	2085,2	1857,0	111,0	1954,3	1644,9
fabricarea uleiurilor și a grăsimilor					
vegetale și animale	1564,1	1294,7	118,5	1323,7	128,5
fabricarea produselor lactate	2805,0	2055,5	102,6	2051,9	177,1
fabricarea produselor de morărit, a					
amidonului și a produselor din amidon	457,7	233,6	95,4	231,2	25,8
fabricarea produselor de brutărie și a					
produselor făinoase	1851,2	1733,6	105,7	1728,9	227,8
fabricarea pâinii; fabricarea prăjiturilor					
și a produselor proaspete de					
patiserie	1460,9	1376,8	106,1	1371,0	76,1
fabricarea altor produse alimentare	2467,6	1867,9	65,6	2289,0	744,7
fabricarea produselor din cacao, a					
ciocolatei și a produselor zaharoase	671,5	728,7	105,3	726,2	58,9
fabricarea băuturilor	5136,7	4526,2	96,2	4376,3	2312,3
distilarea, rafinarea și mixarea					
băuturilor alcoolice	893,1	718,6	64,0	796,4	529,9
fabricarea vinurilor din struguri	2819,3	2552,7	102,9	2369,5	1740,7
producția de băuturi răcoritoare					
nealcoolice; producția de ape					
minerale și alte ape îmbuteliate	661,5	495,7	112,5	469,0	0,5
Fabricarea produselor din tutun	263,2	223,0	49,0	241,9	70,2
Fabricarea produselor textile	1896,1	1845,5	96,9	1858,7	1691,9
Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte	1843,3	1789,8	119,9	1733,6	1381,0
Tăbăcirea și finisarea pieilor; fabricarea					
articolelor de voiaj și marochinărie,					
harnașamentelor și încălțăminte;					
prepararea și vopsirea blănurilor	411,7	363,1	104,0	363,2	249,9
fabricarea încălțăminte	301,7	254,8	106,6	254,6	147,7
Prelucrarea lemnului, fabricarea					
produselor din lemn și plută, cu excepția					
mobilei; fabricarea articolelor din paie și					
din alte materiale vegetale împletite	183,8	147,3	115,9	143,4	74,5
Fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie	629,7	374,7	97,0	383,7	44,7
Fabricarea substanțelor și a produselor					
chimice	1433,0	1060,7	117,6	1016,2	97,9
Fabricarea produselor farmaceutice de					
bază și a preparatelor farmaceutice	611,5	589,7	116,9	581,3	223,1

	2015				
	Venituri din vânzări, mil. lei	Valoarea producției fabricate		Valoarea producției livrate, mil. lei	
		mil. lei (prețuri curente)	în % față de 2014	total	inclusiv pe piața externă
Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice	1753,4	1334,8	105,9	1332,8	519,4
Fabricarea altor produse din minerale nemetalice	3775,5	3171,0	100,6	3009,6	475,8
Industria metalurgică	97,5	76,2	76,0	73,4	1,4
Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații	1234,1	844,7	108,9	847,9	159,8
Fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice	526,6	483,7	99,3	483,9	418,5
Fabricarea echipamentelor electrice	1727,6	1659,8	132,2	1674,5	1130,8
Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a.	534,7	486,2	108,5	488,4	309,1
Fabricarea de mobilă	917,0	788,4	103,0	766,8	229,0
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	10792,3	4135,4	99,0	4133,0	–
Producția, transportul și distribuția energiei electrice	10498,8	3849,3	98,7	3846,6	–
Furnizarea de abur și aer condiționat	293,5	286,1	100,1	286,4	–
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	1102,0	1101,6	74,2	1101,5	344,3

Veniturile din vânzări, realizate de către întreprinderile industriale, cuprinse în cercetare statistică lunară, în anul 2015 s-au cifrat la 51481,0 mil. lei (în anul 2014 – 47585,2 mil. lei).

Ponderea **producției livrate** pe piața externă de către întreprinderile nominalizate în perioada de raport a constituit 33,7% din totalul producției livrate (în anul 2014 – 34,3%) și respectiv pe piața internă – 66,3% (în anul 2014 – 65,7%).

Întreprinderile din *industria extractivă* au obținut producție cu 9,0% mai puțin, decât în anul 2014.

Situația din sectorul industrial al economiei este determinată preponderent de activitatea întreprinderilor din *industria prelucrătoare*, cărora în anul 2015 le-au revenit 84,8% din valoarea totală a producției, obținute la întreprinderile cu activități principale de industrie cuprinse în cercetare statistică lunară. Volumul producției fabricate de către aceste întreprinderi a crescut cu 2,3% față de anul 2014.

În anul 2015 față de anul 2014 industria alimentară în ansamblu a înregistrat o descreștere a volumului de producție cu 4,8%. Cu toate acestea volumul producției a crescut la majoritatea activităților: fabricarea uleiurilor și grăsimilor vegetale și animale – cu 18,5%; producția de băuturi răcoritoare nealcoolice; producția de ape minerale și alte ape îmbuteliate – cu 12,5%; prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor – cu 11,0%; fabricarea pâinii; fabricarea prăjiturilor și a produselor proaspete de patiserie – cu 6,1%; fabricarea produselor din cacao, a ciocolatei și a produselor zaharoase – cu 5,3%; fabricarea vinurilor din struguri – cu 2,9%; fabricarea produselor lactate – cu 2,6% ș.a.

În același timp, s-au înregistrat reduceri ale volumului de producție la următoarele activități ale industriei alimentare: distilarea, rafinarea și mixarea băuturilor alcoolice – cu 36,0%; prelucrarea și conservarea peștelui, crustaceelor și moluștelor – cu 9,3%; producția, prelucrarea și conservarea cărnii și a produselor din carne – cu 7,2%; fabricarea produselor de morărit, a amidonului și a produselor din amidon – cu 4,6%.

Majorarea volumului producției industriale a fost motivată de creșteri și în alte activități ale industriei prelucrătoare, cum ar fi: fabricarea echipamentelor electrice – cu 32,2%; fabricarea articolelor de îmbrăcăminte – 19,9%; fabricarea substanțelor și a produselor chimice – cu 17,6%; fabricarea produselor farmaceutice de bază și a preparatelor farmaceutice – cu 16,9%; industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații – cu 8,9%; fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a. – cu 8,5%; fabricarea încălțămintei – cu 6,6%; fabricarea produselor din cauciuc și mase plastic – cu 5,9%; fabricarea de mobilă – cu 3,0% ș.a.

Totodată, a avut loc reducerea volumului de producție la alte activități, cum ar fi: fabricarea produselor de tutun – cu 51,0%; industria metalurgică – cu 24,0%; fabricarea produselor textile – cu 3,1%; fabricarea hîrtiei și a produselor din hîrtie – cu 3,0% etc.

Sectorul energetic în perioada de raport a marcat o descreștere cu 1,0%, descreșterea nivelului producției în sectorul energetic a fost cauzată în mare parte de descreșterea producției la activitatea producția, transportul și distribuția energiei electrice cu 1,3%. Totodată, la activitatea furnizarea de abur și aer condiționat s-a înregistrat creșterea producției cu 0,1%.

Producția principalelor produse industriale în întreprinderile, cuprinse în cercetare statistică lunară, se prezintă în următorul tabel:

	Unitatea de măsură	Decembrie 2015		2015	
		cantitatea	în % față de decembrie 2014	cantitatea	în % față de 2014
Industria extractivă					
ecausin și alte pietre calcaroase pentru cioplit sau pentru construcții cu greutatea specifică ≥ 2,5	mii tone	14,9	89,5	241,2	96,3
alte pietre pentru cioplit sau pentru construcții, exclusiv granit sau gresie	- " -	35,5	159,8	551,2	93,2
pietriș, prundiș, bolovani și silex	- " -	129,5	81,2	2511,9	94,8
Industria alimentară					
carne, inclusiv subproduse de categoria I	tone	1422,8	de 2,6 ori	11120,3	78,0
carne de pasăre	- " -	2236,9	99,1	24791,7	109,4
mezeluri	- " -	1540,5	96,0	16870,5	105,5
conserve din carne	- " -	27,3	53,3	531,7	75,6
pește uscat, nesărat; uscat și sărat, în saramură, exclusiv afumat și fileu	- " -	481,1	130,5	2869,6	107,5
pește afumat, inclusiv fileuri	- " -	199,2	160,1	1477,0	101,1
sucuri de legume și fructe	mii litri	1783,0	83,9	37606,3	78,3
conserve de legume și fructe	tone	261,2	71,3	11927,4	41,4
fructe prelucrate și conservate	- " -	23,4	9,3	7466,2	106,0
lapte și frișcă cu grăsime de pînă la 6%, neconcentrate, neîndulcite	- " -	5311,7	105,7	79835,0	101,9
unt	- " -	465,1	171,0	4785,0	102,5
cașcaval și brînză grase	- " -	141,3	149,7	2425,9	101,6
lapte prins, cremă de lapte prins, iaurt, chefir, smîntînă, lapte acru, lapte acidulat și lapte covășit	- " -	2545,4	100,6	32657,0	103,6
înghețată și alte forme de gheață comestibilă, cu sau fără cacao	mii litri	372,8	190,9	15742,4	101,7
făină	tone	5342,6	72,6	61074,6	94,0
crupe, grișuri și aglomerate	- " -	350,5	125,4	3495,4	116,9
produse de cofetărie făinoase	- " -	2907,1	98,5	30068,8	99,4
pîine proaspătă fără adaos de miere, ouă, cașcaval, fructe	- " -	8476,8	89,7	99318,6	97,0
paste făinoase, fără umplutură	- " -	496,8	103,2	5330,5	103,4
produse de cofetărie zaharoase	- " -	1882,0	103,2	13799,3	101,3
	mii litri 100%				
rachiuri și lichioruri	alcool	345,5	89,7	3023,7	84,4
divin	- " -	304,5	28,5	2176,1	78,8
vinuri spumante	mii dal	103,0	161,9	498,0	96,9
vinuri naturale de struguri	- " -	1601,8	130,1	11332,4	102,2
vinuri de Porto, Madeira, Sheary, Tokay și alte vinuri speciale avînd o concentrație alcoolică mai mare de 15% vol.	- " -	51,1	183,8	370,3	106,6
ape minerale și gazoase	- " -	845,9	117,3	11538,7	114,8
băuturi nealcoolice	- " -	254,8	70,1	6346,5	99,5
Fabricarea produselor textile					
articole tricotate	mii buc.	1153,9	100,5	15000,1	91,6
Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte					
articole de îmbrăcăminte pentru lucru	mii buc.	262,1	95,8	3617,3	110,4
paltoane, impermeabile, canadiene, pelerine și articole similare	- " -	11,3	70,0	182,5	88,6
sacouri, jachete și blazere	- " -	76,1	113,4	646,7	93,4
pantaloni lungi și scurți, salopete și șorturi	- " -	94,7	80,1	1044,3	84,7
fuste și fuste-pantaloni	- " -	89,5	172,0	507,9	165,5
bluze și cămăși pentru femei și fete	- " -	93,0	65,5	1626,2	80,1

	Unitatea de măsură	Decembrie 2015		2015	
		cantitatea	în % față de decembrie 2014	cantitatea	în % față de 2014
Fabricarea încălțămintei					
încălțăminte	mii per.	131,3	58,6	1769,8	67,6
Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite					
uși plane și ramele lor, pervaze și praguri, din lemn	buc.	1111	94,2	8326	76,5
Fabricarea articolelor din hârtie și carton					
cutii și lăzi din hârtie sau cartoane ondulate	tone	1004,8	92,0	9738,4	94,7
hârtie și articole din hârtie, de uz gospodăresc	- " -	109,5	123,4	1203,7	97,6
Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice					
tuburi și țevi din materiale plastice	tone	142,7	112,2	2494,5	126,4
ferestre, uși, vitralii și cadrele acestora din material plastic	mii buc.	8,5	67,2	59,0	76,9
Producția altor produse din minerale nemetalifere					
sticlă izolantă cu straturi multiple	mii m ²	37,9	76,6	413,1	85,5
sticle și flacoane din sticlă	mil. buc.	21,4	90,6	228,9	93,9
amestecuri uscate de ghips	mii tone	7,1	192,2	177,9	114,1
elemente prefabricate pentru construcții din ciment, beton sau piatră artificială	- " -	13,6	107,2	250,5	116,7
Industria metalurgică					
piese turnate din fontă cenușie	tone	44,3	45,6	655,3	73,4
Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații					
uși, ferestre și cadrele lor, praguri, pervazuri, din metale feroase	buc	149	de 2,3 ori	1325	57,2
uși, ferestre și cadrele lor, praguri, pervazuri, din aluminiu	- " -	2686	101,7	15814	96,1
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat					
energie electrică	mil. kWh	136,2	83,9	934,4	97,6
energie termică	mii Gcal	278,8	71,0	1683,6	84,6

Producția industrială, fabricată de către întreprinderile cu genul principal de activitate de industrie, cuprinse în cercetare statistică lunară, pe regiuni de dezvoltare în anul 2015 a evoluat în felul următor:

	Valoarea producției fabricate în prețuri curente, mil. lei	Ponderea în total industrie, %	Valoarea producției livrate în prețuri curente, total mil. lei	din care, pe piața externă	
				mil. lei	ponderea în total livrări, %
Industrie – total	38968,6	100,0	38906,1	13128,6	33,7
Mun. Chișinău	22835,3	58,6	22494,4	5950,9	26,5
Nord	7687,5	19,7	8124,2	3010,2	37,1
Centru	6070,8	15,6	5914,9	2647,1	44,8
Sud	1316,8	3,4	1358,3	808,8	59,5
UTA Găgăuzia	1058,2	2,7	1014,3	711,6	70,2

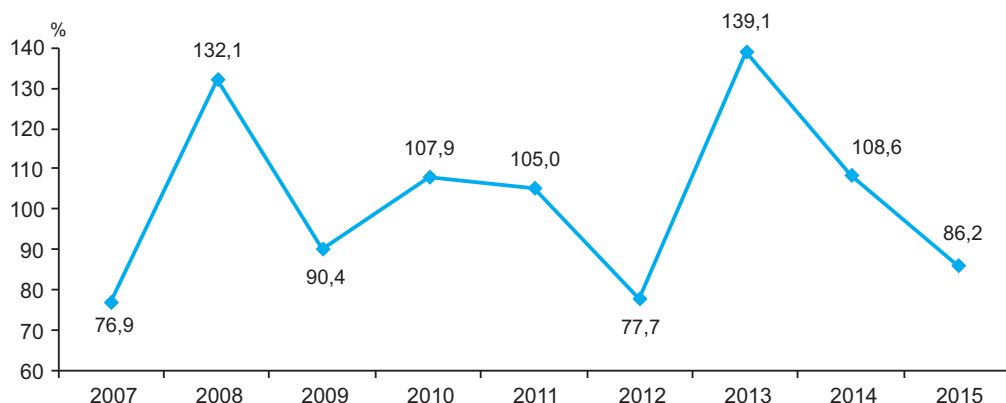
Datele în profil pe regiuni de dezvoltare atestă faptul concentrării activităților industriale în proporție de 58,6% în municipiul Chișinău, 19,7% – în regiunea Nord și 15,6% – în regiunea Centru. Regiunea Sud și UTA Găgăuzia dețin cele mai mici ponderi în totalul producției pe țară, respectiv, 3,4% și 2,7%.

În cadrul regiunilor de dezvoltare cea mai mare pondere a producției livrate pe piața externă o dețin întreprinderile situate pe teritoriul UTA Găgăuzia cu 70,2% și cele din regiunea de dezvoltare Sud – cu 59,5%, urmate de regiunea de dezvoltare Centru – cu 44,8%.

3.2. Agricultură

Indicele volumului producției agricole în gospodăriile de toate categoriile (întreprinderile agricole, gospodăriile țărănești (de fermier) și gospodăriile populației) în anul 2015, conform estimărilor preliminare, a constituit 86,2% față de anul 2014. Micșorarea producției globale agricole a fost determinată de scăderea producției vegetale cu 22,6%, producția animalieră fiind în creștere cu 2,2%.

Indicii volumului producției agricole (în % față de anul precedent)



Producția principalelor produse agricole în gospodăriile de toate categoriile se prezintă astfel:

	Producția, mii tone			Producția agricolă în 2015, în % față de 2014 ^{1,2}	Gradul de influență a producției asupra creșterii (+), descreșterii (-) producției agricole globale în 2015 față de 2014 ¹ , %
	2013	2014	2015 ¹		
Total producția agricolă	x	x	x	86,2	-13,8
Producția vegetală	x	x	x	77,4	-14,6
din care pe principalele tipuri:					
Cereale și leguminoase boabe – total ³	2681	2922	2198	74,8	-5,9
din care: grâu ³	1009	1102	920	83,5	-1,4
porumb pentru boabe	1419	1556	1070	68,4	-3,9
Floarea soarelui ³	504	547	483	88,1	-1,0
Sfeclă de zahăr ³	1009	1356	536	39,5	-1,7
Tutun	2,2	1,4	1,2	88,2	0,0
Soia	65	109	48	43,8	-1,1
Rapiță	43	68	16	23,7	-1,0
Cartofi	239	268	158	59,0	-1,5
Legume – total	292	327	244	76,0	-1,7
Fructe, nuci și pomușoare – total	422	497	484	104,5	0,2
Struguri	613	594	598	100,1	0,0
Producția animalieră	x	x	x	102,2	0,8
din care pe principalele tipuri:					
Vite și păsări (în masă vie)	164	176	186	105,6	1,2
Lapte	527	525	518	98,6	-0,1
Ouă (mil. bucăți)	624	645	598	91,9	-0,3

¹ Conform estimărilor preliminare

² Reieșind din calculele producției agricole în prețurile comparabile, în continuare în capitolele «Fitotehnie» și «Zootehnie» ritmurile de creștere sau descreștere a volumului producției agricole sînt prezentate reieșind din volumul producției în expresie naturală

³ În masă după finisare

Analiza impactului diferitor tipuri de producție asupra ritmului volumului fizic al producției agricole în anul 2015 față de anul 2014 arată, că o influență negativă mai semnificativă a avut-o scăderea producției de rapiță cu 76,3% (care a generat micșorarea producției globale agricole cu 1,0%), a sfeclii de zahăr cu 60,5% (1,7%), soia cu 56,2% (1,1%), cartofi – cu 41,0% (1,5%), cereale și leguminoase boabe - cu 25,2% (5,9%), legume – cu 24,0% (1,7%) și floarea soarelui – cu 11,9% (1,0%).

În anul 2015 ponderea producției vegetale în total producția agricolă a constituit 58% (în anul 2014 – 65%), din care de cereale și leguminoase boabe – 20,4% (23,4%), culturi tehnice – 11,7% (14,9%), cartofi – 2,6% (3,7%), legume – 6,3% (7,2%), fructe, nuci și pomușoare – 6,5% (5,4%), struguri – 7,0% (6,1%). Producției animalieră i-a revenit 42% (în anul 2014 – 35%), din care de vite și păsări – 26,0% (21,2%), lapte – 10,7% (9,4%), ouă – 3,4% (3,2%).

Fitotehnie. Recolta anului 2015 se caracterizează prin micșorarea producției vegetale, care a fost generată de descreșterea roadei medii a culturilor agricole, ca impact a condițiilor climaterice nefavorabile (secetei). Așadar, roada anului de raport față de anul precedent se caracterizează prin micșorarea volumului cerealelor și leguminoaselor boabe – cu 725 mii tone sau cu circa 25% (din ele a grâului – cu 182 mii tone sau cu 16%, porumbului pentru boabe – cu 486 mii tone sau cu 31%), sfeclii de zahăr – cu 821 mii tone (cu 61%), floarei soarelui – cu 64 mii tone (cu 12%), rapiței – cu 52 mii tone (cu 76%), cartofilor – cu 110 mii tone (cu 41%), legumelor – cu 83 mii tone (cu 25%) și fructelor, nucilor și pomușoarelor – cu 3 mii tone (cu 1%).

Structura recoltei globale a culturilor agricole pe categorii de gospodării în anul 2015 se prezintă după cum urmează:

procente

	Gospodăriile de toate categoriile	din ele:		
		întreprinderile agricole	gospodăriile țărănești (de fermier)	gospodăriile populației
Cereale și leguminoase boabe – total	100	51	28	21
din care:				
cereale și leguminoase boabe (exclusiv porumb)	100	75	24	1
porumb pentru boabe	100	25	33	42
Floarea soarelui	100	72	27	1
Sfeclă de zahăr	100	93	7	0,0
Tutun	100	80	20	0,0
Soia	100	76	24	0,0
Rapiță – total	100	93	7	-
Cartofi	100	14	15	71
Legume	100	13	9	78
Culturi bostănoase alimentare	100	3	64	33
Fructe și pomușoare	100	39	48	13
Struguri	100	23	40	37

În anul 2015 întreprinderile agricole au produs partea principală a volumului de sfeclă de zahăr și rapiță – câte 93%, tutun – 80%, soia – 76%, cereale și leguminoase pentru boabe (exclusiv porumb) – 75% și floarea soarelui – 72%. Totodată, 97% din volumul total de culturi bostănoase, 87% de legume, 86% de cartofi, 77% de struguri și 75% de porumb pentru boabe au fost produse de gospodăriile populației și cele țărănești (de fermier).

Roada medie a principalelor culturi agricole în gospodăriile de toate categoriile se caracterizează prin următoarele date:

chintale la 1 hectar

	2013	2014	2015	2015 în % față de 2014
Cereale și leguminoase pentru boabe – total*	28,2	31,2	23,3	74,7
din care:				
grâu ¹	27,6	31,7	26,7	84,2
porumb pentru boabe	31,0	33,5	22,0	65,7
Floarea soarelui ¹	18,3	17,7	14,7	83,1
Sfeclă de zahăr ¹	355,6	498,8	251,7	50,5
Tutun	14,8	16,3	15,3	93,9
Soia	16,6	20,7	7,3	35,3
Rapiță – total ¹	16,6	23,3	18,7	80,3
Cartofi	100,7	117,7	71,5	60,7
Legume de câmp	84,8	98,0	85,2	86,9
Fructe și pomușoare	46,0	53,4	43,3	81,1
Struguri	47,3	43,7	45,6	104,3

¹ În masă după finisare

Analiza roadei medii la un hectar a principalelor culturi agricole în întreprinderile agricole și gospodăriile țărănești (de fermier)¹ în profil teritorial arată, că cea mai înaltă roadă medie, față de cea pe țară, a fost înregistrată în gospodăriile: regiunii de dezvoltare Nord - de tutun (cu 31%), de cereale și leguminoase pentru boabe (cu excepția porumbului) – cu 9% (din care: de orz – cu 12%, de grâu – cu 8%) și de cartofi (cu 3%), regiunii de dezvoltare Sud – de legume de câmp (de 89%), de culturi bostănoase (cu 36%), de porumb pentru boabe (cu 10%) și de floarea soarelui (cu 8%). Totodată, în gospodăriile municipiului Chișinău a fost înregistrată cea mai înaltă roadă medie la un hectar de struguri (cu 20%), de rapiță (cu 15%) și de soia (cu 6%), iar în UTA Găgăuzia - de fructe, nuci și pomușoare (cu 29%).

Întreprinderile agricole și gospodăriile țărănești (de fermier)² în toamna anului 2015 au efectuat aratul de toamnă pe o suprafață de 351 mii ha (cu circa 8% mai mult față de a. 2014) și aratul de zăble pe o suprafață de 479 mii ha (cu 3% mai mult față de 2014). Au fost semănate culturi de toamnă pe o suprafață de 351 mii ha (față de 326 mii ha în 2014).

Zootehnie. În anul 2015, față de anul precedent, în gospodăriile de toate categoriile a fost înregistrată majorarea producției (creșterii) vitelor și păsărilor în masă vie cu 5,5% (în întreprinderile agricole – cu 10,2%, în gospodăriile populației - cu 3%).

Producția de lapte în gospodăriile de toate categoriile s-a diminuat cu 1,3% în rezultatul micșorării volumului producției de lapte în gospodăriile populației cu 1,5%.

Producția de ouă în gospodăriile de toate categoriile a scăzut cu 7,3% în rezultatul micșorării producției în întreprinderile agricole cu 9,4% și în gospodăriile populației – cu 6%.

Efectivul de animale pe principalele specii se prezintă astfel:

	La 1 ianuarie 2016		Ponderea (în % față de total)
	mii capete	în % față de 1 ianuarie 2015	
Bovine – total	189,3	99,0	100
din care:			
întreprinderile agricole ³	14,9	109,3	7,9
gospodăriile populației	174,4	98,8	92,1
din ele vaci – total	128,5	98,6	100
din care:			
întreprinderile agricole ³	5,7	97,9	4,5
gospodăriile populației	122,8	98,5	95,5
Porcine – total	466,3	98,6	100
din care:			
întreprinderile agricole ³	179,3	93,0	38,5
gospodăriile populației	287,0	100,5	61,5
Ovine și caprine – total	893,8	102,2	100
din care:			
întreprinderile agricole ³	27,6	118,1	3,1
gospodăriile populației	866,2	101,9	96,9
Păsări (întreprinderile agricole)³	3884,0	109,9	x

Conform stării la 1 ianuarie 2016 față de data respectivă a anului precedent în întreprinderile agricole a avut loc majorarea efectivului de bovine, ovine, caprine și păsări, în gospodăriile populației – de porcine, ovine și caprine. Diminuarea efectivului de vaci a fost înregistrată atât în întreprinderile agricole cât și în gospodăriile populației.

În anul 2015 volumul de creștere a vitelor și păsărilor s-a majorat față de anul precedent, în întreprinderile agricole în regiunile de dezvoltare Centru și Sud – cu câte 15%, iar în întreprinderile agricole din regiunile de dezvoltare municipiul Chișinău, UTA Găgăuzia și Nord volumul de creștere s-a micșorat, corespunzător, cu 29%, cu 5% și cu 1%.

Volumul de vânzare a vitelor și păsărilor pentru sacrificare a crescut în regiunile de dezvoltare: Centru – cu 28%, Nord – cu 12%, UTA Găgăuzia – cu 10% și Sud – cu 9%. Totodată, volumul vânzărilor s-a micșorat în municipiul Chișinău cu 42%.

În întreprinderile agricole în anul 2015 față de anul 2014 s-a ameliorat păstrarea efectivului de bovine. Nivelul mortalității bovinelor a scăzut și a constituit 1,9% (în anul 2014 – 2,4%). Nivelul mortalității porcinelor, ovinelor și caprinelor a crescut și a constituit, corespunzător, 12,3% (în anul 2014 – 11,2%) și 5,6% (3,7%).

¹ Cu suprafața terenurilor agricole de 10 ha și peste

² Cu suprafața terenurilor agricole de 50 ha și peste

³ Inclusiv gospodăriile țărănești (de fermier) care au la balanța animale

Volumul producției de lapte de vacă în întreprinderile agricole s-a majorat cu 4% în rezultatul creșterii efectivului mediu de vaci cu 5%. Majorarea producției de lapte de vacă s-a înregistrat în întreprinderile agricole din regiunile de dezvoltare: Nord – cu 14%, UTA Găgăuzia - cu 13%. Totodată, volumul producției de lapte s-a micșorat în regiunile de dezvoltare: municipiul Chișinău - cu 51%, Sud - cu 14% și Centru – cu 8%.

Volumul producției de ouă de găini în întreprinderile agricole a scăzut cu 9%. Micșorarea producției de ouă de găini s-a înregistrat în trei regiuni de dezvoltare: Centru – cu 66%, Nord – cu 11%, municipiul Chișinău – cu 1%, iar în UTA Găgăuzia a fost marcată o creștere de 4,4 ori. În regiunea de dezvoltare Sud volumul producției de ouă de găini a rămas la nivelul anului precedent (100,1%).

3.3. Investiții în active materiale pe termen lung

În ianuarie-decembrie 2015 investițiile realizate în economia națională au constituit 20820,6 mil. lei (în prețuri curente). Comparativ cu perioada respectivă a anului 2014, acest volum s-a micșorat cu 8,8% (în prețuri comparabile).

Investițiile realizate în economia națională pe elemente de structură tehnologică se prezintă astfel

	Ianuarie-decembrie 2015			<i>Informativ:</i> ianuarie- decembrie 2014 în % față de total
	Realizări, mil. lei	în % față de:		
		ianuarie- decembrie 2014	total	
Investiții în active materiale pe termen lung – total	20820,6	91,2	100,0	100,0
din care:				
lucrări de construcții-montaj	9893,0	83,9	47,5	52,3
utilaje și mașini, mijloace de transport	10087,2	101,1	48,4	43,1
alte cheltuieli	840,4	80,1	4,1	4,6

În ianuarie-decembrie 2015 investițiile concentrate în lucrările de construcții-montaj au însumat 9893,0 mil. lei, constituind 83,9% față de perioada respectivă a anului precedent. Investițiile în utilaje, mașini și mijloace de transport au însumat 10087,2 mil. lei (reprezentând 48,4% din total), fiind în creștere cu 1,1% față de ianuarie-decembrie 2014.

În ianuarie-decembrie 2015 se constată micșorarea ponderii la lucrările de construcții-montaj și la alte cheltuieli în total investiții cu 4,8 puncte procentuale, respectiv 0,5 puncte procentuale față de perioada respectivă a anului precedent. Cota-parte a investițiilor în utilaje, mașini și mijloace de transport s-a majorat cu 5,3 puncte procentuale.

Analiza structurii investiționale pe forme de proprietate a arătat că agenții economici și persoanele fizice ai sectorului privat au valorificat 8638,3 mil. lei investiții, ceea ce constituie 41,5% din volumul total al investițiilor realizate. Comparativ cu ianuarie-decembrie 2014 acest volum s-a micșorat cu 20,8% (în prețuri comparabile).

Întreprinderilor din sectorul public le-au revenit 37,7% din investițiile utilizate în total pe țară, sau 7853,1 mil. lei, fiind în descreștere cu 4,1% față de realizările perioadei respective a anului precedent.

Întreprinderilor mixte și celor cu proprietate străină le-au revenit 20,0% din investițiile utilizate în total pe țară, sau cu 4,8 puncte procentuale mai mult față de realizările pentru ianuarie-decembrie 2014.

Structura investițiilor pe forme de proprietate se prezintă după cum urmează:

	Ianuarie-decembrie 2015			<i>Informativ:</i> ianuarie- decembrie 2014 în % față de total
	Realizări, mil. lei	în % față de:		
		ianuarie- decembrie 2014	total	
Investiții în active materiale pe termen lung – total	20820,6	91,2	100,0	100,0
din care pe forme de proprietate:				
Publică	7853,1	95,9	37,7	35,9
Privată	8638,3	79,2	41,5	47,8
Mixtă (publică și privată), fără participare străină	177,0	67,0	0,9	1,2
Străină	1760,8	113,2	8,5	6,8
A întreprinderilor mixte	2391,4	125,3	11,5	8,4

Pentru realizarea procesului investițional în ianuarie-decembrie 2015 au fost însușite preponderent mijloacele proprii ale agenților economici și populației, constituind 13071,6 mil. lei investiții, cota-parte a cărora a constituit 62,8% din volumul total al mijloacelor utilizate în total pe țară și 100,5% față de nivelul înregistrat în ianuarie-decembrie 2014.

În ianuarie-decembrie 2015, pentru asigurarea necesităților investiționale din contul surselor bugetare au fost utilizate 3000,8 mil. lei, ceea ce a constituit 14,4% din total investiții și 81,7% față de perioada similară a anului 2014 (în prețuri comparabile).

Ponderea mijloacelor investitorilor străini s-a majorat cu 0,3 puncte procentuale față de realizările din ianuarie-decembrie 2014, constituind 6,0% în volumul total al investițiilor utilizate.

Structura investițiilor în active materiale pe surse de finanțare se caracterizează prin următoarele date:

	Ianuarie-decembrie 2015			Informativ: ianuarie- decembrie 2014 în % față de total
	Realizări, mil. lei	în % față de:		
		ianuarie- decembrie 2014	total	
Investiții în active materiale pe termen lung – total	20820,6	91,2	100,0	100,0
din care, finanțate din contul:				
bugetului de stat	1857,4	73,5	8,9	11,0
bugetelor unităților administrativ-teritoriale	1143,4	99,5	5,5	5,0
mijloacelor proprii ale agenților economici și populației	13071,6	100,5	62,8	57,0
mijloacelor investitorilor străini	1243,8	95,5	6,0	5,7
altor surse	3504,3	72,4	16,8	21,2

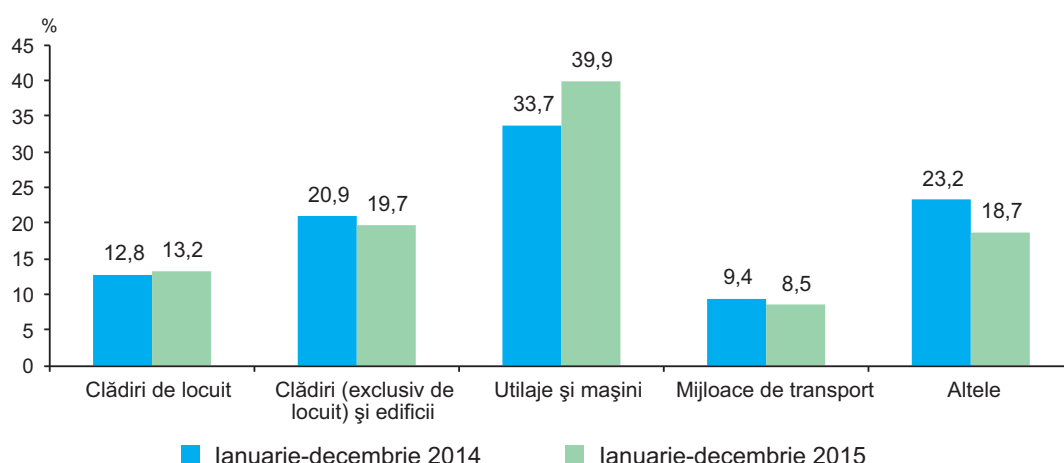
Analiza structurii investițiilor pe tipuri de mijloace fixe arată, că volumul considerabil al investițiilor a revenit valorii utilajelor, mașinilor și mijloacelor de transport, cota-parte a cărora în totalul investițiilor realizate a constituit 48,4% (comparativ cu 43,1% în ianuarie-decembrie 2014).

Ponderea investițiilor utilizate la construcția clădirilor și edificiilor a constituit 32,9% din volumul total al investițiilor însușite (din care 13,2% – clădirilor de locuit și 19,7% – altor clădiri și edificii) și s-a micșorat cu 0,8 puncte procentuale față de ianuarie-decembrie 2014.

Structura investițiilor în active materiale pe tipuri de mijloace fixe se prezintă astfel:

	Ianuarie-decembrie 2015			Informativ: ianuarie- decembrie 2014 în % față de total
	Realizări, mil. lei	în % față de:		
		ianuarie- decembrie 2014	total	
Investiții în active materiale pe termen lung – total	20820,6	91,2	100,0	100,0
din care:				
clădiri de locuit	2746,3	94,0	13,2	12,8
clădiri (exclusiv de locuit) și edificii	4091,6	85,9	19,7	20,9
utilaje, mașini și mijloace de transport	10087,2	101,1	48,4	43,1
altele	3895,5	73,3	18,7	23,2

Structura investițiilor în active materiale pe termen lung pe tipuri de mijloace fixe



În ianuarie-decembrie 2015 din volumul total al investițiilor în construcția locativă au fost însușite 2746,3 mil. lei sau 13,2% din totalul investițiilor în active materiale și fiind în descreștere cu 6,0% față de perioada respectivă a anului precedent.

Construcția de locuințe. În ianuarie-decembrie 2015 au fost date în folosință 5,4 mii apartamente noi cu suprafața totală de 498,2 mii m², ceea ce a constituit 100,2% față de ianuarie-decembrie 2014.

Darea în folosință a clădirilor de locuit se prezintă astfel:

	Ianuarie-decembrie 2015				<i>Informativ:</i> ianuarie-decembrie 2014 în % față de total
	Apartamente construite, mii unități	suprafața totală			
		mii m ²	în % față de:		
			ianuarie- decembrie 2014	total	
Total	5,4	498,2	100,2	100,0	100,0
din care de:					
beneficiari individuali	1,5	226,7	100,5	45,5	45,3
din aceștia, în:					
mediul urban	0,8	133,1	95,1	58,7	62,1
mediul rural	0,7	93,6	109,6	41,3	37,9

Din contul mijloacelor proprii ale populației în ianuarie-decembrie 2015 au fost date în folosință 1,5 mii case de locuit individuale cu suprafața totală de 226,7 mii m², constituind 45,5% din suprafața totală a locuințelor date în folosință în total pe țară, fiind în creștere cu 0,5% față de anul 2014.

Distribuția după mediul de rezidență arată, că din volumul total al caselor de locuit individuale în mediul urban au fost date în folosință 0,8 mii apartamente cu suprafața totală de 133,1 mii m² sau 58,7%, fiind în descreștere cu 3,4 puncte procentuale față de nivelul înregistrat în anul 2014.

Autorizațiile de construire eliberate pentru clădiri. În ianuarie-decembrie 2015, s-au eliberat 4316 autorizații de construire pentru clădiri rezidențiale și nerezidențiale, în scădere cu 11,8% față de ianuarie-decembrie 2014.

Autorizații de construire eliberate pentru clădiri se prezintă după cum urmează:

	Ianuarie-decembrie 2015			<i>Informativ:</i> ianuarie- decembrie 2014 în % față de total
	Total, număr	în % față de:		
		ianuarie-decembrie 2014	total	
Total	4316	88,2	100,0	100,0
din care pentru clădiri:				
rezidențiale (inclusiv pentru colectivități)	2498	91,2	57,9	56,0
din acestea pentru case de locuit individuale	2410	94,4	55,8	52,2
nerezidențiale	1818	84,5	42,1	44,0
din total, în:				
mediul urban	2384	83,7	55,2	58,2
mediul rural	1932	94,5	44,8	41,8

Din volumul total al autorizațiilor de construire a clădirilor 2498 le-au revenit clădirilor rezidențiale (sau 57,9% din total), din care 2410 au fost eliberate pentru case de locuit individuale, ceea ce constituie 97,1% din numărul autorizațiilor de construire eliberate pentru clădiri rezidențiale.

Distribuția după mediul de rezidență arată, că din numărul total al autorizațiilor de construire eliberate pentru clădiri, în mediul urban au fost eliberate 2384 autorizații iar în mediul rural 1932, sau în scădere față de nivelul înregistrat în perioada similară a anului precedent respectiv cu 463 unități și 112 unități.

Activitatea în antrepriză. În ianuarie-decembrie 2015 volumul lucrărilor executate de organizațiile cu genul principal de activitate „Construcții” a constituit 8089,9 mil. lei și a constituit 87,5% (în prețuri comparabile) față de nivelul înregistrat în perioada respectivă a anului 2014.

Analiza volumului lucrărilor de construcții executate pe forme de proprietate a arătat că, volumul considerabil de lucrări a fost realizat de către agenții economici cu forma de proprietate privată, care au executat lucrări de construcții în sumă de 6400,7 mil. lei sau 79,1% din volumul total al lucrărilor executate, și 91,5% față de ianuarie-decembrie 2014.

Evoluția și structura lucrărilor de construcții, realizate în antrepriză pe forme de proprietate ale organizațiilor-executante în ianuarie-decembrie 2015 se prezintă astfel:

	Realizări, mil. lei	În % față de:		Informativ: ianuarie- decembrie 2014 în % față de total
		ianuarie- decembrie 2014	total	
Total	8089,9	87,5	100,0	100,0
din care pe forme de proprietate:				
Publică	141,4	64,8	1,7	2,4
Privată	6400,7	91,5	79,1	75,6
Mixtă (publică și privată)	627,9	103,7	7,8	6,5
Străină	700,7	56,7	8,7	13,4
A întreprinderilor mixte (cu participare străină)	219,1	113,8	2,7	2,1

Datele privind lucrările de construcții pe elemente de structură și obiecte de construcții în ianuarie-decembrie 2015 se prezintă după cum urmează:

	Ianuarie-decembrie 2015			Informativ: ianuarie- decembrie 2014 în % față de total
	Realizări, mil. lei	În % față de:		
		ianuarie- decembrie 2014	total	
Volumul lucrărilor de construcții executate – total	8089,9	87,5	100,0	100,0
din care:				
Pe elemente de structură				
construcții noi	4563,0	98,9	56,4	49,9
reparații capitale	1687,5	68,0	20,9	26,9
lucrări de întreținere și reparații curente	1572,1	85,4	19,4	19,9
alte lucrări	267,2	86,3	3,3	3,3
Pe obiecte de construcții				
clădiri rezidențiale	2307,2	111,2	28,5	22,4
clădiri nerezidențiale	1852,3	80,7	22,9	24,8
construcții ingineresti	3663,2	80,2	45,3	49,4

Pe elemente de structură a lucrărilor executate, predomină efectuarea lucrărilor de construcții noi, realizate în volum de 4563,0 mil. lei, ponderea cărora a constituit 56,4% din volumul total al lucrărilor de construcții executate, înregistrând o descreștere cu 1,1% față de realizările perioadei respective a anului precedent. Lucrărilor de reparații capitale și curente le-au revenit 3259,6 mil. lei. Comparativ cu ianuarie-decembrie 2014 acest volum s-a micșorat cu 24,6% (în prețuri comparabile).

Pe obiecte de construcții, volumul lucrărilor de construcții s-a majorat la clădirile rezidențiale cu 11,2% față de realizările pentru ianuarie-decembrie 2014. La construcția clădirilor nerezidențiale și construcții ingineresti volumul lucrărilor de construcții a scăzut cu 19,3%, respectiv 19,8% față de perioada similară a anului 2014.

3.4. Transporturi

În anul 2015 întreprinderile de transport feroviar, auto, fluvial și aerian au transportat mărfuri în volum de circa 12,0 mil. tone, sau cu 17,3% mai puțin față de anul 2014. Reducerea volumelor de mărfuri transportate a fost înregistrată la întreprinderile de transport fluvial (-33,1%), aerian (-28,7%), auto (-18,7%) și feroviar (-17,0%). **Parcursul mărfurilor** a totalizat 3733,9 mil. tone-km, cu 10,4% mai puțin comparativ cu cel înregistrat în anul 2014. Diminuarea parcursului mărfurilor s-a marcat la întreprinderile de transport fluvial (-51,0%), aerian (-22,5%), feroviar (-18,8%) și auto (-9,8%).

Volumul de mărfuri transportate și parcursul mărfurilor în anul 2015, pe moduri de transport se prezintă astfel:

	Mărfuri transportate		Parcursul mărfurilor	
	mii tone	în % față de anul 2014	mil. tone-km	în % față de anul 2014
Întreprinderi de transport – total	11958,6	82,7	3733,9	89,6
din care:				
feroviar	4157,9	83,0	959,3	81,2
auto ¹	7648,1	81,3	2773,4	90,2
fluvial	152,0	66,9	0,4	49,0
aerian	0,6	71,3	0,8	77,5

În anul 2015 întreprinderile de transport auto au transportat 7,6 mil. tone de mărfuri, cu 18,7% mai puțin față de anul 2014.

Volumul de mărfuri transportate cu transportul auto și parcursul mărfurilor în anul 2015, pe regiuni de dezvoltare se prezintă astfel:

	Mărfuri transportate		Parcursul mărfurilor	
	mii tone	în % față de anul 2014	mil. tone-km	în % față de anul 2014
Întreprinderi de transport auto¹ – total	7648,1	81,3	2773,4	90,2
din care:				
mun. Chișinău	3873,1	89,0	1570,2	95,7
Nord	2036,3	75,9	464,0	94,6
Centru	1423,7	81,2	500,2	86,9
Sud	274,9	75,1	208,3	83,7
UTA Găgăuzia	40,1	64,6	30,6	102,5

Ponderi considerabile în volumul total de mărfuri transportate cu transportul auto revin întreprinderilor din municipiul Chișinău (50,6%), regiunile Nord (26,6%) și Centru (18,6%).

Cu mijloacele de transport feroviar în anul 2015 au fost transportate 4,2 mil. tone de mărfuri, volum inferior celui înregistrat în anul 2014 cu 17,0%. În structura mărfurilor încărcate în vagoane la stațiile de cale ferată din țară ponderi mai mari s-au înregistrat la următoarele grupe de mărfuri: cereale și produse de panificație – 34,4% (în anul 2014 – 43,2%), metale feroase și fier vechi – 11,8% (în anul 2014 – 12,1%), materiale de construcție și ciment – 8,9% (în anul 2014 – 9,5%).

În transportul feroviar s-a majorat durata medie de staționare în stațiile tehnice a vagoanelor de marfă în tranzit, de la 39,84 ore în anul 2014 la 42,13 ore în anul 2015, durata medie de rotație a vagoanelor de marfă de la 8,08 zile la 8,25 zile și durata medie de staționare a vagoanelor de marfă la operațiile de încărcare-descărcare de la 48,63 ore la 53,55 ore.

Numărul de pasageri transportați și parcursul pasagerilor în anul 2015, pe moduri de transport public se prezintă astfel:

	Pasageri transportați		Parcursul pasagerilor	
	mii pasageri	în % față de anul 2014	mil. pasageri-km	în % față de anul 2014
Total	243249,2	102,7	5006,2	108,3
din care :				
transportul feroviar	3268,3	85,2	180,8	70,4
autobuze și microbuze	98829,2	91,3	2801,7	103,0
transportul fluvial	139,4	98,4	0,3	98,4
transportul aerian	1085,4	120,9	1542,7	126,0
taximetre	3285,2	114,1	67,3	114,1
troleibuze	136641,7	113,0	413,2	112,6

¹ Inclusiv întreprinderile cu alte genuri de activitate, care efectuează transportări auto de mărfuri contra plată și dispun de 10 și mai multe autovehicule de marfă proprii sau închiriate

În anul 2015, comparativ cu anul 2014 s-a majorat numărul de pasageri transportați cu transportul public (+2,7%), pe seama creșterii acestuia în transportul aerian (+20,9%), transportul cu taximetre (+14,1%) și troleibuze (+13,0%). Totodată, în anul de raport, s-a diminuat numărul de pasageri transportați cu transportul feroviar (-14,8%), autobuze și microbuze (-8,7%) și transportul fluvial (-1,6%).

Numărul de pasageri transportați cu autobuze și microbuze și parcursul pasagerilor în anul 2015, pe regiuni de dezvoltare se prezintă astfel:

	Pasageri transportați		Parcursul pasagerilor	
	mii pasageri	în % față de anul 2014	mil. pasageri-km	în % față de anul 2014
Total	98829,2	91,3	2801,7	103,0
din care:				
Mun. Chișinău	57209,3	87,0	1630,9	101,2
Nord	12851,8	99,5	358,1	108,2
Centru	18157,1	98,3	554,8	103,7
Sud	8632,2	97,1	192,8	101,5
UTA Găgăuzia	1978,8	98,1	65,1	139,3

Ponderi semnificative în numărul total de pasageri transportați cu autobuze și microbuze dețin agenții transportatori din municipiul Chișinău (57,9%), regiunile Centru (18,4%), Nord (13,0%) și Sud (8,7%).

3.5. Comunicații

Servicii de comunicații. În anul 2015, comparativ cu anul 2014, s-a majorat numărul pensiilor, subvențiilor și indemnizațiilor plătite (+38,4%), de expedieri a mandatelor bănești, poștale și telegrafice (+9,4%), corespondenței (+4,3%), telegramelor (+6,3%) și coletelor (+1,9%). Totodată, s-a diminuat numărul de expedieri poștale a ziarelor și revistelor (-24,6%).

Evoluția volumului de servicii pe tipuri de comunicații se prezintă astfel:

	2015		Informativ: 2014 în % față de 2013
	mii unități	în % față de 2014	
Expedieri poștale (trafic de ieșire):			
ziare și reviste (abonamente și vânzare cu bucata)	15980,3	75,4	109,4
corespondență	51407,1	104,3	98,5
colete	250,6	101,9	119,2
mandate bănești poștale și telegrafice	106,3	109,4	98,7
telegrame	30,8	106,3	88,7
Pensii, subvenții și indemnizații plătite	12112,4	138,4	94,2
Convorbiri telefonice prin rețeaua telefonică fixă:			
interurbane (naționale)	134700,0	58,1	105,0
internaționale	123998,0	56,5	92,2
internaționale	10702,0	86,9	73,6
Conectări telefonice prin rețeaua telefonică fixă, mii ore:			
interurbane (naționale)	4393,3	61,2	94,6
internaționale	3882,8	59,8	97,2
internaționale	510,4	75,4	75,3

Mijloace de telefonie fixă. La 31 decembrie 2015 în rețeaua publică au fost în funcțiune 1073,9 mii posturi telefonice principale, din care 978,4 mii – la domiciliu.

Numărul posturilor telefonice principale în rețeaua publică se prezintă după cum urmează:

	Existent la 31.12.2015	În % față de 31.12.2014	Informativ: 31.12.2014 în % față de 31.12.2013
Posturi telefonice principale în rețeaua publică – total, mii unități	1073860	97,8	98,5
din care în:			
rețeaua urbană	562474	96,8	97,6
inclusiv la domiciliu	483822	96,9	97,7
rețeaua rurală	511386	99,0	99,4
inclusiv la domiciliu	494553	97,5	100,9

3.6. Turism

3.6.1. FRECVENTAREA STRUCTURILOR DE PRIMIRE TURISTICĂ COLECTIVĂ CU FUNCȚIUNI DE CAZARE

În anul 2015 structurile de primire turistică colectivă cu funcțiuni de cazare au fost frecventate de 278,9 mii de turiști, din care 184,5 mii de turiști moldoveni (66,2% din total) și 94,4 mii de turiști străini (33,8%). Comparativ cu anul 2014 s-a micșorat numărul de turiști cazați la structurile de primire turistică colectivă (-1,5%), pe seama diminuării acestuia la cămine pentru vizitatori (-30,5%), hoteluri și moteluri (-4,0%), vile turistice, sate de vacanță și alte structuri de odihnă (-3,2%), structuri de îngrijire (-1,7%). Totodată, s-a majorat numărul de turiști cazați la pensiuni turistice și agroturistice (+13,1%), tabere de vacanță pentru elevi (+11,5%).

Numărul de turiști cazați la structurile de primire turistică colectivă, se prezintă astfel:

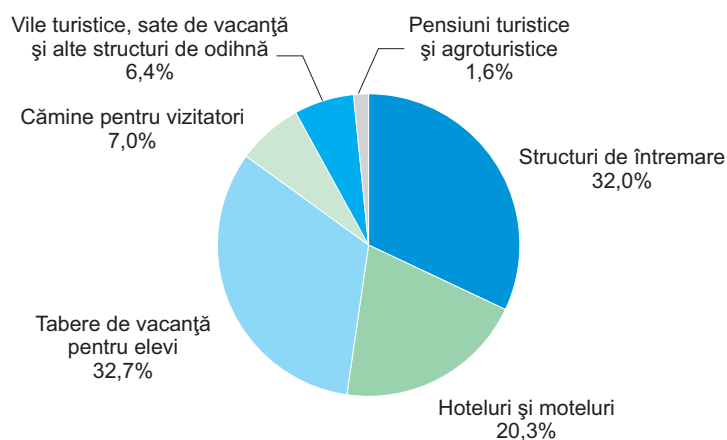
	2015		2015 în % față de 2014	
	turiști	din care, nerezidenți	turiști	din care, nerezidenți
Total	278855	94381	98,5	100,5
din care:				
Hoteluri și moteluri	130944	86782	96,0	99,9
Pensiuni turistice și agroturistice	9283	1730	113,1	123,4
Cămine pentru vizitatori	7002	307	69,5	27,2
Structuri de îngrijire	32349	652	98,3	98,0
Tabere de vacanță pentru elevi	52641	67	111,5	148,9
Vile turistice, sate de vacanță și alte structuri de odihnă	46636	4843	96,8	129,0

Ponderi mai însemnate în numărul total de turiști străini cazați la structurile de primire turistică colectivă le-au revenit turiștilor din România (25,3%), Ucraina (14,3%), Federația Rusă (9,6%), Italia (5,0%), Turcia (4,4%), Germania (4,2%), Statele Unite ale Americii (4,1%), Regatul Unit al Marii Britanii Irlandei de Nord (2,4%), Polonia (2,3%), Franța (2,0%), Bulgaria (1,7%), Olanda (1,6%), Israel (1,5%), Suedia (1,4%), Belarus (1,1%) și Austria (1,0%).

La structurile de primire turistică colectivă în anul 2015 au fost înregistrate 1505,1 mii de înnoptări, cu 0,6% mai puțin comparativ cu anul 2014. Diminuarea numărului de înnoptări ale turiștilor este condiționată de micșorarea acestora la vile turistice, sate de vacanță și alte structuri de odihnă (-35,8%), cămine pentru vizitatori (-7,8%), pensiuni turistice și agroturistice (-0,9%). Din numărul total de înnoptări 83,2% le revine înnoptărilor turiștilor moldoveni și 16,8% - înnoptărilor turiștilor străini.

Durata medie de ședere a unui turist la structurile de primire turistică colectivă cu funcțiuni de cazare în anul 2015 a constituit 6,4 zile, din care 7,8 zile - pentru turiștii moldoveni și 3,7 zile - pentru turiștii nerezidenți.

Numărul de înnoptări înregistrate la structurile de primire turistică colectivă cu funcțiuni de cazare, pe tipuri de structuri, în anul 2015 (în % față de total înnoptări)



În anul 2015 indicele de utilizare netă al capacității de cazare turistică în funcțiune pe total structuri de primire turistică colectivă a constituit 35,6%, inclusiv la structuri de îngrijire - 71,7%, tabere de vacanță pentru elevi - 55,5%, cămine pentru vizitatori - 54,9%, hoteluri și moteluri - 18,2%, vile turistice, sate de vacanță și alte structuri de odihnă - 17,0%, pensiuni turistice și agroturistice - 6,6%.

3.6.2. TURISMUL ORGANIZAT DE AGENȚIILE DE TURISM ȘI TUROPERATORI

Agențiile de turism și turoperatorii au acordat în anul 2015 servicii turistice la 242,6 mii de turiști și excursioniști, cu 1,9% mai mult decât în anul 2014.

Numărul de turiști și excursioniști după scopul vizitelor se prezintă astfel:

	2015		2015 în % față de 2014	
	turiști și excursioniști	turiști-zile	turiști și excursioniști	turiști-zile
Total	242559	1688546	101,9	103,5
Turism receptor (primirea cetățenilor străini în țară) – total	15514	44472	108,0	120,0
din care, în scopuri de:				
odihnă, recreere și agrement	10097	22527	120,8	154,2
afaceri și profesionale	4196	13123	84,7	94,5
tratament	488	6609	87,3	87,1
alte scopuri	733	2213	147,8	de 2,3 ori
Turism emițător (deplasarea rezidenților Republicii Moldova în străinătate) – total	189790	1338534	105,1	104,0
din care, în scopuri de:				
odihnă, recreere și agrement	188131	1326079	105,5	104,4
afaceri și profesionale	676	3381	59,1	45,6
tratament	816	8193	70,1	81,6
alte scopuri	167	881	de 2,1 ori	de 3,3 ori
Turism intern (deplasarea rezidenților Republicii Moldova în interiorul țării, în scop turistic)	37255	305540	86,5	99,4

În anul 2015, comparativ cu anul 2014 s-a majorat numărul de turiști și excursioniști participanți la turismul receptor (+8,0%) și emițător (+5,1%), pe când la turismul intern numărul acestora s-a redus cu 13,5% .

Din cei 15,5 mii de turiști și excursioniști străini, care au vizitat Republica Moldova în anul 2015 beneficiind de serviciile agențiilor de turism și turoperatorilor 65,1% au sosit în scopuri de odihnă, recreere și agrement, 27,0% – de afaceri și profesionale și 3,1% - de tratament.

Numărul de turiști și excursioniști străini, care au vizitat Republica Moldova în anul 2015, beneficiind de serviciile agențiilor de turism și turoperatorilor, se prezintă astfel:

	Turiști și excursioniști străini sosiți în țară	
	total	în % față de total
TOTAL	15514	100,0
din care:		
România	3178	20,5
Ucraina	1785	11,5
Federația Rusă	1524	9,8
Turcia	717	4,6
Statele Unite ale Americii	682	4,4
Polonia	634	4,1
Germania	547	3,5
Italia	520	3,4
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	513	3,3
Suedia	484	3,1
Israel	481	3,1
Bulgaria	379	2,4
Olanda	300	1,9
Franța	293	1,9
Japonia	277	1,8
Belarus	248	1,6
Elveția	191	1,2
Norvegia	186	1,2
Austria	133	0,9
Lituania	129	0,8
Grecia	103	0,7
Alte țări	2210	14,3

În anul 2015 prin intermediul agențiilor de turism și turoperatorilor au plecat în străinătate 189,8 mii de turiști și excursioniști moldoveni, cu 5,1% mai mult comparativ cu anul 2014. Majoritatea cetățenilor moldoveni au plecat în străinătate în scopuri de odihnă, recreare și agrement (99,1%).

Numărul de turiști și excursioniști moldoveni, care au plecat în străinătate în anul 2015, beneficiind de serviciile agențiilor de turism și turoperatorilor se prezintă astfel:

	Turiști și excursioniști moldoveni plecați în străinătate	
	total	în % față de total
TOTAL	189790	100,0
din care:		
Turcia	69691	36,7
Bulgaria	55762	29,4
Grecia	21158	11,1
România	20812	11,0
Ucraina	3282	1,7
Egipt	2681	1,4
Italia	2454	1,3
Austria	1307	0,7
Emiratele Arabe Unite	1190	0,6
Franța	967	0,5
Federația Rusă	574	0,3
Israel	468	0,2
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	159	0,1
Elveția	110	0,1
Polonia	108	0,1
Alte țări	8732	4,8

3.6.3. NUMĂRUL DE TRAVERSĂRI MULTIPLE ALE FRONTIEREI DE STAT DE CĂTRE CETĂȚENII STRĂINI LA INTRAREA ÎN REPUBLICA MOLDOVA ȘI CETĂȚENII REPUBLICII MOLDOVA LA IEȘIREA DIN ȚARĂ

În anul 2015 numărul de traversări ale frontierei de stat de către cetățenii străini, înregistrate la intrarea în Republica Moldova, a fost de 2,9 milioane, în creștere cu 28,1% față de anul 2014. Cel mai des au traversat frontiera de stat cetățenii din România (45,5% din numărul total de traversări ale frontierei de stat de către cetățenii străini la intrarea în Republica Moldova), Ucraina (35,5%), Federația Rusă (9,0%), Bulgaria (1,7%), Italia (1,2%), Turcia (0,8%), Germania (0,7%), Israel și Statele Unite ale Americii (câte 0,6%). Cetățenii străini au preferat să călătorească cu mijloace de transport auto (81,5% din numărul total de traversări), aerian (16,5%) și feroviar (2,0%).

Numărul de traversări ale frontierei de stat de către cetățenii Republicii Moldova, înregistrate la ieșirea din țară, în anul 2015 a fost de 5,6 milioane, cu 10,2% mai mult decât în anul 2014. Mijloacele de transport auto au fost cele mai utilizate pentru plecările în străinătate a cetățenilor moldoveni, reprezentând 86,4 % din numărul total de traversări.

Numărul de traversări multiple ale frontierei de stat de către cetățenii străini la intrarea în Republica Moldova și cetățenii Republicii Moldova la ieșire din țară, înregistrate în anul 2015, pe mijloace de transport se prezintă astfel:

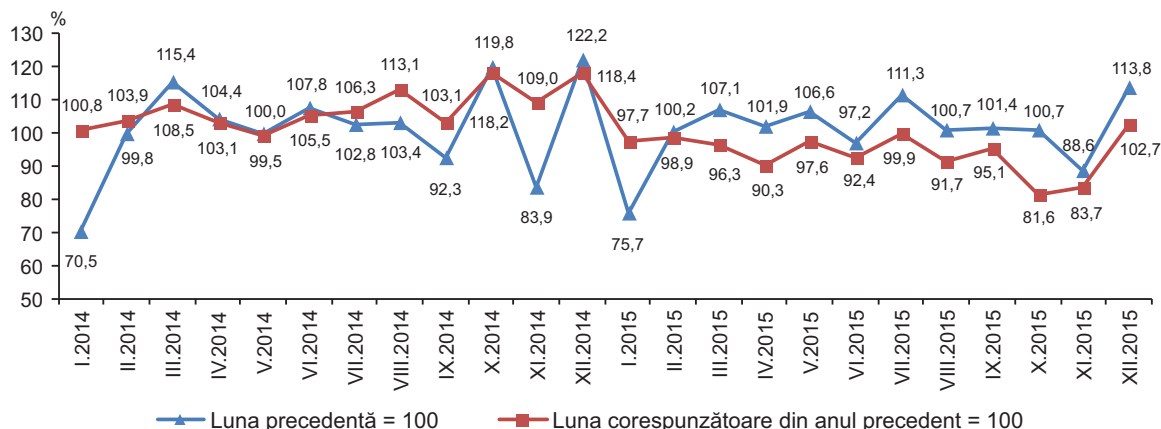
	Total	din care cu mijloacele de transport:			
		auto	aerian	feroviar	fluvial
Numărul de traversări ale frontierei de stat de către cetățenii străini la intrarea în Republica Moldova	2856089	2326864	472580	56452	193
din care:					
România	1300945	1201238	90846	8806	55
Ucraina	1013779	956362	28832	28534	51
Federația Rusă	258320	31941	213611	12749	19
Bulgaria	47831	44006	3702	117	6
Italia	32884	9181	23624	79	–
Turcia	21818	7423	14329	59	7
Germania	20419	9399	10846	174	–
Israel	17518	5797	11602	119	–

	Total	din care cu mijloacele de transport:			
		auto	aerian	feroviar	fluvial
SUA	17133	4851	12024	258	–
Belarus	14136	8246	1917	3973	–
Portugalia	9576	5739	3827	10	–
Polonia	8909	6501	2362	46	–
Franța	8459	3071	5276	111	1
Alte țări	84362	33109	49782	1417	54
Numărul de traversări ale frontierei de stat de către cetățenii Republicii Moldova la ieșirea din țară	5610408	4847757	579825	182819	7

3.7. Cifra de afaceri

În luna decembrie 2015 **volumul cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu amănuntul** (cu excepția comerțului cu autovehicule și motocicletele) s-a majorat cu 13,8% (în prețuri comparabile) față de luna precedentă și cu 2,7% – comparativ cu luna decembrie 2014.

Evoluția lunară a indicilor de volum ai cifrei de afaceri pentru comerțul cu amănuntul



În anul 2015 **volumul cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu amănuntul** (cu excepția comerțului cu autovehicule și motocicletele) s-a micșorat cu 6,4% (în prețuri comparabile) în raport cu anul 2014.

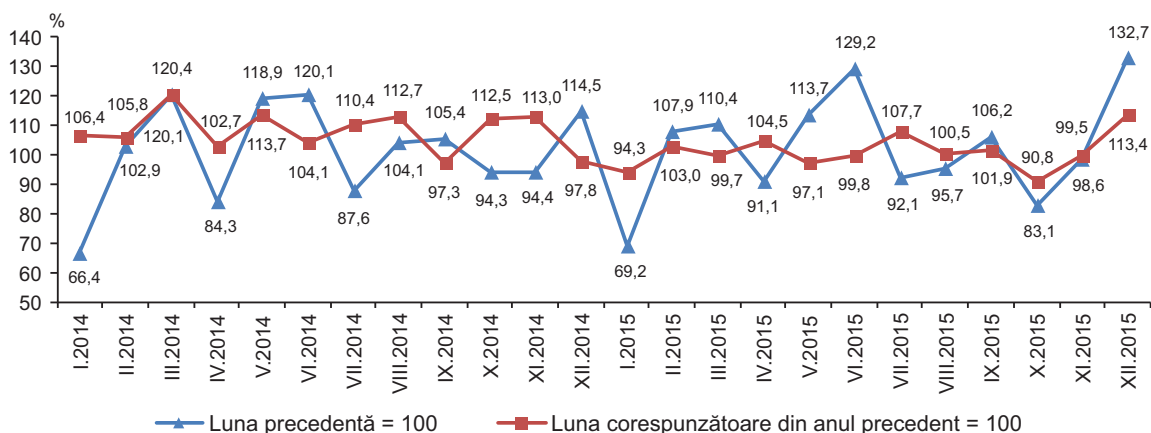
Indicii de volum ai cifrei de afaceri pentru comerțul cu amănuntul (cu excepția comerțului cu autovehicule și motocicletele) și serviciile de piață prestate populației, conform CAEM Rev.2

Activitate economică	Decembrie 2015 în % față de:		2015 în % față de 2014 ¹
	noiembrie 2015 ¹	decembrie 2014 ¹	
Comerț cu amănuntul	113,8	102,7	93,6
Servicii de piață prestate populației	132,7	113,4	101,2

¹ În prețuri comparabile

În luna decembrie 2015 **volumul cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piață prestate populației** a fost în creștere cu 32,7% (în prețuri comparabile) față de luna precedentă și cu 13,4% - comparativ cu luna decembrie 2014.

Evoluția lunară a indicilor de volum ai cifrei de afaceri pentru serviciile de piață prestate populației



În anul 2015 **volumul cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piață prestate populației** a crescut cu 1,2% (în prețuri comparabile) comparativ cu anul 2014.

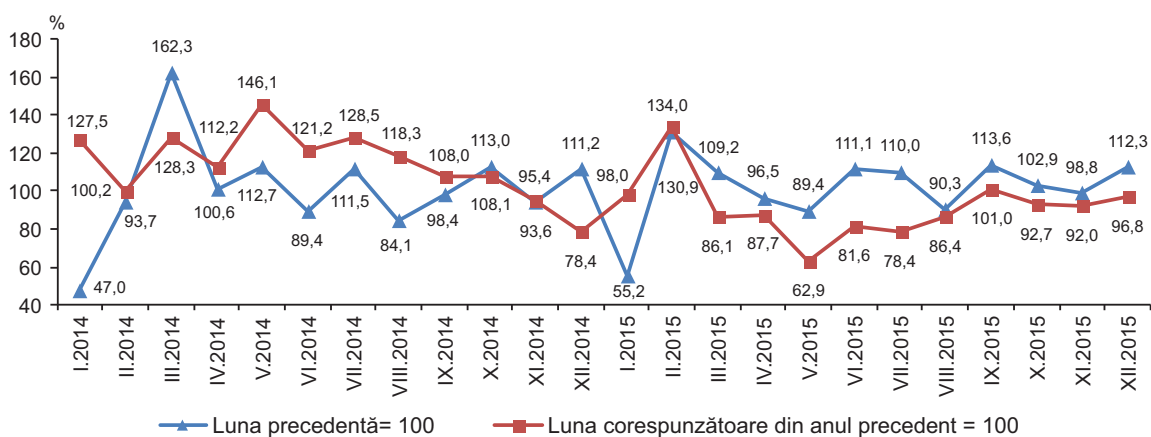
Indicii valorici ai cifrei de afaceri pentru comerțul cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor, comerțul cu ridicata (cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete) și serviciile de piață prestate întreprinderilor, conform CAEM Rev.2

Activitate economică	Decembrie 2015 în % față de:		2015 în % față de 2014 ¹
	noiembrie 2015 ¹	decembrie 2014 ¹	
Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	112,3	96,8	89,1
Comerț cu ridicata (cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete)	117,2	106,6	105,7
Servicii de piață prestate întreprinderilor	121,5	110,9	105,5

¹ În prețuri curente

În luna decembrie 2015 valoarea cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor a crescut cu 12,3% (în prețuri curente) față de luna precedentă și s-a diminuat cu 3,2%, comparativ cu luna decembrie 2014.

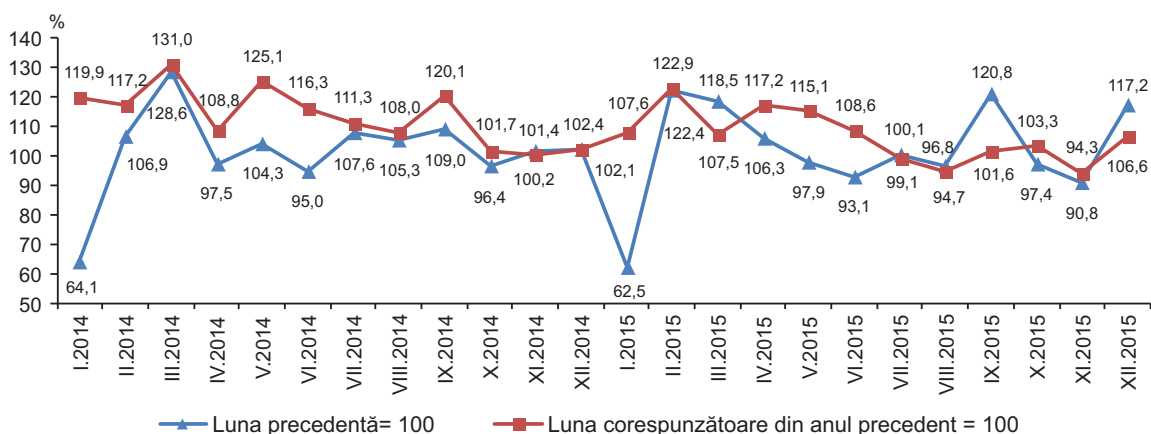
Evoluția lunară a indicilor valorici ai cifrei de afaceri pentru comerțul cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor



În anul 2015 valoarea cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor s-a diminuat cu 10,9% (în prețuri curente) față de anul 2014.

În luna decembrie 2015 valoarea cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu ridicata (cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete) s-a majorat cu 17,2 % (în prețuri curente) față de luna precedentă și cu 6,6% - comparativ cu luna decembrie 2014.

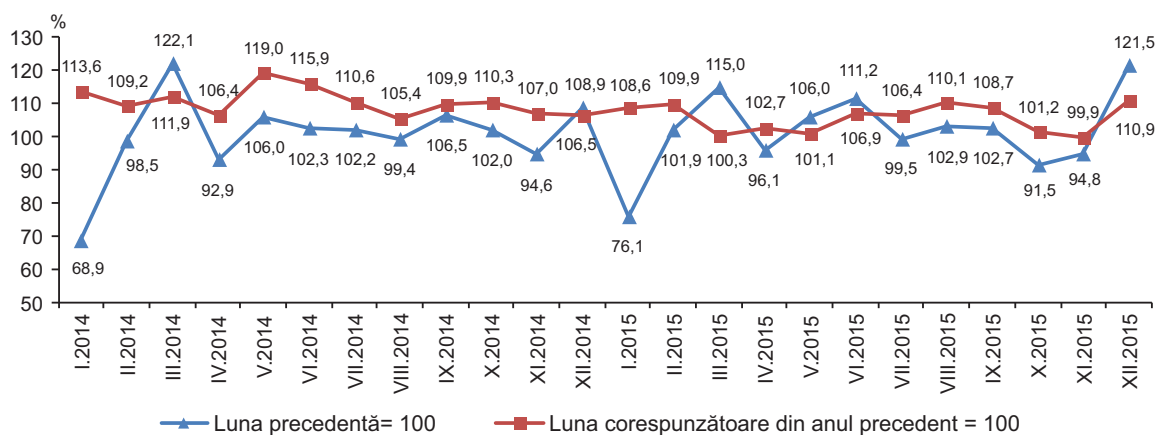
Evoluția lunară a indicilor valorici ai cifrei de afaceri pentru comerțul cu ridicata



În anul 2015 valoarea cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de comerț cu ridicata (cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete) a fost în creștere cu 5,7% (în prețuri curente) în raport cu anul 2014.

În luna decembrie 2015 valoarea cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piață prestate întreprinderilor a crescut cu 21,5% (în prețuri curente), comparativ cu luna precedentă și cu 10,9% - față de luna decembrie 2014.

Evoluția lunară a indicilor valorici ai cifrei de afaceri pentru serviciile de piață prestate întreprinderilor

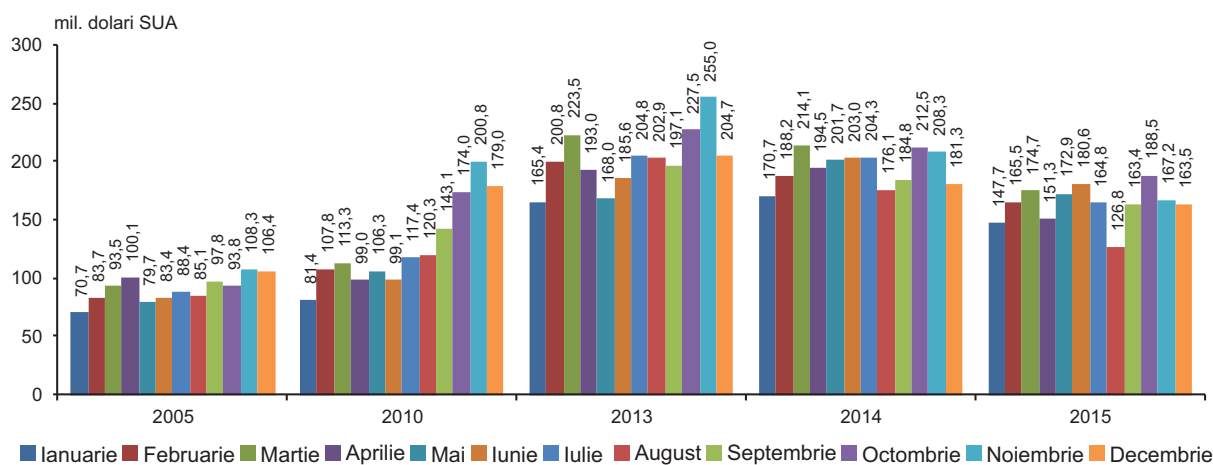


În anul 2015 valoarea cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piață prestate întreprinderilor s-a majorat cu 5,5% (în prețuri curente) comparativ cu anul 2014.

3.8. Comerț exterior

Exporturile de mărfuri realizate în luna decembrie 2015 s-au cifrat la 163,5 mil. dolari SUA, cu 2,2% mai puțin față de luna precedentă și cu 9,8% – comparativ cu luna decembrie 2014.

Evoluția lunară a exporturilor

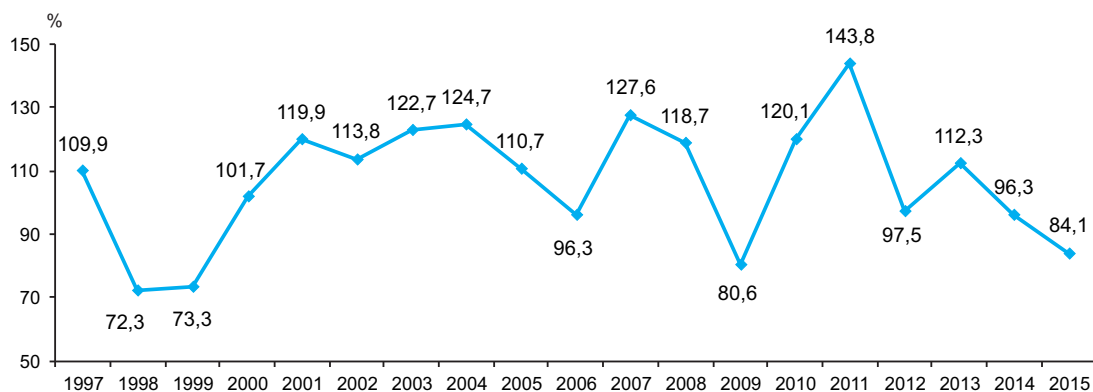


În anul 2015 **exporturile de mărfuri** au totalizat 1966,9 mil. dolari SUA, volum inferior celui realizat în anul 2014 cu 15,9%.

Exporturile de mărfuri autohtone au constituit 1304,0 mil. dolari SUA (66,3% din total exporturi), cu 14,8% mai puțin față de anul 2014.

Reexporturile de mărfuri au avut o valoare de 662,9 mil. dolari SUA, care echivalează cu o cotă de 33,7% în total exporturi. Comparativ cu anul 2014 reexporturile de mărfuri s-au micșorat cu 18,2%.

Evoluția indicilor valorici ai exporturilor (în % față de anul precedent)



Exporturile Republicii Moldova structurate pe principalele țări de destinație a mărfurilor și grupe de țări

	2015		Ponderea, %		Gradul de influență a țărilor, grupelor de țări la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de 2014 ¹	2014	2015	2014 ¹	2015 ¹
EXPORT – total	1966,9	84,1	100,0	100,0	-3,7	-15,9
din care:						
Țările Uniunii Europene (UE-28)	1217,6	97,7	53,3	61,9	4,5	-1,2
România	446,4	102,8	18,6	22,7	0,9	0,5
Italia	197,0	81,0	10,4	10,0	2,4	-2,0
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	138,2	127,7	4,6	7,0	0,1	1,3
Germania	117,2	85,2	5,9	6,0	1,0	-0,9
Polonia	68,5	106,2	2,8	3,5	-0,8	0,2
Franța	43,1	114,7	1,6	2,2	0,1	0,2

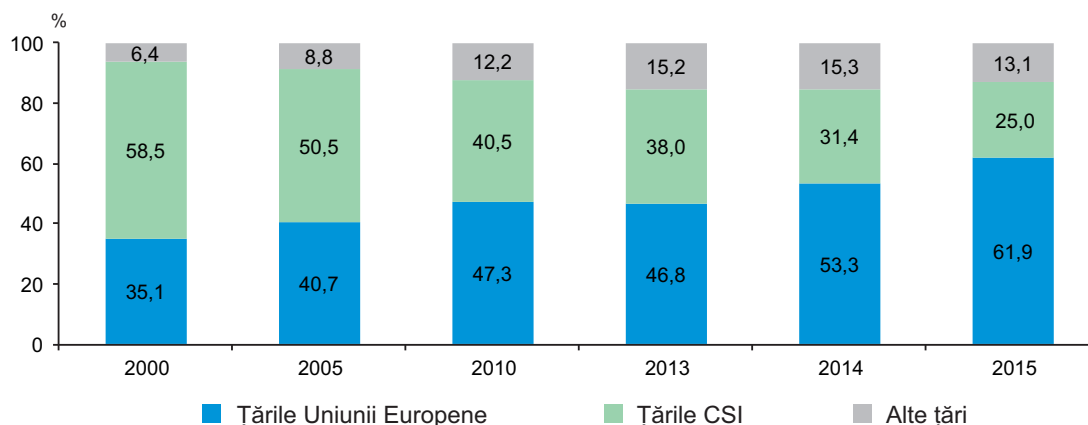
	2015		Ponderea, %		Gradul de influență a țărilor, grupelor de țări la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de 2014 ¹	2014	2015	2014 ¹	2015 ¹
Bulgaria	28,2	74,4	1,6	1,4	0,2	-0,4
Republica Cehă	27,7	92,5	1,3	1,4	0,2	-0,1
Grecia	25,4	95,1	1,1	1,3	0,1	-0,0
Olanda	24,2	118,1	0,9	1,2	0,2	0,2
Austria	21,6	90,7	1,0	1,1	0,2	-0,1
Spania	18,6	158,9	0,5	0,9	0,0	0,3
Letonia	10,6	94,6	0,5	0,5	0,3	-0,0
Belgia	9,4	83,8	0,5	0,5	0,1	-0,1
Slovacia	8,9	107,6	0,4	0,5	0,0	0,0
Lituania	8,7	51,9	0,7	0,5	0,1	-0,3
Cipru	7,0	101,1	0,3	0,4	-0,1	0,0
Estonia	4,3	96,7	0,2	0,2	0,0	-0,0
Ungaria	4,3	78,5	0,2	0,2	-0,4	-0,1
Suedia	3,1	129,4	0,1	0,2	0,0	0,0
Danemarca	3,0	182,2	0,1	0,2	0,0	0,1
Țările CSI	492,3	66,9	31,4	25,0	-7,8	-10,4
Federația Rusă	240,7	56,8	18,1	12,2	-8,6	-7,8
Belarus	131,6	97,7	5,8	6,7	1,8	-0,1
Kazahstan	58,6	129,4	1,9	3,0	0,3	0,6
Ucraina	45,8	42,0	4,7	2,3	-1,3	-2,7
Uzbekistan	6,6	80,8	0,3	0,3	-0,0	-0,1
Azerbaidjan	3,5	59,6	0,2	0,2	0,0	-0,1
Kîrgîzstan	1,9	57,8	0,1	0,1	0,0	-0,1
Turkmenistan	1,8	143,3	0,1	0,1	0,0	0,0
Armenia	1,1	51,3	0,1	0,1	0,0	-0,0
Celelalte țări	257,0	71,8	15,3	13,1	-0,4	-4,3
Turcia	64,4	61,5	4,5	3,3	-0,9	-1,7
Elveția	35,4	71,8	2,1	1,8	0,1	-0,6
Statele Unite ale Americii	22,0	68,7	1,4	1,1	0,3	-0,4
Georgia	17,9	73,2	1,0	0,9	-0,1	-0,3
Irak	17,1	166,1	0,4	0,9	-0,1	0,3
Indonezia	11,6	185,9	0,3	0,6	0,2	0,2
China	8,6	104,0	0,4	0,4	0,1	0,0
Liban	8,6	84,0	0,4	0,4	0,3	-0,1
Siria	5,7	de 2,2 ori	0,1	0,3	0,1	0,1
Egipt	3,1	36,8	0,4	0,2	0,3	-0,2
Malaysia	3,1	59,2	0,2	0,2	0,2	-0,1
Canada	2,6	de 2,1 ori	0,1	0,1	0,0	0,1
Serbia	2,6	109,2	0,1	0,1	0,0	0,0
Israel	2,3	79,3	0,1	0,1	-0,1	-0,0
Macedonia	1,9	148,2	0,1	0,1	0,0	0,0
Șri Lanka	1,6	–	–	0,1	0,0	0,1
Japonia	1,3	89,2	0,1	0,1	0,0	-0,0
Taiwan, provincie a Chinei	1,3	86,7	0,1	0,1	-0,0	-0,0
insulele Virgine Britanice	1,2	117,1	0,0	0,1	0,0	0,0
Myanmar	1,0	de 4,6 ori	0,0	0,1	0,0	0,0

¹ În prețuri curente

În anul 2015 exporturile de mărfuri destinate **țărilor Uniunii Europene** (UE–28) au însumat 1217,6 mil. dolari SUA (cu 2,3% mai puțin față de anul 2014), deținând o cotă de 61,9% în total exporturi (53,3% – în anul 2014).

Țările CSI au fost prezente în exporturile Moldovei cu o pondere de 25,0% (în anul 2014 – 31,4%), ce corespunde unei valori de 492,3 mil. dolari SUA. Exporturile de mărfuri către aceste țări s-au diminuat cu 33,1%, comparativ cu anul 2014.

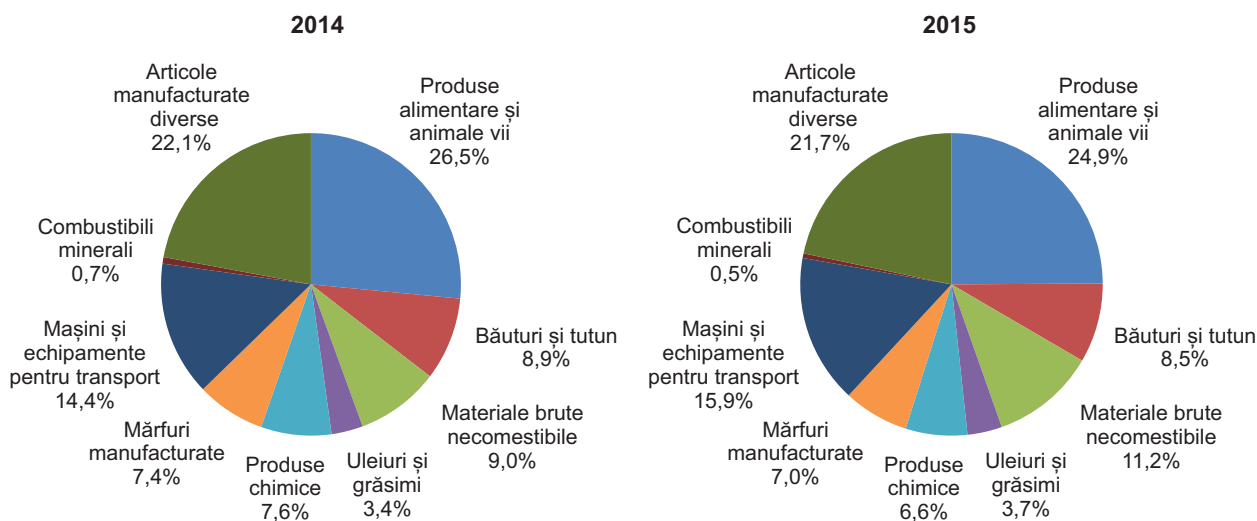
Structura exporturilor pe grupe de țări, %



Analiza evoluției exporturilor pe țări în anul 2015, comparativ cu anul 2014, relevă reducerea livrărilor către Federația Rusă (-43,2%), Ucraina (-58,0%), Italia (-19,0%), Turcia (-38,5%), Germania (-14,8%), Elveția (-28,2%), Bulgaria (-25,6%), Statele Unite ale Americii (-31,3%), Georgia (-26,8%), Lituania (-48,1%), Egipt (-63,2%), Belarus (-2,3%), Republica Cehă (-7,5%), Austria (-9,3%), Belgia (-16,2%), Liban (-16,0%), Uzbekistan (-19,2%), Ungaria (-21,5%), Azerbaidjan (-40,4%), Malaysia (-40,8%), Kirgizstan (-42,2%), care a influențat la diminuarea pe total exporturi cu 18,3%.

În același timp, s-au majorat exporturile către Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (+27,7%), Kazahstan (+29,4%), România (+2,8%), Spania (+58,9%), Irak (+66,1%), Polonia (+6,2%), Franța (+14,7%), Olanda (+18,1%), Indonezia (+85,9%), Siria (de 2,2 ori), Danemarca (+82,2%), Canada (de 2,1 ori), atenuînd astfel scăderea pe total exporturi cu 4,1%.

Structura exporturilor pe grupe de mărfuri



Exporturile structurate pe grupe de mărfuri, conform Clasificării Standard de Comerț Internațional se prezintă astfel:

	2015		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de 2014 ¹	2014	2015	2014 ¹	2015 ¹
EXPORT – total	1966,9	84,1	100,0	100,0	-3,7	-15,9
din care:						
Produse alimentare și animale vii	489,0	78,9	26,5	24,9	3,9	-5,6
Animale vii	10,1	157,9	0,3	0,5	-0,0	0,1
Carne și preparate din carne	8,9	26,5	1,4	0,5	0,6	-1,1
Produse lactate și ouă de păsări	14,4	100,0	0,6	0,7	-0,0	0,0

	2015		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de 2014 ¹	2014	2015	2014 ¹	2015 ¹
Pește, crustacee, moluște	0,1	68,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Cereale și preparate pe bază de cereale	128,7	64,1	8,6	6,6	2,5	-3,1
Legume și fructe	253,8	94,5	11,5	12,9	-1,0	-0,6
Zahăr, preparate pe bază de zahăr; miere	48,0	73,4	2,8	2,4	1,3	-0,7
Cafea, ceai, cacao, condimente și înlocuitori ai acestora	7,2	106,7	0,3	0,4	0,0	0,0
Hrană destinată animalelor (exclusiv cereale nemăcinate)	15,9	74,8	0,9	0,8	0,5	-0,2
Produse și preparate alimentare diverse	1,9	85,8	0,1	0,1	-0,0	-0,0
Băuturi și tutun	167,5	80,3	8,9	8,5	-2,8	-1,8
Băuturi (alcoolice și nealcoolice)	154,8	80,7	8,2	7,9	-2,4	-1,6
Tutun brut și prelucrat	12,7	75,9	0,7	0,6	-0,4	-0,2
Materiale brute necomestibile, exclusiv combustibili	219,5	104,0	9,0	11,2	-1,7	0,4
Piei crude, piei tăbăcite și blănuri brute	4,1	75,1	0,2	0,2	0,0	0,0
Semințe și fructe oleaginoase	177,4	115,7	6,6	9,0	-0,5	1,0
Cauciuc brut (inclusiv cauciuc sintetic și regenerat)	2,0	34,0	0,2	0,1	-0,0	-0,1
Lemn și plută	2,1	128,2	0,1	0,1	0,0	0,0
Pastă de hârtie și deșeuri de hârtie	2,0	119,1	0,1	0,1	0,0	0,0
Fibre textile (cu excepția lînii în fuior și a lînii pieptănate) și deșeurile lor (neprelucrate în fire sau țesături)	3,9	151,3	0,1	0,2	0,0	0,1
Îngrășăminte naturale și minerale naturale (exclusiv cărbune, petrol și pietre prețioase)	6,8	59,1	0,5	0,4	0,0	-0,2
Minereuri metalifere și deșeuri de metale	17,7	67,2	1,1	0,9	-1,2	-0,4
Alte materii brute de origine animală sau vegetală	3,5	127,6	0,1	0,2	-0,0	0,0
Combustibili minerali, lubrifianți și materiale derivate	10,1	62,6	0,7	0,5	-0,5	-0,3
Petrol, produse petroliere și produse înrudite	10,0	66,5	0,6	0,5	-0,2	-0,2
Gaz și produse industriale obținute din gaz	0,1	5,6	0,1	0,0	-0,3	-0,1
Uleiuri, grăsimi și ceruri de origine animală sau vegetală	72,1	90,7	3,4	3,7	1,4	-0,3
Grăsimi și uleiuri vegetale fixate, brute, rafinate sau fracționate	71,9	92,9	3,3	3,7	1,4	-0,2
Alte uleiuri și grăsimi animale sau vegetale prelucrate; ceară de origine animală sau vegetală, amestecuri sau preparate necomestibile din uleiuri animale sau vegetale	0,2	65,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Produse chimice și produse derivate nespecificate în altă parte	130,7	74,3	7,6	6,6	-0,2	-1,9
Produse chimice organice	5,8	de 2,6 ori	0,1	0,3	0,0	0,2
Produse chimice anorganice	0,2	84,9	0,0	0,0	0,0	0,0

	2015		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de 2014 ¹	2014	2015	2014 ¹	2015 ¹
Produse tanante și colorante	1,2	98,8	0,1	0,1	-0,0	0,0
Produse medicinale și farmaceutice	76,1	60,8	5,3	3,9	0,5	-2,1
Uleiuri esențiale, rezinoide și substanțe parfumate, preparate pentru toaletă, produse pentru înfrumusețare	38,4	97,4	1,7	1,9	-0,4	-0,0
Ingrășăminte minerale sau chimice	0,1	de 2,3 ori	0,0	0,0	0,0	0,0
Materiale plastice sub forme primare	4,7	de 2,0 ori	0,1	0,2	-0,1	0,1
Materiale plastice prelucrate	2,1	54,0	0,2	0,1	-0,2	-0,1
Alte materiale și produse chimice	2,1	145,2	0,1	0,1	-0,0	0,0
Mărfuri manufacturate, clasificate mai ales după materia primă	137,4	79,1	7,4	7,0	-3,0	-1,5
Piele, altă piele și blană prelucrate	1,4	67,5	0,1	0,1	-0,0	-0,0
Cauciuc prelucrat	11,5	145,7	0,3	0,6	-0,3	0,2
Articole din lemn (exclusiv mobilă)	5,9	88,2	0,3	0,3	-0,1	-0,0
Hîrtie, carton și articole din pastă de celuloză, din hîrtie sau din carton	6,1	45,9	0,6	0,3	-0,3	-0,3
Fire, țesături, articole textile necuprinse în altă parte și produse conexe	53,2	83,7	2,7	2,7	-0,6	-0,4
Articole din minerale nemetalice	33,7	65,6	2,2	1,7	-0,1	-0,8
Fier și oțel	2,5	51,7	0,2	0,1	-0,2	-0,1
Metale neferoase	3,2	148,7	0,1	0,2	-0,1	0,0
Articole prelucrate din metal	19,9	90,7	0,9	1,0	-1,3	-0,1
Mașini și echipamente pentru transport	313,5	93,0	14,4	15,9	-1,0	-1,0
Mașini generatoare de putere și echipamentele lor	6,4	84,6	0,3	0,3	-0,1	-0,0
Mașini și aparate specializate pentru industriile specifice	11,1	95,0	0,5	0,6	-0,1	-0,0
Mașini și aparate pentru prelucrarea metalelor	2,6	88,6	0,1	0,1	0,0	-0,0
Mașini și aparate industriale cu aplicații generale; părți și piese detașate ale acestor mașini	36,3	92,6	1,7	1,8	-0,3	-0,1
Mașini și aparate de birou sau pentru prelucrarea automată a datelor	0,9	84,5	0,1	0,0	0,0	-0,0
Aparate și echipamente de telecomunicații și pentru înregistrarea și reproducerea sunetului și imaginii	3,8	113,2	0,1	0,2	0,0	0,0
Mașini și aparate electrice și părți ale acestora (inclusiv echivalente neelectrice ale mașinilor și aparatelor de uz casnic)	235,5	96,5	10,4	12,0	0,2	-0,4
Vehicule rutiere (inclusiv vehicule cu pernă de aer)	11,5	64,1	0,8	0,6	-0,8	-0,3
Alte echipamente de transport	5,4	59,5	0,4	0,3	0,1	-0,2
Articole manufacturate diverse	426,6	82,5	22,1	21,7	0,2	-3,9
Construcții prefabricate; alte instalații și accesorii pentru instalații sanitare, de încălzire și de iluminat	3,3	100,4	0,1	0,2	-0,2	0,0

	2015		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de 2014 ¹	2014	2015	2014 ¹	2015 ¹
Mobilă și părțile ei	97,8	89,8	4,7	5,0	0,1	-0,5
Articole de voiaj; sacoșe și similare	15,3	70,8	0,9	0,8	0,1	-0,3
Îmbrăcăminte și accesorii	229,2	82,6	11,9	11,6	0,7	-2,1
Încălțăminte	23,8	70,9	1,4	1,2	-0,1	-0,4
Instrumente și aparate profesionale, științifice și de control	24,2	74,9	1,4	1,2	-0,2	-0,3
Aparate fotografice, echipamente și furnituri de optică; ceasuri și orologii	1,8	134,9	0,1	0,1	-0,0	0,0
Alte articole diverse	31,2	81,3	1,6	1,6	-0,2	-0,3

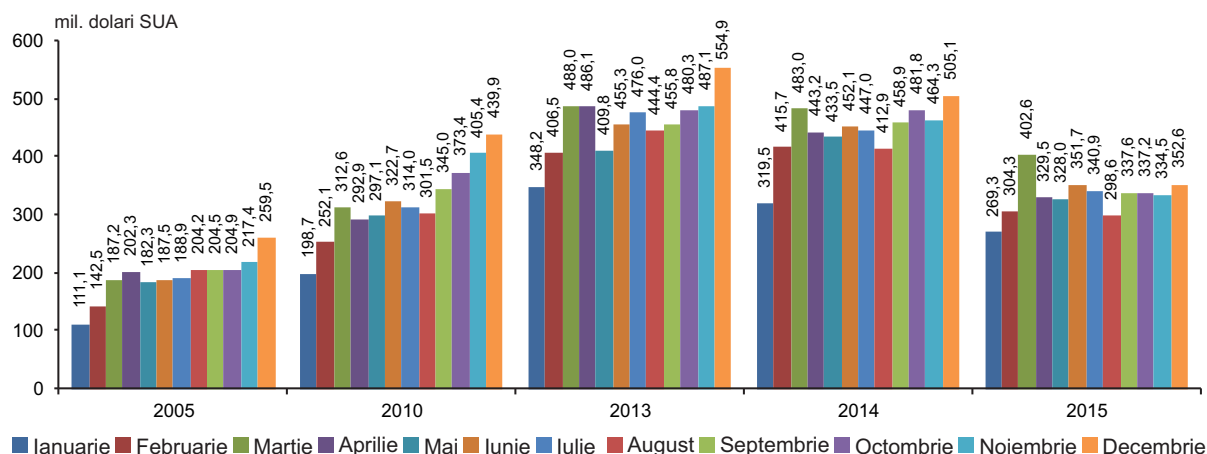
¹ În prețuri curente

În anul 2015, comparativ cu anul 2014 s-au micșorat exporturile de cereale și preparate pe bază de cereale (-35,9%), îmbrăcăminte și accesorii (-17,4%), produse medicinale și farmaceutice (-39,2%), băuturi alcoolice și nealcoolice (-19,3%), carne și preparate din carne (-73,5%), articole din minerale nemetalice (-34,4%), zahăr, preparate pe bază de zahăr; miere (-26,6%), legume și fructe (-5,5%), mobilă și părțile ei (-10,2%), mașini și aparate electrice (-3,5%), fire, țesături și articole textile (-16,3%), încălțăminte (-29,1%), minereuri metalifere și deșeuri de metale (-32,8%), instrumente și aparate, profesionale, științifice și de control (-25,1%), articole de voiaj; sacoșe și similare (-29,2%), vehicule rutiere (-35,9%), hârtie, carton și articole din pastă de celuloză, din hârtie sau din carton (-54,1%), grăsimi și uleiuri vegetale fixate, brute, rafinate sau fracționate (-7,1%), hrană destinată animalelor (-25,2%), tutun brut și prelucrat (-24,1%), petrol, produse petroliere și produse înrudite (-33,5%), îngrășăminte naturale și minerale naturale (-40,9%), mașini și aparate industriale cu aplicații generale (-7,4%), articole prelucrate din metal (-9,3%), fier și oțel (-48,3%), materiale plastice prelucrate (-46,0%), cauciuc brut (-66,0%), gaz și produse industriale obținute din gaz (-94,4%), influențând astfel la diminuarea pe total exporturi cu 17,0%.

Totodată, s-au marcat creșteri la exporturile de semințe și fructe oleaginoase (+15,7%), cauciuc prelucrat (+45,7%), produse chimice organice (de 2,6 ori), animale vii (+57,9%), materiale plastice sub forme primare (de 2,0 ori), fibre textile și deșeurile lor (+51,3%), care au atenuat reducerea pe total exporturi cu 1,7%.

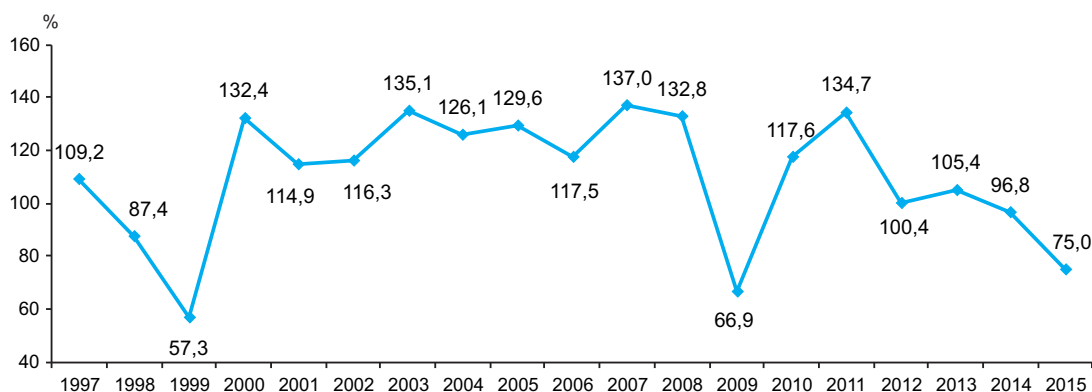
Importurile de mărfuri realizate în luna decembrie 2015 au însumat 352,6 mil. dolari SUA, cu 5,4% mai mult față de luna anterioară și cu 30,2% mai puțin comparativ cu luna decembrie 2014.

Evoluția lunară a importurilor



În anul 2015 **importurile de mărfuri** au totalizat 3986,8 mil. dolari SUA, volum inferior celui realizat în anul 2014 cu 25,0%.

Evoluția indicilor valorici ai importurilor (în % față de anul precedent)



Importurile Republicii Moldova structurate pe principalele țări de origine a mărfurilor și grupe de țări

	2015		Pondere, %		Gradul de influență a țărilor, grupelor de țări la creșterea (+), scăderea (-) importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de 2014 ¹	2014	2015	2014 ¹	2015 ¹
IMPORT – total	3986,8	75,0	100,0	100,0	-3,2	-25,0
din care:						
Țările Uniunii Europene (UE-28)	1954,1	76,1	48,3	49,0	1,8	-11,5
România	555,1	69,1	15,1	13,9	1,5	-4,7
Germania	321,3	75,3	8,0	8,1	0,6	-2,0
Italia	279,2	79,5	6,6	7,0	0,1	-1,4
Polonia	122,4	78,5	2,9	3,1	0,2	-0,6
Austria	89,5	81,0	2,1	2,2	-0,3	-0,4
Franța	81,0	86,4	1,8	2,0	-0,1	-0,2
Ungaria	69,3	81,0	1,6	1,7	-0,3	-0,3
Bulgaria	68,4	84,1	1,5	1,7	0,0	-0,2
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	52,9	76,7	1,3	1,3	0,1	-0,3
Republica Cehă	51,1	76,7	1,3	1,3	-0,1	-0,3
Spania	44,8	94,3	0,9	1,1	0,0	-0,1
Olanda	41,7	74,2	1,1	1,0	0,1	-0,3
Belgia	32,8	81,1	0,8	0,8	-0,0	-0,1
Grecia	19,7	53,5	0,7	0,5	0,0	-0,3
Slovenia	19,4	95,1	0,4	0,5	-0,0	-0,0
Suedia	16,4	83,3	0,4	0,4	-0,0	-0,1
Slovacia	15,4	71,9	0,4	0,4	-0,0	-0,1
Danemarca	14,8	86,8	0,3	0,4	0,0	-0,0
Finlanda	13,1	81,7	0,3	0,3	0,0	-0,1
Lituania	11,0	88,7	0,2	0,3	-0,0	-0,0
Letonia	8,7	117,2	0,1	0,2	0,0	0,0
Portugalia	7,6	99,0	0,1	0,2	0,0	0,0
Irlanda	6,9	84,2	0,2	0,2	-0,0	-0,0
Estonia	6,1	101,9	0,1	0,2	0,0	0,0
Luxemburg	2,5	69,4	0,1	0,1	0,0	-0,0
Croația	2,1	121,8	0,0	0,1	-0,0	0,0
Țările CSI	1018,1	70,3	27,3	25,5	-4,1	-8,1
Federația Rusă	535,7	74,7	13,5	13,4	-1,3	-3,4
Ucraina	371,1	67,9	10,3	9,3	-2,0	-3,3
Belarus	84,1	59,3	2,7	2,1	-0,7	-1,1
Uzbekistan	12,3	79,6	0,3	0,3	0,1	-0,1
Kazahstan	11,0	40,4	0,5	0,3	-0,1	-0,3
Turkmenistan	2,7	de 273,7 ori	0,0	0,1	-0,1	0,1

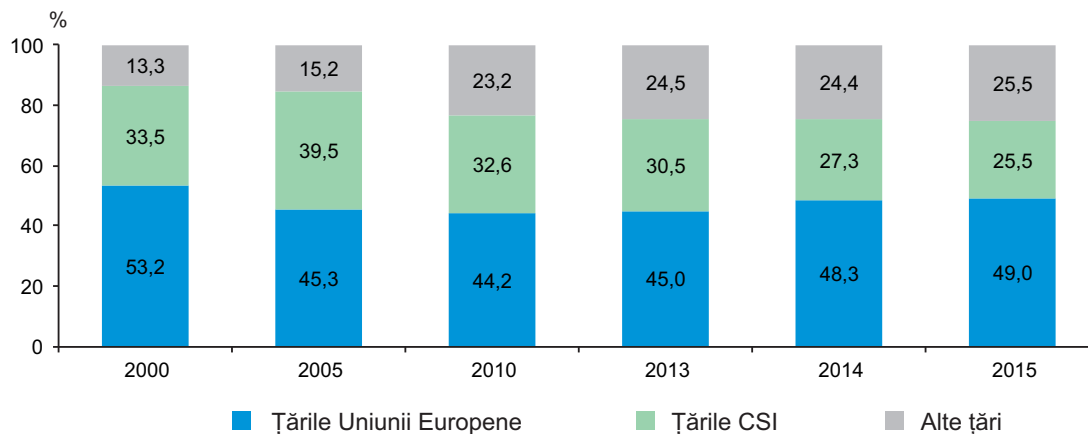
	2015		Ponderea, %		Gradul de influență a țărilor, grupelor de țări la creșterea (+), scăderea (-) importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de 2014 ¹	2014	2015	2014 ¹	2015 ¹
Celelalte țări	1014,6	78,0	24,4	25,5	-0,9	-5,4
China	366,4	76,2	9,0	9,2	0,0	-2,2
Turcia	285,1	94,8	5,7	7,2	-1,5	-0,3
Statele Unite ale Americii	50,8	66,5	1,4	1,3	0,1	-0,5
Japonia	42,1	91,8	0,9	1,1	0,2	-0,1
Elveția	32,1	75,8	0,8	0,8	0,0	-0,2
Israel	28,3	126,1	0,4	0,7	-0,4	0,1
India	26,2	71,2	0,7	0,7	0,0	-0,2
Coreea de Sud	22,7	58,9	0,7	0,6	0,1	-0,3
Serbia	15,8	75,3	0,4	0,4	0,1	-0,1
Vietnam	11,8	76,6	0,3	0,3	-0,1	-0,1
Taiwan, provincie a Chinei	11,4	60,5	0,4	0,3	0,0	-0,1
Malaysia	7,5	63,5	0,2	0,2	-0,0	-0,1
Ecuador	7,4	84,0	0,2	0,2	0,0	-0,0
Egipt	6,3	47,2	0,2	0,2	0,1	-0,1
Norvegia	6,1	61,7	0,2	0,2	-0,0	-0,1
Argentina	5,8	54,5	0,2	0,1	0,0	-0,1
Canada	5,7	78,6	0,1	0,1	0,0	-0,0
Bangladeș	5,5	79,8	0,1	0,1	-0,0	-0,0
Brazilia	5,4	14,9	0,7	0,1	0,4	-0,6
Thailanda	5,2	60,1	0,2	0,1	-0,0	-0,1
Indonezia	4,6	67,5	0,1	0,1	-0,0	-0,0
Africa de Sud	4,5	106,2	0,1	0,1	0,0	0,0
Islanda	4,0	107,9	0,1	0,1	-0,1	0,0
Mexic	3,5	69,0	0,1	0,1	-0,0	-0,0
Hong Kong, RAS a Chinei	3,4	129,7	0,0	0,1	0,0	0,0
Pakistan	3,2	110,7	0,1	0,1	0,0	0,0
Singapore	2,3	142,9	0,0	0,1	-0,0	0,0
insulele Faroe	2,2	57,9	0,1	0,1	0,0	-0,0
Cote D'Ivoire	2,1	90,4	0,0	0,1	-0,0	0,0
Șri Lanka	2,0	89,6	0,0	0,1	0,0	0,0

¹ În prețuri curente

Importurile de mărfuri din **țările Uniunii Europene** (UE-28) în anul 2015 s-au cifrat la 1954,1 mil. dolari SUA (cu 23,9% mai puțin decât în anul 2014), deținând o pondere de 49,0% în total importuri (48,3% – în anul 2014).

Importurile de mărfuri provenite din **țările CSI** au avut o valoare de 1018,1 mil. dolari SUA (cu 29,7% mai puțin decât în anul 2014), care echivalează cu o cotă de 25,5% în total importuri (27,3% – în anul 2014).

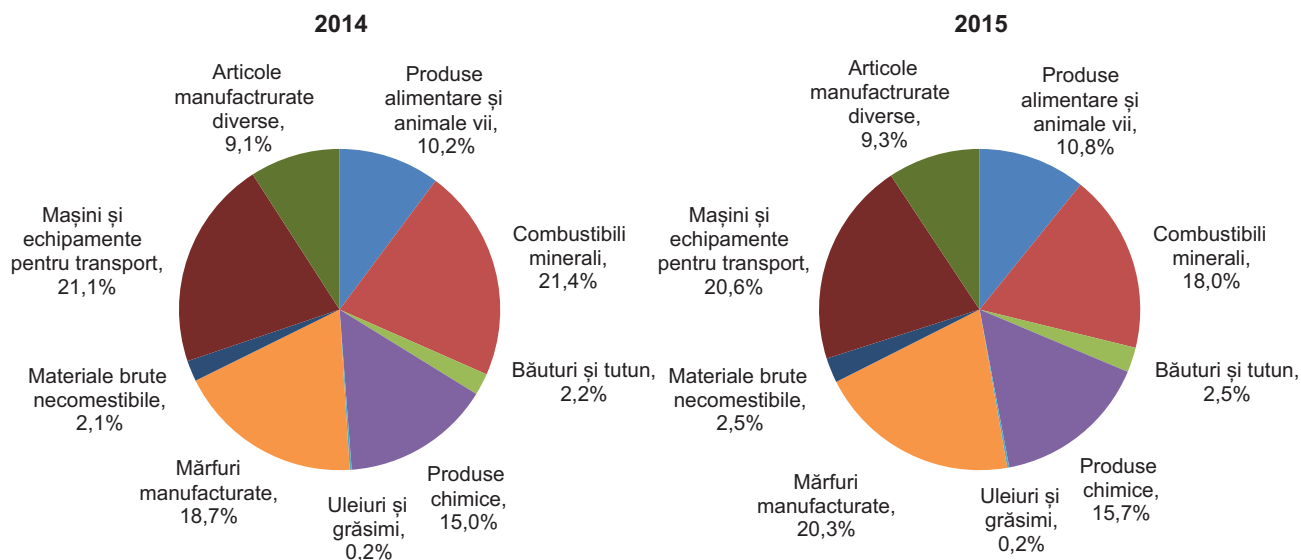
Structura importurilor pe grupe de țări, %



Analiza evoluției importurilor pe țări în anul 2015, comparativ cu anul 2014 relevă micșorarea livrărilor din România (-30,9%), Federația Rusă (-25,3%), Ucraina (-32,1%), China (-23,8%), Germania (-24,7%), Italia (-20,5%), Belarus (-40,7%), Polonia (-21,5%), Brazilia (-85,1%), Statele Unite ale Americii (-33,5%), Austria (-19,0%), Turcia (-5,2%), Ungaria (-19,0%), Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (-23,3%), Republica Cehă (-23,3%), Olanda (-25,8%), Coreea de Sud (-41,1%), Grecia (-46,5%), Kazahstan (-59,6%), Franța (-13,6%), Bulgaria (-15,9%), Elveția (-24,2%), India (-28,8%), Spania (-5,7%), Japonia (-8,2%), Belgia (-18,9%), Suedia (-16,7%), Serbia (-24,7%), Slovacia (-28,1%), Finlanda (-18,3%), Uzbekistan (-20,4%), Vietnam (-23,4%), Taiwan, provincie a Chinei (-39,5%), Malaysia (-36,5%), Egipt (-52,8%), Norvegia (-38,3%), Argentina (-45,5%), Thailanda (-39,9%), care a condus la diminuarea pe total importuri cu 24,9%.

Totodată, au fost înregistrate creșteri la importurile din Israel (+26,1%) și Turkmenistan (de 273,7 ori), atenuând astfel scăderea pe total importuri cu 0,2%.

Structura importurilor pe grupe de mărfuri



Importurile structurate pe grupe de mărfuri, conform Clasificării Standard de Comerț Internațional se prezintă astfel:

	2015		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de 2014 ¹	2014	2015	2014 ¹	2015 ¹
IMPORT – total	3986,8	75,0	100,0	100,0	-3,2	-25,0
din care:						
Produse alimentare și animale vii	430,8	79,3	10,2	10,8	-0,5	-2,1
Animale vii	8,2	47,8	0,3	0,2	0,2	-0,2
Carne și preparate din carne	28,5	50,8	1,1	0,7	0,1	-0,5
Produse lactate și ouă de păsări	34,6	79,1	0,8	0,9	-0,1	-0,2
Pește, crustacee, moluște	36,7	73,3	0,9	0,9	-0,1	-0,2
Cereale și preparate pe bază de cereale	58,1	77,9	1,4	1,5	-0,1	-0,3
Legume și fructe	117,1	99,4	2,2	2,9	-0,1	0,0
Zahăr, preparate pe bază de zahăr; miere	13,4	75,2	0,3	0,3	-0,4	-0,1
Cafea, ceai, cacao, condimente și înlocuitori ai acestora	44,1	81,0	1,0	1,1	-0,1	-0,2
Hrană destinată animalelor (exclusiv cereale nemăcinate)	26,2	88,7	0,6	0,7	0,1	-0,1
Produse și preparate alimentare diverse	63,9	77,9	1,6	1,6	0,0	-0,3
Băuturi și tutun	99,3	84,5	2,2	2,5	-0,6	-0,3
Băuturi (alcoolice și nealcoolice)	39,6	69,2	1,1	1,0	-0,3	-0,3
Tutun brut și prelucrat	59,7	99,1	1,1	1,5	-0,3	-0,0

	2015		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de 2014 ¹	2014	2015	2014 ¹	2015 ¹
Materiale brute necomestibile, exclusiv combustibili	99,8	88,8	2,1	2,5	0,0	-0,2
Semințe și fructe oleaginoase	23,6	118,7	0,4	0,6	0,1	0,1
Cauciuc brut (inclusiv cauciuc sintetic și regenerat)	2,9	44,0	0,1	0,1	-0,0	-0,1
Lemn și plută	26,9	91,5	0,5	0,7	0,0	-0,1
Pastă de hârtie și deșeuri de hârtie	0,4	76,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Fibre textile (cu excepția lînii în fuior și a lînii pieptănate) și deșeurile lor (neprelucrate în fire sau țesături)	11,5	82,3	0,3	0,3	0,0	-0,0
Îngrășăminte naturale și minerale naturale (exclusiv cărbune, petrol și pietre prețioase)	10,5	65,3	0,3	0,2	-0,1	-0,1
Minereuri metalifere și deșeuri de metale	0,9	84,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Alte materii brute de origine animală sau vegetală	23,1	93,5	0,5	0,6	-0,0	-0,0
Combustibili minerali, lubrifianți și materiale derivate	717,7	63,2	21,4	18,0	-1,8	-7,9
Cărbune, cocs și brichete	19,7	113,5	0,3	0,5	-0,2	0,0
Petrol, produse petroliere și produse înrudite	407,8	66,8	11,5	10,2	-0,7	-3,8
Gaz și produse industriale obținute din gaz	289,0	63,1	8,6	7,3	0,0	-3,2
Energie electrică	1,2	2,4	1,0	0,0	-0,9	-0,9
Uleiuri, grăsimi și ceruri de origine animală sau vegetală	9,0	69,2	0,2	0,2	-0,1	-0,1
Uleiuri și grăsimi de origine animală	0,9	36,9	0,0	0,0	0,0	-0,0
Grăsimi și uleiuri vegetale fixate, brute, rafinate sau fracționate	6,4	72,0	0,2	0,2	-0,1	-0,1
Alte uleiuri și grăsimi animale sau vegetale prelucrate; ceară de origine animală sau vegetală, amestecuri sau preparate necomestibile din uleiuri animale sau vegetale	1,7	97,2	0,0	0,0	-0,0	0,0
Produse chimice și produse derivate nespecificate în altă parte	626,0	78,6	15,0	15,7	0,3	-3,2
Produse chimice organice	12,2	83,8	0,3	0,3	-0,0	-0,1
Produse chimice anorganice	12,8	74,9	0,3	0,3	-0,0	-0,1
Produse tanante și colorante	27,7	79,4	0,6	0,7	0,0	-0,1
Produse medicinale și farmaceutice	193,5	70,4	5,2	4,9	0,3	-1,5
Uleiuri esențiale, rezinoide și substanțe parfumate, preparate pentru toaletă, produse pentru înfrumusețare	111,2	85,0	2,5	2,8	-0,2	-0,4
Îngrășăminte minerale sau chimice	51,2	99,6	1,0	1,3	-0,0	0,0
Materiale plastice sub forme primare	49,4	80,8	1,1	1,2	0,0	-0,2
Materiale plastice prelucrate	85,0	72,7	2,2	2,1	0,3	-0,6
Alte materiale și produse chimice	83,0	87,3	1,8	2,1	-0,1	-0,2
Mărfuri manufacturate, clasificate mai ales după materia primă	807,9	81,4	18,7	20,3	-0,1	-3,5
Piele, altă piele și blană prelucrate	32,5	95,4	0,6	0,8	0,1	-0,0
Cauciuc prelucrat	53,1	79,9	1,2	1,3	-0,1	-0,3
Articole din lemn (exclusiv mobilă)	57,2	78,5	1,4	1,5	0,1	-0,3

	2015		Structura, %		Gradul de influență a grupelor de mărfuri la creșterea (+), scăderea (-) importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de 2014 ¹	2014	2015	2014 ¹	2015 ¹
Hîrtie, carton și articole din pastă de celuloză, din hîrtie sau din carton	79,1	79,4	1,9	2,0	-0,1	-0,4
Fire, țesături, articole textile necuprinse în altă parte și produse conexe	207,7	81,7	4,8	5,2	-0,4	-0,9
Articole din minerale nemetalice	99,0	77,5	2,4	2,5	-0,1	-0,5
Fier și oțel	100,6	75,7	2,5	2,5	-0,0	-0,6
Metale neferoase	66,1	98,6	1,3	1,7	0,6	-0,0
Articole prelucrate din metal	112,6	82,1	2,6	2,8	-0,2	-0,5
Mașini și echipamente pentru transport	821,1	73,1	21,1	20,6	-0,1	-5,7
Mașini generatoare de putere și echipamentele lor	13,3	86,8	0,3	0,3	0,0	-0,0
Mașini și aparate specializate pentru industriile specifice	117,4	62,4	3,5	3,0	0,7	-1,3
Mașini și aparate pentru prelucrarea metalelor	8,0	113,0	0,1	0,2	0,0	0,0
Mașini și aparate industriale cu aplicații generale; părți și piese detașate ale acestor mașini	132,6	81,8	3,1	3,3	-0,2	-0,6
Mașini și aparate de birou sau pentru prelucrarea automată a datelor	30,3	64,9	0,9	0,8	0,0	-0,3
Aparate și echipamente de telecomunicații și pentru înregistrarea și reproducerea sunetului și imaginii	85,9	81,6	2,0	2,2	-0,3	-0,4
Mașini și aparate electrice și părți ale acestora (inclusiv echivalente neelectrice ale mașinilor și aparatelor de uz casnic)	263,9	83,5	5,9	6,6	-0,6	-1,0
Vehicule rutiere (inclusiv vehicule cu pernă de aer)	165,2	65,4	4,7	4,1	-0,0	-1,6
Alte echipamente de transport	4,5	14,9	0,6	0,1	0,3	-0,5
Articole manufacturate diverse	370,8	77,0	9,1	9,3	-0,3	-2,1
Construcții prefabricate; alte instalații și accesorii pentru instalații sanitare, de încălzire și de iluminat	35,1	75,5	0,9	0,9	0,1	-0,2
Mobilă și părțile ei	41,9	69,7	1,1	1,1	-0,2	-0,3
Articole de voiaj; sacoșe și similare	3,7	57,7	0,1	0,1	0,0	-0,1
Îmbrăcăminte și accesorii	77,5	78,9	1,9	1,9	-0,1	-0,4
Încălțăminte	16,9	62,0	0,5	0,4	-0,1	-0,2
Instrumente și aparate, profesionale, științifice și de control	52,6	81,8	1,2	1,3	0,0	-0,2
Aparate fotografice, echipamente și furnituri de optică; ceasuri și orologii	8,0	84,2	0,2	0,2	0,0	-0,0
Alte articole diverse	135,1	79,7	3,2	3,4	-0,0	-0,7

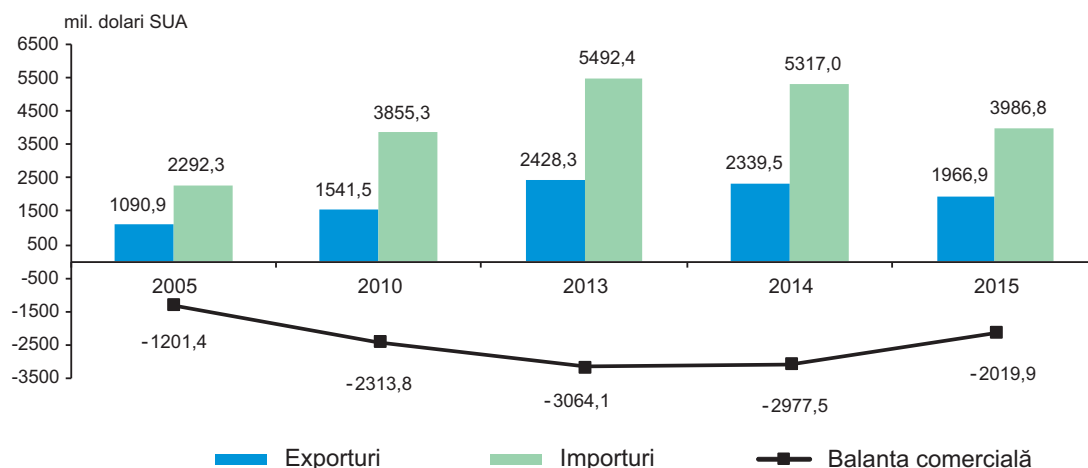
¹ În prețuri curente

În anul 2015, comparativ cu anul 2014 au scăzut importurile de petrol, produse petroliere și produse înrudite (-33,2%), gaz și produse industriale obținute din gaz (-36,9%), vehicule rutiere (-34,6%), produse medicinale și farmaceutice (-29,6%), mașini și aparate specializate pentru industriile specifice (-37,6%), mașini și aparate electrice (-16,5%), fire, țesături și articole textile (-18,3%), energie electrică (-97,6%), mașini și aparate industriale cu aplicații generale (-18,2%), fier și oțel (-24,3%), materiale plastice prelucrate (-27,3%), articole prelucrate din metal (-17,9%), articole din minerale nemetalice (-22,5%), carne și preparate din

carne (-49,2%), uleiuri esențiale, rezinoide și substanțe parfumate, preparate pentru toaletă, produse pentru înfrumusețare (-15,0%), aparate și echipamente de telecomunicații și pentru înregistrarea și reproducerea sunetului și imaginii (-18,4%), hârtie, carton și articole din pastă de celuloză, din hârtie sau din carton (-20,6%), îmbrăcăminte și accesorii (-21,1%), cereale și preparate pe bază de cereale (-22,1%), articole din lemn, exclusiv mobilă (-21,5%), cauciuc prelucrat (-20,1%), mobilă și părțile ei (-30,3%), băuturi alcoolice și nealcoolice (-30,8%), mașini și aparate de birou sau pentru prelucrarea automată a datelor (-35,1%), instrumente și aparate, profesionale, științifice și de control (-18,2%), materiale plastice sub forme primare (-19,2%), cafea, ceai, cacao, condimente și înlocuitori ai acestora (-19,0%), pește, crustacee, moluște (-26,7%), construcții prefabricate; alte instalații și accesorii pentru instalații sanitare, de încălzire și de iluminat (-24,5%), produse lactate și ouă de păsări (-20,9%), încălțăminte (-38,0%), animale vii (-52,2%), produse tanante și colorante (-20,6%), lemn și plută (-8,5%), hrană destinată animalelor (-11,3%), zahăr, preparate pe bază de zahăr; miere (-24,8%), produse chimice anorganice (-25,1%), produse chimice organice (-16,2%), îngrășăminte naturale și minerale naturale (-34,7%), grăsimi și uleiuri vegetale fixate, brute, rafinate sau fracționate (-28,0%), articole de voiaj; sacoșe și similare (-42,3%), cauciuc brut (-56,0%), influențând astfel la diminuarea pe total importuri cu 23,5%. Totodată, au sporit importurile de semințe și fructe oleaginoase (+18,7%).

Decalajul considerabil în evoluția exporturilor și importurilor de mărfuri a determinat acumularea în anul 2015 a unui **deficit al balanței comerciale** în valoare de 2019,9 mil. dolari SUA, cu 957,6 mil. dolari SUA (-32,2%) mai mic față de cel înregistrat în anul 2014. Cu țările Uniunii Europene (UE-28) balanța comercială s-a încheiat cu un deficit de 736,5 mil. dolari SUA (în anul 2014 – 1321,7 mil. dolari SUA), iar cu țările CSI – de 525,8 mil. dolari SUA (în anul 2014 – 713,7 mil. dolari SUA).

Tendențele comerțului exterior



Balanța comercială cu principalele țări

	2014	2015	2015 în % față de 2014 ¹
BALANȚA COMERCIALĂ – total, mil. dolari SUA	-2977,5	-2019,9	67,8
din care:			
Țările Uniunii Europene (UE-28)	-1321,7	-736,5	55,7
Germania	-289,5	-204,1	70,5
România	-369,0	-108,7	29,5
Italia	-107,9	-82,2	76,1
Austria	-86,7	-67,9	78,3
Ungaria	-80,1	-65,0	81,2
Polonia	-91,4	-53,9	59,0
Bulgaria	-43,4	-40,2	92,7
Franța	-56,2	-37,9	67,4
Spania	-35,8	-26,2	73,2
Belgia	-29,2	-23,4	80,1
Republica Cehă	-36,7	-23,4	63,8
Slovenia	-19,8	-19,0	96,0
Olanda	-35,7	-17,5	48,9
Suedia	-17,3	-13,3	77,0
Finlanda	-15,5	-12,8	81,9

	2014	2015	2015 în % față de 2014 ¹
Danemarca	-15,4	-11,8	76,5
Portugalia	-7,2	-7,2	99,5
Irlanda	-8,2	-6,7	81,7
Slovacia	-13,2	-6,5	49,5
Lituania	4,4	-2,3	x
Luxemburg	-3,6	-2,1	59,5
Croația	-1,4	-1,9	130,7
Estonia	-1,6	-1,8	116,5
Letonia	3,8	1,9	50,5
Grecia	-10,1	5,7	x
Cipru	6,0	6,3	106,6
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	39,2	85,3	de 2,2 ori
Țările CSI	-713,7	-525,8	73,7
Ucraina	-437,2	-325,3	74,4
Federația Rusă	-293,5	-295,0	100,5
Uzbekistan	-7,3	-5,7	78,2
Turkmenistan	1,2	-0,9	x
Armenia	1,7	0,5	30,6
Kîrgîzstan	2,9	1,7	57,7
Azerbaidjan	5,8	3,2	56,4
Belarus	-7,3	47,5	x
Kazahstan	18,0	47,6	de 2,6 ori
Celelalte țări	-942,1	-757,6	80,4
China	-473,0	-357,8	75,7
Turcia	-196,2	-220,7	112,5
Japonia	-44,4	-40,8	91,9
Statele Unite ale Americii	-44,3	-28,8	64,9
Israel	-19,6	-26,0	133,0
India	-36,3	-25,9	71,6
Coreea de Sud	-38,5	-22,5	58,5
Serbia	-18,7	-13,2	71,1
Vietnam	-12,2	-10,9	89,1
Taiwan, provincie a Chinei	-17,4	-10,1	58,2
Ecuador	-8,8	-7,4	84,0
Argentina	-10,6	-5,8	54,5
Norvegia	-9,3	-5,5	58,9
Brazilia	-36,0	-5,4	14,9
Bangladeș	-6,6	-4,9	73,6
Africa de Sud	-4,2	-4,4	104,3
Malaysia	-6,6	-4,4	66,8
Thailanda	-7,8	-4,3	55,9
Islanda	-3,7	-4,0	107,9
Mexic	-5,0	-3,5	70,3
Egipt	-4,9	-3,2	65,2
Hong Kong, RAS a Chinei	1,1	-3,2	x
Canada	-6,0	-3,1	52,0
Pakistan	5,0	-2,6	x
insulele Faroe	-3,9	-2,2	57,9
Singapore	-1,5	-1,8	118,2
Cote D'Ivoire	-1,9	-1,6	81,7
Șri Lanka	-2,2	-0,4	17,1
Macedonia	-0,6	0,1	x
Myanmar	0,2	1,0	de 5,3 ori
insulele Virgine Britanice	1,0	1,2	117,1
Elveția	6,9	3,3	47,6
Siria	2,6	5,7	de 2,2 ori

	2014	2015	2015 în % față de 2014 ¹
Indonezia	-0,6	7,0	x
Liban	9,8	8,2	83,9
Georgia	22,3	16,0	71,8
Irak	10,3	17,1	166,1

¹ În prețuri curente

Balanța comercială structurată pe grupe de mărfuri, conform Clasificării Standard de Comerț Internațional, se prezintă astfel:

	2014	2015	2015 în % față de 2014 ¹
BALANȚA COMERCIALĂ – total, mil. dolari SUA	-2977,5	-2019,9	67,8
din care:			
Produse alimentare și animale vii	76,5	58,2	76,1
Animale vii	-10,8	1,9	x
Carne și preparate din carne	-22,4	-19,6	87,3
Produse lactate și ouă de păsări	-29,4	-20,2	69,0
Pește, crustacee, moluște	-49,9	-36,6	73,3
Cereale și preparate pe bază de cereale	126,3	70,6	55,9
Legume și fructe	150,9	136,7	90,6
Zahăr, preparate pe bază de zahăr; miere	47,7	34,6	72,7
Cafea, ceai, cacao, condimente și înlocuitori ai acestora	-47,7	-36,9	77,4
Hrană destinată animalelor (exclusiv cereale nemăcinate)	-8,3	-10,3	124,2
Produse și preparate alimentare diverse	-79,9	-62,0	77,6
Băuturi și tutun	91,1	68,2	74,8
Băuturi (alcoolice și nealcoolice)	134,6	115,2	85,6
Tutun brut și prelucrat	-43,5	-47,0	108,0
Materiale brute necomestibile, exclusiv combustibili	98,6	119,7	121,3
Piei crude, piei tăbăcite și blănuri brute	5,3	4,1	77,5
Semințe și fructe oleaginoase	133,4	153,8	115,3
Cauciuc brut (inclusiv cauciuc sintetic și regenerat)	-0,8	-0,9	115,6
Lemn și plută	-27,8	-24,8	89,4
Pastă de hîrtie și deșeuri de hîrtie	1,2	1,6	136,1
Fibre textile (cu excepția lînii în fuior și a lînii pieptănate) și deșeurile lor (neprelucrate în fire sau țesături)	-11,4	-7,6	66,8
Îngrășăminte naturale și minerale naturale (exclusiv cărbune, petrol și pietre prețioase)	-4,6	-3,7	80,8
Mineruri metalifere și deșeuri de metale	25,3	16,8	66,5
Alte materii brute de origine animală sau vegetală	-22,0	-19,6	89,2
Combustibili minerali, lubrifianți și materiale derivate	-1119,9	-707,6	63,2
Cărbune, cocs și brichete	-17,3	-19,7	113,5
Petrol, produse petroliere și produse înrudite	-595,4	-397,8	66,8
Gaz și produse industriale obținute din gaz	-457,3	-288,9	63,2
Energie electrică	-49,9	-1,2	2,4
Uleiuri, grăsimi și ceruri de origine animală sau vegetală	66,5	63,1	94,9
Uleiuri și grăsimi de origine animală	-0,5	-0,9	170,4
Grăsimi și uleiuri vegetale fixate, brute, rafinate sau fracționate	68,6	65,5	95,6
Alte uleiuri și grăsimi animale sau vegetale prelucrate; ceară de origine animală sau vegetală	-1,6	-1,5	101,6
Produse chimice și produse derivate nespecificate în altă parte	-620,9	-495,3	79,8

	2014	2015	2015 în % față de 2014 ¹
Produse chimice organice	-12,3	-6,4	52,0
Produse chimice anorganice	-16,9	-12,6	74,8
Produse tanante și colorante	-33,6	-26,5	78,7
Produse medicinale și farmaceutice	-149,8	-117,4	78,3
Uleiuri esențiale, rezinoide și substanțe parfumate, preparate pentru toaletă, produse pentru înfrumusețare	-91,5	-72,8	79,6
Îngrășăminte minerale sau chimice	-51,4	-51,1	99,5
Materiale plastice sub forme primare	-58,8	-44,7	76,0
Materiale plastice prelucrate	-113,0	-82,9	73,4
Alte materiale și produse chimice	-93,6	-80,9	86,4
Mărfuri manufacturate, clasificate mai ales după materia primă	-818,5	-670,5	81,9
Piele, altă piele și blană prelucrate	-31,9	-31,1	97,3
Cauciuc prelucrat	-58,6	-41,6	71,0
Articole din lemn (exclusiv mobilă)	-66,2	-51,3	77,5
Hârtie, carton și articole din pastă de celuloză, din hârtie sau din carton	-86,3	-73,0	84,6
Fire, țesături, articole textile necuprinse în altă parte și produse conexe	-190,9	-154,5	81,0
Articole din minerale nemetalice	-76,3	-65,3	85,5
Fier și oțel	-128,2	-98,1	76,6
Metale neferoase	-64,9	-62,9	97,0
Articole prelucrate din metal	-115,2	-92,7	80,5
Mașini și echipamente pentru transport	-786,8	-507,6	64,5
Mașini generatoare de putere și echipamentele lor	-7,8	-6,9	89,0
Mașini și aparate specializate pentru industriile specifice	-176,4	-106,3	60,2
Mașini și aparate pentru prelucrarea metalelor	-4,2	-5,4	130,0
Mașini și aparate industriale cu aplicații generale; părți și piese detașate ale acestor mașini	-123,1	-96,3	78,3
Mașini și aparate de birou sau pentru prelucrarea automată a datelor	-45,6	-29,4	64,4
Aparate și echipamente de telecomunicații și pentru înregistrarea și reproducerea sunetului și imaginii	-101,8	-82,1	80,6
Mașini și aparate electrice și părți ale acestora (inclusiv echivalente neelectrice ale mașinilor și aparaturilor de uz casnic)	-72,0	-28,4	39,4
Vehicule rutiere (inclusiv vehicule cu pernă de aer)	-234,5	-153,7	65,5
Alte echipamente de transport	-21,4	0,9	x
Articole manufacturate diverse	35,1	55,8	158,9
Construcții prefabricate; alte instalații și accesorii pentru instalații sanitare, de încălzire și de iluminat	-43,2	-31,8	73,6
Mobilă și părțile ei	48,8	55,9	114,5
Articole de voiaj; sacoșe și similare	15,2	11,6	76,4
Îmbrăcăminte și accesorii	179,2	151,7	84,6
Încălțăminte	6,2	6,9	109,8
Instrumente și aparate, profesionale, științifice și de control	-31,9	-28,4	88,7
Aparate fotografice, echipamente și furnituri de optică; ceasuri și orologii	-8,1	-6,2	75,7
Alte articole diverse	-131,1	-103,9	79,2

¹ În prețuri curente

Persoanele fizice au importat în anul 2015 mărfuri și produse în valoare de 77,4 mil. dolari SUA, cu 34,7% mai puțin decât în aceeași perioadă din anul 2014. Diminuarea a fost condiționată de reducerea livrărilor de autoturisme și autovehicule (-34,1%), cărora le-au revenit 90,2% din importurile realizate de persoanele fizice.

IV. PREȚURI

Evoluția prețurilor în economia națională în ianuarie-decembrie 2015 în comparație cu perioadele corespunzătoare ale anilor precedenți se prezintă astfel:

	Ianuarie-decembrie în % față de aceeași perioadă a anului precedent				
	2011	2012	2013	2014	2015
Indicele prețurilor de consum	107,6	104,6	104,6	105,1	109,7
Indicele prețurilor producătorului producției industriale	106,8	103,1	103,3	105,5	106,3
Indicele prețurilor la lucrările de construcții-montaj ¹	109,0	109,9	108,3	108,2	108,0

Prețurile de consum în luna decembrie 2015 față de decembrie 2014 au crescut cu 13,6 la sută (în decembrie 2014 față de decembrie 2013 a fost o creștere a prețurilor de 4,7 la sută).

Pe parcursul anului 2015 prețurile la produsele alimentare s-au majorat în medie cu 14,3 la sută, inclusiv la: legume proaspete – cu 49,1% (în special: ceapă uscată – de 2,1 ori, usturoi – cu 92,1%, vinete – cu 51,6%, sfeclă roșie – cu 43,4%, dovlecei – cu 39,2%, morcovi – cu 35,1%, tomate – cu 24,9%, varză – cu 20,8%, castraveți – cu 7,4%), cartofi – cu 37,6%, fructe proaspete – cu 33,9% (în special: struguri – cu 52,3%, fructe de livadă sămânțoase – cu 29,5%, fructe de livadă sîmburoase – cu 24,3%, citrice – cu 15,2%, fructe exotice – cu 12,2%), ulei vegetal – cu 21,4%, ceai – cu 20,3%, paste făinoase – cu 19,4%, zahăr – cu 19,2%, cafea solubilă – cu 18,3%, orez – cu 17,2%, pește și conserve din pește – cu 13,5%, făină de grâu – cu 13,3%, pâine din făină de grâu – cu 9,4%, crupe – cu 9,3%, ouă de găină – cu 7,1%, lapte și produse lactate – cu 6,9%, mezeluri fierte și mezeluri de calitate superioară cu durata lungă de păstrare – cu 5,5% și respectiv 5,4%.

Dacă ne referim la mărfurile nealimentare, prețurile au crescut cu 14,1 la sută. S-au observat creșteri ale prețurilor la: plite electrice – cu 42,1%, aspiratoare – cu 36,3%, aparate de aer condiționat – cu 28,9%, frigidere și congelatoare – cu 26,2%, mașini de spălat rufe și veselă – cu 25,0%, mașini de cusut – cu 24,8%, aragazuri – cu 22,8%, obiecte de sanitarie și igienă – cu 22,5%, mijloace de transport – cu 21,0%, aparate pentru prelucrarea informației – cu 20,7%, detergenți – cu 20,4%, medicamente – cu 20,0%, mărfuri chimice de uz casnic – cu 19,2%, țesături – cu 16,7%, confecții – cu 14,2%, mobilă – cu 14,1%, încălțăminte – cu 12,2%, unelte electrice – cu 12,0%, cărbune de pământ – cu 9,8%, lemne pentru foc – cu 9,7%, țigări – cu 11,5%.

În perioada de raport prețurile și tarifele la serviciile prestate populației s-au majorat cu 11,3 la sută. Majorare mai semnificativă a tarifelor medii a fost înregistrată la: serviciile poștale – cu 54,8%, serviciile transportului feroviar interurban – cu 47,2%, serviciile birourilor de avocați – cu 32,1%, repararea obiectelor de folosință personală – cu 20,2%, serviciile comunal-locative – cu 17,5% (în special: energia electrică – cu 34,5%, serviciile de aprovizionare cu apă potabilă și evacuare a apelor uzate – cu 13,5%, închirierea apartamentelor – cu 10,5%, gazul din rețea – cu 9,7%), plata pentru cursuri de limbi străine – cu 16,5%, tarifele sanatoriale – cu 14,6%, reparația apartamentelor – cu 14,5%, alimentația publică și serviciile rituale – cu cîte 11,7%, serviciile transportului aerian de pasageri – cu 11,5%, serviciile stomatologice – cu 10,9%, serviciile de turism peste hotarele țării – cu 9,3%, serviciile hoteliere – cu 8,8%, serviciile pentru igiena personală – cu 8,6%, chiria în cămine studentești – cu 8,0%.

Au scăzut prețurile la unele produse și mărfuri: slănină neprelucrată – cu 20,0%, carne de porc – cu 4,4%, subproduse – cu 3,8%, gaz ambalat în butelii – cu 9,7%, carburanți pentru automobile – cu 3,2%.

Nivelul inflației în ianuarie-decembrie 2015

	Lunar, în % față de luna precedentă				În % față de luna decembrie 2014			
	total	produse alimentare	mărfuri nealimentare	servicii	total	produse alimentare	mărfuri nealimentare	servicii
Ianuarie	0,8	0,9	0,9	0,4	0,8	0,9	0,9	0,4
Februarie	2,2	2,1	3,7	0,3	3,1	3,1	4,6	0,8
Martie	0,9	1,3	0,9	0,2	3,9	4,3	5,6	1,0
Aprilie	1,0	1,7	0,7	0,7	5,0	6,1	6,3	1,7
Mai	0,5	1,1	0,3	0,1	5,6	7,3	6,6	1,8
Iunie	0,1	-0,6	0,7	0,2	5,7	6,6	7,4	2,0
Iulie	-0,5	-2,5	0,7	0,5	5,2	3,9	8,2	2,5
August	2,9	0,4	1,5	8,1	8,2	4,4	9,8	10,8
Septembrie	1,2	2,2	1,0	0,3	9,5	6,6	10,8	11,1
Octombrie	1,8	3,5	1,3	0,3	11,5	10,3	12,3	11,4
Noiembrie	1,1	2,4	0,8	-0,2	12,7	12,9	13,2	11,2
Decembrie	0,8	1,2	0,8	0,1	13,6	14,3	14,1	11,3

Prețurile producătorului în industrie în anul 2015, pe ansamblul activităților industriale, s-au majorat cu 6,3% față de anul 2014, urmare creșterii prețurilor de livrare pe piața internă cu 5,5% și pe piața externă – cu 8,3%.

În luna decembrie 2015 în raport cu luna noiembrie 2015 prețurile producției industriale s-au majorat cu 0,1%, iar în raport cu luna decembrie 2014 – cu 9,1%.

Evoluția indicilor prețurilor producției industriale pe principalele tipuri de activități și pe destinațiile de livrări se prezintă astfel:

	Decembrie 2015 în % față de:		2015 în % față de 2014
	noiembrie 2015	decembrie 2014	
Industrie, total	100,1	109,1	106,3
inclusiv livrat pe piața: internă	100,2	109,0	105,5
externă	99,7	109,4	108,3
Industria extractivă, total	100,4	105,3	104,4
inclusiv livrat pe piața: internă	100,5	105,4	104,7
externă	99,0	103,4	99,9
Industria prelucrătoare, total	100,0	109,0	106,8
inclusiv livrat pe piața: internă	100,1	108,8	106,0
externă	99,7	109,4	108,4
din care: industria alimentară	100,2	111,4	104,8
inclusiv livrat pe piața: internă	100,3	110,5	103,8
externă	99,9	114,2	108,4
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	100,7	110,5	102,8
din care:			
producția, transportul și distribuția energiei electrice	100,0	116,4	104,4
furnizarea de abur și aer condiționat	101,8	101,8	100,4

Industria extractivă în anul 2015 a marcat creșterea prețurilor față de anul 2014 cu 4,4%, înregistrând majorarea acestora pe piața internă – cu 4,7%.

Industria prelucrătoare în ansamblu a marcat creșterea prețurilor cu 6,8%. În special, în industria alimentară prețurile s-au majorat cu 4,8%, iar în activitățile componente: distilarea, rafinarea și mixarea băuturilor alcoolice – cu 10,0%, fabricarea vinurilor din struguri – cu 9,9%, fabricarea uleiurilor și grăsimilor vegetale și animale – cu 9,0%, fabricarea zahărului – cu 8,4%, fabricarea produselor de morărit, a amidonului și produselor din amidon – cu 6,4%, producția, prelucrarea și conservarea cărnii și a produselor din carne – cu 5,6%, fabricarea pâinii; fabricarea prăjiturilor și a produselor proaspete de patiserie – cu 3,1%, fabricarea produselor lactate – cu 2,2%, ș.a.

S-au majorat prețurile în perioada vizată și în alte activități ale industriei prelucrătoare cum sunt: fabricarea produselor de tutun – cu 35,7%, fabricarea bijuteriilor, imitațiilor de bijuterii și articolelor similare – cu 33,2%, fabricarea produselor textile – cu 13,4%, industria metalurgică – cu 12,6%, fabricarea hîrtiei și a produselor din hîrtie – cu 12,5%, fabricarea vopselelor, lacurilor, cernelii tipografice și masticurilor – cu 9,1%, fabricarea sticlei și a articolelor din sticlă – cu 8,2%, fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a. – cu 6,5%, prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite – cu 6,4%, fabricarea de mobilă – cu 5,9%, fabricarea de articole de îmbrăcăminte – cu 5,8%, fabricarea cărămizilor, țiglelor și altor produse pentru construcții, din argilă arsă – cu 4,7%, fabricarea produselor farmaceutice de baza și a preparatelor farmaceutice – cu 3,0%, fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice – cu 2,8%, fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice – cu 1,8%, fabricarea încălțămîntei – cu 1,6%, etc.

Totodată, s-a înregistrat diminuarea prețurilor comparativ cu anul 2014 în următoarele activități: prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor – cu 2,5%, fabricarea echipamentelor electrice – cu 1,0%, etc.

În *sectorul energetic* în anul 2015 prețurile au crescut în medie cu 2,8% față de anul 2014, inclusiv la producția, transportul și distribuția energiei electrice cu 4,4%, iar la furnizarea de abur și aer condiționat – cu 0,4%.

Pe *Principalele Grupe Industriale* (conform recomandărilor UE) prețurile au evoluat în felul următor: în luna decembrie comparativ cu luna noiembrie 2015 prețurile s-au majorat la activități și bunuri legate de energie cu 0,6%; iar în industria bunurilor de uz curent, în industria bunurilor intermediare (exclusiv sectorul energetic), în industria bunurilor de folosință îndelungată și în industria bunurilor de capital prețurile au rămas la același nivel.

Comparativ cu luna decembrie 2014 prețurile s-au majorat în industria bunurilor de uz curent cu 10,8%, la activități și bunuri legate de energie – cu 10,2%, în industria bunurilor de folosință îndelungată – cu 6,2%, în industria bunurilor intermediare (exclusiv sectorul energetic) – cu 5,6%, în industria bunurilor de capital – cu 1,7%.

Indicii prețurilor producției industriale pe Principalele Grupe Industriale se prezintă în tabelul următor:

	Decembrie 2015 în % față de:	
	noiembrie 2015	decembrie 2014
Industrie – total	100,1	109,1
inclusiv livrat pe piața: internă	100,2	109,0
externă	99,7	109,4
Industria bunurilor intermediare (excepție energie)	100,0	105,6
inclusiv livrat pe piața: internă	100,0	105,9
externă	99,8	104,5
Industria bunurilor de capital	100,0	101,7
inclusiv livrat pe piața: internă	99,9	102,5
externă	100,0	100,6
Industria bunurilor de folosință îndelungată	100,0	106,2
inclusiv livrat pe piața: internă	100,2	107,4
externă	99,5	102,2
Industria bunurilor de uz curent	100,0	110,8
inclusiv livrat pe piața: internă	100,2	110,7
externă	99,6	111,0
Activități și bunuri legate de energie	100,6	110,2

Prețurile în construcții. În trimestrul IV 2015 indicele prețurilor la lucrările de construcții-montaj în total pe economia a constituit 108,2% față de perioada respectivă a anului 2014.

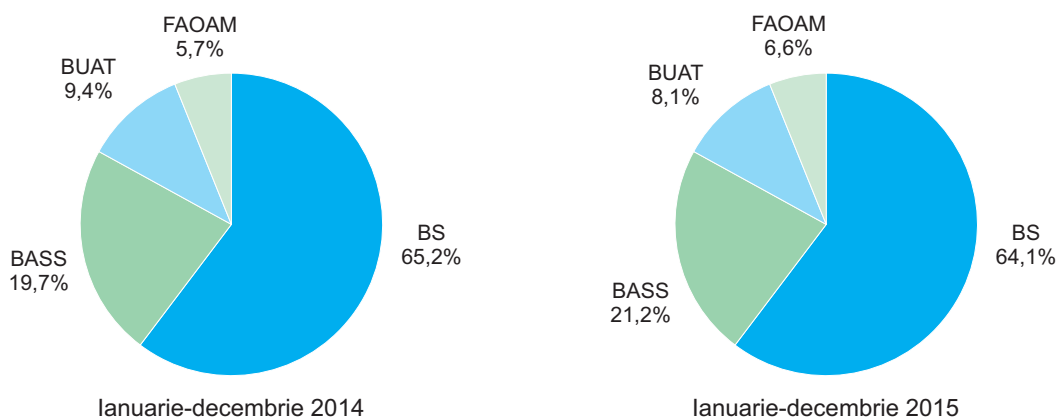
În profil pe sectoarele economiei naționale creșterea mai semnificativă a prețurilor în trimestrul de referință față de perioada respectivă a anului 2014 a fost marcată în construcția de locuințe (cu 12,7%).

V. FINANȚE

5.1. Executarea bugetului public național¹

În anul 2015 la bugetul public național au fost acumulate venituri în sumă de 43660,7 mil. lei, fiind cu 2,6% sub nivelul sumelor prevăzute și cu 2,9% superioare veniturilor acumulate în anul 2014. Din suma totală a veniturilor bugetului public național, 64,1% revin veniturilor administrate de bugetul de stat (BS), 21,2% – veniturilor administrate de bugetul asigurărilor sociale de stat (BASS), 8,1% – veniturilor administrate de bugetele unităților administrativ-teritoriale (BUAT) și 6,6% – veniturilor administrate de fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală (FAOAM), față de 65,2%; 19,7%; 9,4% și 5,7% în anul 2014 respectiv.

Structura veniturilor bugetului public național



Veniturile fiscale au însumat 38107,1 mil. lei (87,3% din total încasări), fiind cu 1,0% în descreștere față de prevederile perioadei de analiză și cu 6,9% în creștere față de veniturile acumulate în anul 2014. Nivelul prevăzut nu a fost atins la colectarea impozitelor interne pe mărfuri și servicii (96,2%). Sarcinile stabilite pentru anul 2015 au fost depășite semnificativ la colectarea impozitelor asupra comerțului internațional și asupra operațiunilor externe (cu 6,1%) și a impozitelor pe venit (cu 3,0%). Majorarea veniturilor fiscale executate în anul 2015 față de cele executate în anul 2014 a fost condiționată de creșterea tuturor componentelor veniturilor fiscale, cu excepția impozitelor asupra comerțului internațional și operațiunilor externe, care s-au redus cu 8,9%.

Încasările nefiscale au constituit 2113,2 mil. lei (4,8% din total încasări), depășind cu 2,5% prevederile perioadei de analiză și de 1,6 ori încasările din anul 2014. Încasările din amenzi și sancțiuni administrative și încasările din alte venituri din activitatea de antreprenariat și din proprietate au fost superioare sarcinilor prevăzute pentru anul 2015 cu 9,0% și, respectiv, cu 2,6%. Comparativ cu nivelul executat în anul 2014 s-au majorat încasările din alte venituri din activitatea de antreprenariat și din proprietate (de 2,5 ori), încasările din amenzi și sancțiuni administrative (cu 3,4%), concomitent, s-au redus încasările din taxe și plăți administrative (cu 3,0%).

Alte venituri au constituit 3440,4 mil. lei (7,9% din total încasări), fiind cu 18,9% sub nivelul prognozat și cu 37,0% sub nivelul executat în anul 2014.

În anul 2015 partea de cheltuieli a bugetului public național s-a realizat în sumă de 46393,9 mil. lei, fiind cu 7,1% sub prevederile perioadei de gestiune și depășind cu 4,5% cheltuielile executate în anul 2014. Cheltuielile pentru toate tipurile de bugete au fost sub nivelul prevăzut, devieri semnificative fiind înregistrate pentru cheltuielile bugetului de stat (-11,0%) și pentru cheltuielile bugetelor unităților administrativ teritoriale (-9,9%).

Cheltuielile publice pe tipuri de bugete

	Ianuarie-decembrie 2015			
	milioane lei			În % față de prevăzut
	prevăzut	executat	devieri	
Cheltuieli – total	49945,3	46393,9	-3551,4	92,9
Bugetul de stat	18299,5	16290,8	-2008,7	89,0
Bugetele unităților administrativ-teritoriale	12744,6	11484,8	-1259,8	90,1
Bugetul asigurărilor sociale de stat	13670,6	13486,3	-184,3	98,7
Fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală	5230,6	5132,0	-98,6	98,1

¹ Conform datelor Ministerului Finanțelor

Pentru realizarea acțiunilor social-culturale au fost direcționate 68,4% din cheltuielile publice, pentru domeniile economiei naționale – 13,6%, pentru apărarea națională, organele juridice, menținerea ordinii publice și protecția civilă – 7,5%, pentru serviciile de stat cu destinație generală – 4,7%. În perioada respectivă a anului 2014 distribuția a constituit respectiv 65,4%; 17,2%; 7,2% și 4,9%.

Depășirea cheltuielilor asupra veniturilor s-a soldat, în perioada de referință, cu formarea deficitului bugetar în sumă de 2733,2 mil. lei comparativ cu deficitul prevăzut în sumă de 5132,2 mil. lei.

Veniturile și cheltuielile bugetului public național

	Prevăzut 2015, mil. lei	Executat, mil. lei		Executat 2015 în % față de:		Structura, %		
		2014	2015	prevăzut 2015	executat 2014	prevăzut 2015	executat	
							2014	2015
Venituri – total	44813,1	42446,8	43660,7	97,4	102,9	100,0	100,0	100,0
din care:								
Venituri fiscale	38507,7	35630,8	38107,1	99,0	106,9	85,9	83,9	87,3
impozite pe venit	5392,3	4877,5	5553,7	103,0	113,9	12,0	11,5	12,7
contribuții de asigurări sociale obligatorii de stat	9182,1	8362,6	9269,2	100,9	110,8	20,5	19,7	21,2
prime de asigurări obligatorii de asistență medicală	2834,0	2414,5	2854,6	100,7	118,2	6,3	5,7	6,6
impozite pe proprietate	358,4	342,4	359,3	100,3	104,9	0,8	0,8	0,8
impozite interne pe mărfuri și servicii	19489,1	18175,9	18742,0	96,2	103,1	43,5	42,8	42,9
impozite asupra comerțului internațional și asupra operațiunilor externe	1251,8	1457,9	1328,3	106,1	91,1	2,8	3,4	3,1
Încasări nefiscale	2061,9	1354,2	2113,2	102,5	de 1,6 ori	4,6	3,2	4,8
alte venituri din activitatea de antreprenariat și din proprietate	1256,4	521,3	1289,6	102,6	de 2,5 ori	2,8	1,2	2,9
taxe și plăți administrative amenzi și sancțiuni administrative	574,4	589,2	571,6	99,5	97,0	1,3	1,4	1,3
alte încasări	–	–	–	–	–	–	–	–
Alte venituri	4243,5	5461,8	3440,4	81,1	63,0	9,5	12,9	7,9
Cheltuieli – total	49945,3	44393,1	46393,9	92,9	104,5	100,0	100,0	100,0
din care:								
pentru economie	8018,1	7624,8	6304,8	78,6	82,7	16,1	17,2	13,6
pentru acțiunile social-culturale – total	32932,6	29044,7	31726,7	96,3	109,2	65,9	65,4	68,4
inclusiv pentru:								
învățământ	9066,4	7823,6	8462,1	93,3	108,2	18,1	17,6	18,3
ocrotirea sănătății	6625,5	5890,3	6455,9	97,4	109,6	13,3	13,3	13,9
asigurare și asistență socială	16007,6	14145,9	15692,2	98,0	110,9	32,0	31,9	33,8
cultură, artă, sport și acțiuni pentru tineret	1233,1	1184,9	1116,5	90,5	94,2	2,5	2,6	2,4
pentru apărarea națională, organele judiciare, menținerea ordinii publice, protecția civilă	3623,0	3215,3	3462,7	95,6	107,7	7,3	7,2	7,5
pentru servicii de stat cu destinație generală	2937,2	2155,0	2187,6	74,5	101,5	4,8	4,9	4,7
pentru activitatea economică externă	360,8	304,4	337,1	93,4	110,7	0,7	0,7	0,7
pentru deservirea datoriei de stat	1064,1	591,8	1043,3	98,0	de 1,8 ori	2,1	1,3	2,2
alte cheltuieli	1549,5	1457,1	1331,7	131,9	91,4	3,1	3,3	2,9
Deficit (-), excedent (+)	-5132,2	-1946,3	-2733,2	x	x	x	x	x

5.2. Credite, depozite și rulajul de casă¹

Credite. Soldul total al creditelor în economie la 31 decembrie 2015 a însumat 42593,3 mil. lei, fiind în creștere cu 3,2% față de soldul înregistrat la 31 decembrie 2014. Majorarea a fost condiționată de creșterea soldului creditelor pe termen mediu și lung cu 4,2%.

Depozite. Soldul depozitelor persoanelor fizice la 31 decembrie 2015 a constituit 35098,5 mil. lei, depășind cu 1,9% soldul înregistrat la 31 decembrie 2014. Creșterea soldului total a fost generată de majorarea soldului depozitelor în valută străină cu 5,8%, atunci când soldul depozitelor în monedă națională s-a redus cu 1,9%.

	Situția la 31 decembrie				
	milioane lei		structura, %		2015 în % față de 2014
	2014	2015	2014	2015	
Soldul creditelor – total	41273,0	42593,3	100,0	100,0	103,2
din care:					
credite pe termen scurt	3409,4	3149,4	8,3	7,4	92,4
credite pe termen mediu și lung	37863,6	39443,9	91,7	92,6	104,2
Soldul depozitelor persoanelor fizice – total	34444,4	35098,5	100,0	100,0	101,9
din care:					
în monedă națională	17438,9	17105,9	50,6	48,7	98,1
în valută străină	17005,5	17992,6	49,4	51,3	105,8

Rulajul de casă. În anul 2015 încasările în numerar în instituțiile financiare au însumat 98905,5 mil. lei, fiind în creștere cu 5,3% față de încasările anului precedent. Semnificativ s-au majorat încasările de la întreprinderile care prestează alte servicii (cu 14,4%), urmate de alte încasări (cu 9,0%) și încasările de la comercializarea mărfurilor de consum, indiferent de canalul de desfacere (cu 7,0%). Încasările din impozite și taxe, de la întreprinderile care prestează servicii de transport și încasările de la vânzarea valutei străine persoanelor fizice s-au redus cu 19,8%, 8,9% și cu 5,9%, respectiv.

În numerar s-au eliberat mijloace bănești în sumă de 96556,9 mil. lei, depășind cu 3,9% eliberările efectuate în ianuarie-decembrie 2014. Considerabil s-au majorat eliberările din conturile curente și din conturile de depozit ale persoanelor fizice (de 1,6 ori), urmate de eliberările pentru achiziționarea produselor agricole (cu 16,9%), eliberările pentru salarii, burse, plăți sociale, plata pensiilor, indemnizațiilor și despăgubirilor de asigurare (cu 16,1%). S-au redus eliberările pentru alte scopuri (cu 12,0%).

	Milioane lei		Structura, %		2015 în % față de 2014
	2014	2015	2014	2015	
Încasări – total	93900,5	98905,5	100,0	100,0	105,3
de la comercializarea mărfurilor de consum, indiferent de canalul de desfacere	49612,6	53075,8	52,8	53,7	107,0
din plățile pentru chirie și servicii comunale	4667,3	4823,4	5,0	4,9	103,3
de la întreprinderile care prestează servicii de transport	2371,2	2161,2	2,5	2,2	91,1
de la vânzarea valutei străine persoanelor fizice	9351,0	8802,1	10,0	8,9	94,1
din impozite și taxe	2399,6	1924,7	2,6	1,9	80,2
de la întreprinderile care prestează alte servicii	6085,2	6959,9	6,4	7,0	114,4
alte încasări	19413,6	21158,4	20,7	21,4	109,0
Eliberări – total	92932,3	96556,9	100,0	100,0	103,9
pentru salarii, burse, plăți sociale, plata pensiilor, indemnizațiilor și despăgubirilor de asigurare	10399,6	12075,7	11,2	12,5	116,1
pentru achiziționarea produselor agricole	4278,0	5001,1	4,6	5,2	116,9
pentru cumpărarea valutei străine de la persoane fizice	35183,8	35730,0	37,9	37,0	101,6
din conturile curente și din conturile de depozit ale persoanelor fizice (net)	8632,7	13442,4	9,2	13,9	de 1,6 ori
pentru alte scopuri	34438,2	30307,7	37,1	31,4	88,0

¹ Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

5.3. Asigurări

În ianuarie-septembrie 2015 primele brute subscrise au constituit 910,1 mil. lei, fiind în creștere cu 1,1% față de primele brute subscrise încasate în perioada respectivă a anului precedent.

Despăgubirile și indemnizațiile de asigurare plătite au însumat 248,3 mil. lei, fiind în descreștere cu 39,3% față de achitățile perioadei corespunzătoare ale anului 2014.

Prime brute subscrise, despăgubiri și indemnizații de asigurare plătite în ianuarie-septembrie

	Prime brute subscrise					Despăgubiri și indemnizații de asigurare plătite				
	mil. lei		structura, %		2015 în % față de 2014	mil. lei		structura, %		2015 în % față de 2014
	2014	2015	2014	2015		2014	2015	2014	2015	
Total	899,9	910,1	100,0	100,0	101,1	408,9	248,3	100,0	100,0	60,7
inclusiv:										
Asigurări generale	845,4	851,6	93,9	93,6	100,7	406,5	241,5	99,4	97,3	59,4
din care:										
asigurări de vehicule terestre (altele decât feroviare) (CASCO)	168,5	171,5	18,7	18,8	101,8	92,3	95,0	22,6	38,3	103,0
asigurări de răspundere civilă auto	414,5	411,6	46,1	45,2	99,3	124,1	125,4	30,4	50,5	101,0
alte asigurări generale	262,4	268,5	29,1	29,6	102,3	190,1	21,1	46,4	8,5	11,1
Asigurări de viață	54,5	58,5	6,1	6,4	107,3	2,4	6,8	0,6	2,7	de 2,8 ori
din care:										
asigurări de viață (fără asigurarea cu pensii și fără anuități)	51,6	55,5	5,8	6,1	107,7	2,1	6,5	0,5	2,6	de 3,1 ori
alte asigurări de viață	2,9	3,0	0,3	0,3	102,8	0,3	0,3	0,1	0,1	109,7

În ianuarie-septembrie 2015 veniturile și cheltuielile societăților de asigurare au crescut în raport cu perioada respectivă a anului 2014 cu 27,3% și cu 7,5%, respectiv.

În perioada de referință 16 societăți de asigurare au acumulat profit în sumă de 236,5 mil. lei și 3 societăți de asigurare au suportat pierderi în sumă de 1,6 mil. lei.

Rezultatele financiare ale societăților de asigurare

	Milioane lei		2015 în % față de 2014
	2014	2015	
Venituri – total	1380,7	1757,4	127,3
Venituri din activitatea operațională	1291,6	1185,3	91,8
din care, din activitatea de asigurare	1281,6	1163,5	90,8
Cheltuieli – total	1415,8	1522,5	107,5
Cheltuieli ale activității operaționale	1383,8	1187,6	85,8
din care, ale activității de asigurare	1192,8	914,6	76,7
Profitul (+)/ Pierderea (-) pînă la impozitare	-35,1	234,9	x

5.4. Piața valorilor mobiliare¹

În anul 2015, în Registrul de stat al valorilor mobiliare (RSVM) au fost înregistrate 7 emisiuni de constituire în volum de 8,6 mil. lei și 50 emisiuni suplimentare de acțiuni în volum de 212,5 mil. lei. Volumul total al emisiunilor valorilor mobiliare corporative în anul 2015 s-a redus comparativ cu anul 2014 cu 1028,5 mil. lei.

În aceeași perioadă din RSVM au fost excluse valorile mobiliare a 29 societăți pe acțiuni.

Valorile mobiliare corporative înregistrate în RSVM

	Volumul total al emisiunilor, mil. lei		Modificări față de anul precedent (+)/(-)	
	2014	2015	mil. lei	%
Emisiuni de constituire	0,1	8,6	8,5	-
Emisiuni suplimentare	1249,5	212,5	-1037,0	-83,0
Total	1249,6	221,1	-1028,5	-82,3

În perioada de referință pe piața reglementată (piața bursieră) și în afara pieței reglementate (piața extrabursieră) au fost efectuate tranzacții cu valori mobiliare corporative în sumă de 648,5 mil. lei, fiind în scădere cu 659,3 mil. lei comparativ cu volumul tranzacțiilor efectuate în ianuarie-decembrie 2014.

Tranzacții cu valori mobiliare corporative

	Volumul total al valorilor mobiliare tranzacționate, mil. lei		Modificări față de anul precedent (+)/(-)	
	2014	2015	mil. lei	%
Piața reglementată (piața bursieră)	708,6	194,0	-514,6	-72,6
În afara pieței reglementate (piața extrabursieră)	599,2	454,5	-144,7	-24,1
Total	1307,8	648,5	-659,3	-50,4

¹ Conform datelor Comisiei Naționale a Pieței Financiare

VI. SITUAȚIA SOCIALĂ

6.1. Nivelul de trai al populației

Veniturile disponibile ale populației. Conform datelor Cercetării Bugetelor Gospodăriilor Casnice, veniturile disponibile ale populației în trimestrul III 2015 au constituit 2006,2 lei lunar în medie pe o persoană, fiind în creștere cu 12,2% față de aceeași perioadă a anului 2014. În termeni reali (cu ajustarea la indicii prețurilor de consum)¹ veniturile populației practic au rămas la nivelul anului precedent.

Veniturile disponibile ale populației, în trimestrul III

	2011	2012	2013	2014	2015
Venituri disponibile – total (medii lunare pe o persoană), lei	1473,0	1506,2	1755,7	1787,4	2006,2
inclusiv în % pe surse de formare:					
Activitatea salariată	42,4	41,5	41,8	40,7	39,2
Activitatea individuală agricolă	9,9	9,1	8,8	9,0	8,4
Activitatea individuală non-agricolă	8,8	8,4	7,2	6,6	7,5
Venituri din proprietate	0,6	0,0	0,2	0,1	0,2
Prestații sociale	18,0	20,6	20,3	21,3	21,2
pensii	15,4	17,0	18,1	18,3	18,3
indemnizații pentru copii	0,7	0,9	0,7	1,1	0,9
ajutor social	0,2	0,8	0,4	0,3	0,4
Alte venituri	20,3	20,3	21,7	22,3	23,6
din care, transferuri din afara țării	16,0	15,7	17,5	18,0	19,5
Ponderea veniturilor în natură în total venituri disponibile	11,4	10,9	9,8	10,2	9,7

Plățile salariale reprezintă cea mai importantă sursă de venit, 39,2% din veniturile totale disponibile, contribuția acestora fiind în descreștere față de trimestrul III 2014 cu 1,5 puncte procentuale. Veniturile din prestațiile sociale sînt a doua sursă de venit după importanță și au contribuit la formarea veniturilor populației în proporție de 21,2% sau cu 0,2 puncte procentuale mai puțin față de aceeași perioadă a anului precedent.

Veniturile din activitățile pe cont propriu reprezintă 15,9% din veniturile populației, inclusiv 8,4% sunt veniturile din activitatea agricolă, iar 7,5% – din activitatea individuală non-agricolă.

O sursă importantă pentru bugetul gospodăriilor rămîn a fi transferurile bănești din afara țării, care în medie au constituit 19,5% din total venituri față de 18% în trimestrul III 2014.

Veniturile populației din mediul urban au fost în medie cu 599,3 lei sau de 1,3 ori mai mari decît veniturile populației din mediul rural. Totodată, sursa principală de venit a populației din mediul urban este activitatea salariată, care reprezintă 51,2% din total venituri și prestațiile sociale – 21,1%. În mediul rural, cea mai importantă sursă de venit la fel este activitatea salariată (26,9%), dar contribuția este de 1,9 ori mai mică decît în mediul urban. Veniturile obținute din activitatea agricolă au asigurat 16% din totalul veniturilor disponibile.

În structura veniturilor disponibile predominante sînt *veniturile bănești*, cu o pondere de 90,3% față de 9,7% pentru *veniturile în natură*. În termeni absoluți, valoarea veniturilor bănești a însumat 1811,1 lei lunar în medie pe o persoană, iar cele în natură – 195,1 lei. Veniturile bănești constituie 96,3% din veniturile populației din mediul urban, iar în cazul mediului rural contribuția acestora este de 84,1%.

Cheltuielile de consum ale populației. Cheltuielile medii lunare de consum ale populației în trimestrul III 2015 au constituit 2137,7 lei pe o persoană, fiind în creștere cu 16,7% față de aceeași perioadă a anului precedent. În termeni reali (cu ajustarea la indicii prețurilor de consum) populația a cheltuit în medie cu 5% mai mult comparativ cu trimestrul III 2014.

Cheltuielile de consum ale populației, în trimestrul III

	2011	2012	2013	2014	2015
Cheltuieli de consum – total (medii lunare pe o persoană), lei	1623,2	1676,1	1888,0	1832,0	2137,7
inclusiv în % pentru:					
Produse alimentare	41,4	42,0	40,9	43,6	41,5
Băuturi alcoolice, tutun	1,5	1,7	1,3	1,2	1,4
Îmbrăcăminte, încălțăminte	10,2	10,3	10,2	10,7	12,1
Întreținerea locuinței	19,7	19,0	20,2	19,9	18,8
Dotarea locuinței	4,4	4,1	3,8	3,8	4,1

¹ Indicele prețurilor de consum în trimestrul III 2015 față de trimestrul III 2014 a constituit 111,1%

	2011	2012	2013	2014	2015
Îngrijire medicală și sănătate	5,2	6,5	5,8	5,3	6,2
Transport	5,2	4,2	5,1	4,1	4,0
Comunicații	4,1	4,3	4,0	4,2	4,1
Agrement	1,9	1,9	1,9	1,2	1,5
Învățămînt	1,0	1,0	0,8	0,7	0,7
Hoteluri, restaurante, cafenele etc.	1,5	1,3	1,7	1,5	1,4
Diverse	3,9	3,6	4,0	3,8	4,3

Cea mai mare parte a cheltuielilor a fost destinată acoperirii necesarului de consum alimentar – 41,5%. Pentru întreținerea locuinței o persoană în medie a alocat 18,8% din cheltuielile totale de consum (-1,1 p.p. față de trimestrul III 2014), iar pentru îmbrăcăminte și încălțăminte – 12,1% (+1,4 p.p.). Celelalte cheltuieli au fost direcționate pentru sănătate (6,2% față de 5,3% în trimestrul III 2014), dotarea locuinței (4,1% față de 3,8%), comunicații (4,1% față de 4,2%), transport (4,0% față de 4,1%), învățămînt – 0,7% (nivelul anului precedent) etc.

Remunerarea muncii. În anul 2015 *câștigul salarial nominal mediu brut* din economia națională (unitățile sectorului real cu numărul de 4 și mai mulți salariați și toate instituțiile bugetare, indiferent de numărul de salariați) a constituit 4610,9 lei și s-a mărit față de anul 2014 în valoare nominală cu 10,5%, salariul real (ajustat la indicele prețurilor de consum) crescând cu 0,7%.

În luna decembrie 2015, *câștigul salarial mediu* a fost de 5227,7 lei, înregistrând o creștere cu 7,4% față de luna decembrie 2014 și cu 13,3% față de luna precedentă (noiembrie 2015).

Indicele *câștigului salarial real* pentru luna decembrie 2015 față de luna decembrie 2014 a fost de 94,5%, sau în scădere cu 5,5 % față de nivelul anului trecut.

În sfera bugetară *câștigul salarial mediu* a constituit în luna decembrie a anului trecut 4161,7 lei (+4,0% față de decembrie 2014), în sectorul economic (real) – 5683,8 lei (+8,6% față de decembrie 2014).

Evoluția câștigului salarial mediu lunar

	Cîștigul salarial mediu lunar al unui salariat din economia națională, lei	în % față de:	
		perioada similară a anului precedent	perioada precedentă
2013			
Trimestrul I	3478,7	108,9	95,8
Trimestrul II	3785,7	105,6	108,8
Semestrul I	3638,4	107,3	x
Trimestrul III	3833,3	109,6	101,3
ianuarie-septembrie	3703,2	108,1	x
Trimestrul IV	3951,4	108,8	103,1
Anual	3765,1	108,3	x
2014			
Trimestrul I	3803,7	109,1	96,3
Trimestrul II	4081,8	107,8	107,3
Semestrul I	3944,2	108,4	x
Trimestrul III	4291,2	111,9	105,1
ianuarie-septembrie	4060,4	109,6	x
Trimestrul IV	4508,6	114,1	105,1
Anual	4172,0	110,8	x
2015			
ianuarie	4260,6	112,8	87,6
februarie	4241,2	114,1	99,5
martie	4397,3	112,4	103,7
Trimestrul I	4300,2	113,1	95,4
aprilie	4526,5	112,9	102,9
mai	4524,0	112,2	99,9
iunie	4732,7	112,6	104,6
Trimestrul II	4594,2	112,6	106,8
Semestrul I	4448,3	112,8	x
iulie	4882,6	112,8	103,2
august	4669,1	109,2	95,6
septembrie	4694,9	110,0	100,6

	Câștigul salarial mediu lunar al unui salariat din economia națională, lei	în % față de:	
		perioada similară a anului precedent	perioada precedentă
Trimestrul III	4749,2	110,7	103,4
Ianuarie-septembrie	4548,3	112,0	x
octombrie	4564,9	105,9	97,2
noiembrie	4613,4	105,9	101,1
decembrie	5227,7	107,4	113,3
Trimestrul IV	4800,8	106,5	101,1
Anual	4610,9	110,5	x

Câștigul salarial mediu pe activități economice, în luna decembrie 2015

	Lei	În % față de:		În % față de câștigul salarial mediu pe economie în decembrie 2015
		decembrie 2014	noiembrie 2015	
Total economie	5227,7	107,4	113,3	100,0
Agricultură, silvicultură și pescuit	3713,0	108,4	110,4	71,0
Industria totală	5884,1	112,0	117,5	112,6
Industria extractivă	4613,7	91,5	95,7	88,3
Industria prelucrătoare	5233,0	112,5	113,8	100,1
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	10305,6	116,1	130,8	197,1
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	5836,6	104,0	124,8	111,6
Construcții	5145,5	105,3	111,0	98,4
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	4453,4	114,1	113,1	85,2
Transport și depozitare	4907,6	103,9	114,9	93,9
Activități de cazare și alimentație publică	3290,8	111,9	105,1	62,9
Informații și comunicații	10429,6	102,7	109,2	199,5
Activități financiare și de asigurări	10685,4	107,4	129,6	204,4
Tranzacții imobiliare	4922,9	105,2	115,9	94,2
Activități profesionale, științifice și tehnice	7102,4	110,0	106,6	135,9
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	4039,9	117,6	111,1	77,3
Administrație publică și apărare; asigurări sociale obligatorii	6279,6	104,5	108,8	120,1
Învățământ	3878,5	108,4	103,8	74,2
Sănătate și asistență socială	5518,1	102,8	125,3	105,6
Artă, activități de recreare și de agrement	3118,6	103,2	100,4	59,7
Alte activități de servicii	8574,9	103,2	120,1	164,0

Câștigul salarial mediu în profil teritorial¹ în luna decembrie 2015

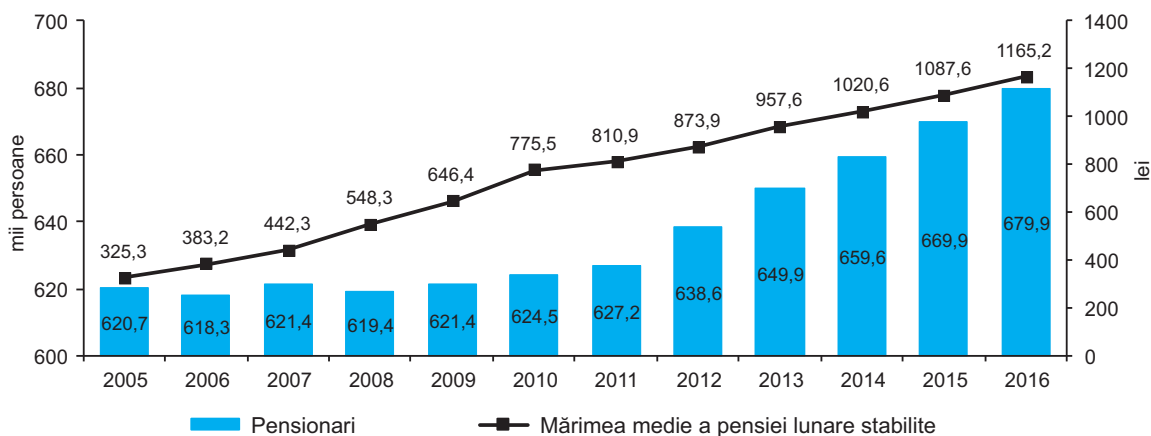
	Lei	În % față de:		În % față de câștigul salarial mediu pe economie în decembrie 2015
		decembrie 2014	noiembrie 2015	
Total	5227,7	107,4	113,3	100,0
Regiuni de dezvoltare				
Mun. Chișinău	6255,2	107,8	115,2	119,7
Nord	4260,3	103,3	110,4	81,5
Mun. Bălți	5111,0	106,9	110,4	97,8
Briceni	3378,4	103,4	103,5	64,6
Dondușeni	4541,2	98,5	127,8	86,9
Drochia	5536,6	110,3	130,4	105,9
Edineț	3502,4	97,7	101,5	67,0
Fălești	3492,1	109,4	105,9	66,8
Florești	4288,0	103,2	115,1	82,0

	Lei	în % față de:		În % față de câștigul salarial mediu pe economie în decembrie 2015
		decembrie 2014	noiembrie 2015	
Glodeni	3384,1	102,5	104,7	64,7
Ocnia	3554,9	100,2	103,6	68,0
Rișcani	3636,6	104,2	110,3	69,6
Sîngerei	3291,0	94,2	101,9	63,0
Soroca	3952,5	100,5	105,2	75,6
Centru	4069,1	111,7	110,2	77,8
Anenii Noi	3559,1	105,4	103,8	68,1
Călărași	3911,0	103,2	109,2	74,8
Criuleni	4463,3	124,9	117,6	85,4
Dubăsari	4548,8	111,2	114,3	87,0
Hîncești	3752,8	114,9	102,4	71,8
Ialoveni	4134,8	111,3	107,5	79,1
Nisporeni	3875,2	109,6	109,5	74,1
Orhei	4622,1	122,3	119,5	88,4
Rezina	4318,7	100,9	106,0	82,6
Strășeni	3971,6	104,8	109,4	76,0
Șoldănești	3536,2	116,6	113,2	67,6
Telenești	3515,4	108,7	106,2	67,2
Ungheni	4343,0	112,8	111,8	83,1
Sud	3723,0	106,3	106,7	71,2
Basarabeasca	3388,4	100,8	109,3	64,8
Cahul	4118,7	107,2	106,1	78,8
Cantemir	3532,1	101,6	112,6	67,6
Căușeni	3281,7	103,4	89,3	62,8
Cimișlia	4132,2	111,2	117,7	79,0
Leova	3237,2	99,3	103,5	61,9
Ștefan Vodă	3516,9	107,3	111,4	67,3
Taraclia	3911,1	115,5	112,5	74,8
UTA Găgăuzia	4045,4	112,4	118,0	77,4

¹ Repartizarea pe municipii și raioane se face conform amplasării sediului central al unității

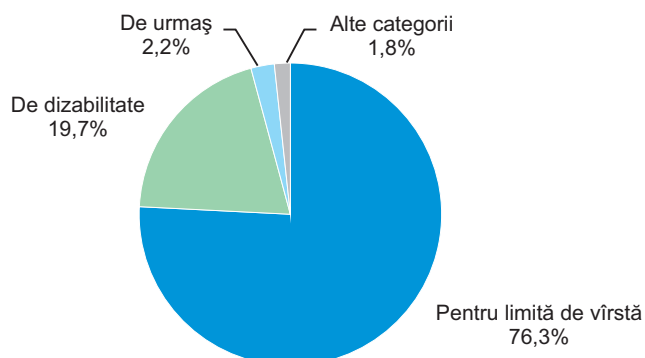
Pensii. Conform datelor preliminare a Casei Naționale de Asigurări Sociale numărul pensionarilor aflați la evidența organelor de protecție socială la 1 ianuarie 2016 a constituit 679,9 mii persoane sau cu 10,0 mii persoane mai mult comparativ cu 1 ianuarie 2015. Mărimea medie a pensiei lunare stabilite la 1 ianuarie 2016 a constituit 1165,2 lei, fiind în creștere cu 7,1% față de 1 ianuarie 2015.

Evoluția numărului pensionarilor și a mărimii medii a pensiei lunare stabilite la 1 ianuarie



În structura pensionarilor cea mai mare pondere o dețin pensionarii pentru limita de vîrstă - 76,3%, urmată de categoria de pensionari cu dizabilități și de urmaș, respectiv cu 19,7% și 2,2%.

Structura pensionarilor, la 1 ianuarie 2016



Peste 57 mii persoane beneficiază de alocații sociale, cea mai mare categorie de beneficiari fiind persoanele cu dizabilități din copilărie (47,5%). La 1 ianuarie 2016, 77,7 mii persoane beneficiau de indemnizații pentru îngrijirea copiilor, din care 53,8% sunt persoane asigurate. Mărimea medie a indemnizației lunare pentru persoanele asigurate a constituit 1157,0 lei, iar în cazul celor neasigurate – 400 lei.

Piața forței de muncă. Conform datelor Anchetei Forței de Muncă, în trimestrul III, 2015 populația economic activă a Republicii Moldova a constituit circa 1349 mii persoane.

Rata de activitate a populației de 15 ani și peste (proportia populației active de 15 ani și peste în populația totală în vîrstă de 15 ani și peste) a constituit 45,2%, atingînd valori mai înalte în rîndul populației masculine – 48,2%, în comparație cu rata pentru femei – 42,4%. Ratele de activitate pe medii au înregistrat următoarele valori: urban – 45,5%, rural – 44,9%. Cea mai înaltă rată de activitate (67,0%) s-a înregistrat în categoria de vîrstă 40-44 ani.

Populația ocupată a fost de circa 1305 mii persoane. Repartiția pe sexe relevă că ponderea bărbaților în total populație ocupată (50,1%) a fost practic egală cu cea a femeilor (49,9%). Mediului rural i-au revenit 56,0% și celui urban – 44,0%.

Rata de ocupare a populației de 15 ani și peste (proportia populației ocupate în populația de 15 ani și peste) a fost de 43,7%. La bărbați ea a fost mai înaltă decît la femei (respectiv 46,4% și 41,3%). Rata de ocupare în mediul rural (44,1%) a fost mare decît cea din mediul urban (43,2%). Cea mai înaltă rată de ocupare (65,7%) s-a înregistrat la persoanele de 45-49 ani.

Numărul șomerilor conform definiției Biroului Internațional al Muncii (BIM) a fost de aproximativ 44 mii persoane.

Rata șomajului (proportia șomerilor BIM în populația activă) a înregistrat la nivel de țară valoarea de 3,3%. La bărbați ea a atins valoarea de 3,9% și la femei – 2,6%. Continuă să se mențină disparități semnificative între rata șomajului în mediul urban (5,0%) și cel rural (1,8%).

Raportul de dependență economică, exprimat prin numărul persoanelor neocupate (inactive sau în șomaj) ce revin la 1000 persoane ocupate a fost de 1724^{0/100}.

Populația după participarea la activitatea economică, pe sexe și medii

procente

	Trim. I 2014	Trim. II 2014	Trim. III 2014	Trim. IV 2014	Trimestrul I 2015	Trimestrul II 2015	Trimestrul III 2015
Total							
Rata de activitate ¹	37,7	44,5	44,2	38,6	38,6	44,8	45,2
Rata de ocupare ²	35,8	42,8	42,7	37,2	35,3	43,0	43,7
Rata șomajului ³	5,1	3,7	3,3	3,5	8,5	4,1	3,3
Masculin							
Rata de activitate ¹	40,4	47,8	47,5	40,9	41,2	47,9	48,2
Rata de ocupare ²	37,9	45,8	45,6	39,0	36,6	45,4	46,4
Rata șomajului ³	6,1	4,1	4,0	4,5	11,2	5,2	3,9
Feminin							
Rata de activitate ¹	35,4	41,5	41,1	36,5	36,1	42,1	42,4
Rata de ocupare ²	33,9	40,1	40,0	35,6	34,1	40,8	41,3
Rata șomajului ³	4,1	3,2	2,6	2,4	5,7	3,0	2,6

	Trim. I 2014	Trim. II 2014	Trim. III 2014	Trim. IV 2014	Trimestrul I 2015	Trimestrul II 2015	Trimestrul III 2015
Urban							
Rata de activitate ¹	43,9	45,0	44,5	43,2	43,7	44,3	45,5
Rata de ocupare ²	41,2	42,3	42,4	41,3	39,7	41,6	43,2
Rata șomajului ³	6,0	5,8	4,6	4,2	9,2	6,2	5,0
Rural							
Rata de activitate ¹	33,2	44,1	43,9	35,2	34,5	45,2	44,9
Rata de ocupare ²	31,8	43,2	42,9	34,2	31,8	44,1	44,1
Rata șomajului ³	4,2	1,9	2,3	2,8	7,8	2,5	1,8

¹ Proportia populației active de 15 ani și peste în populația totală de 15 ani și peste

² Proportia populației ocupate de 15 ani și peste în populația totală de 15 ani și peste

³ Proportia șomerilor BIM în populația activă

Populația după situația economică, pe sexe, medii și grupe de vîrstă în trimestrul III 2015

Sexe, medii, grupe de vîrstă	Persoane active, mii			Rata de activitate, %	Rata de ocupare, %	Rata șomajului BIM, %
	total	din care:				
		ocupate	șomeri BIM			
Total	1349,2	1305,2	44,0	45,2	43,7	3,3
			Inclusiv în %			
	100,0	100,0	100,0			
15-24 ani	8,7	8,0	28,7	22,8	20,3	10,7
25-34 ani	24,8	24,7	28,0	50,2	48,4	3,7
35-49 ani	35,1	35,5	24,8	65,7	64,2	2,3
50 ani și peste	31,3	31,8	18,4	39,0	38,3	1,9
Masculin	681,0	654,3	26,7	48,2	46,4	3,9
			Inclusiv în %			
	100,0	100,0	100,0			
15-24 ani	10,4	9,9	23,3	27,0	24,6	8,7
25-34 ani	26,8	26,6	30,4	52,4	50,1	4,4
35-49 ani	31,4	31,6	27,5	62,7	60,5	3,4
50 ani și peste	31,4	31,9	18,9	46,6	45,5	2,4
Feminin	668,1	650,9	17,3	42,4	41,3	2,6
			Inclusiv în %			
	100,0	100,0	100,0			
15-24 ani	6,9	6,1	37,1	18,4	15,8	13,8
25-34 ani	22,8	22,8	24,4	47,8	46,5	2,8
35-49 ani	38,9	39,4	20,7	68,4	67,5	1,4
50 ani și peste	31,3	31,7	17,8	33,5	33,0	1,5
Urban	604,3	574,2	30,2	45,5	43,2	5,0
			Inclusiv în %			
	100,0	100,0	100,0			
15-24 ani	7,5	6,5	26,5	23,2	19,1	17,7
25-34 ani	29,5	29,6	29,1	57,0	54,2	4,9
35-49 ani	35,9	36,5	24,8	67,4	65,1	3,5
50 ani și peste	27,1	27,5	19,6	32,8	31,6	3,6
Rural	744,8	731,0	13,8	44,9	44,1	1,8
			Inclusiv în %			
	100,0	100,0	100,0			
15-24 ani	9,7	9,3	33,6	22,5	21,1	6,4
25-34 ani	21,0	20,9	25,6	44,2	43,2	2,3
35-49 ani	34,5	34,7	24,8	64,4	63,5	1,3
50 ani și peste	34,8	35,2	16,0	44,3	43,9	0,8

Șomajul înregistrat. Conform datelor Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, la 1 ianuarie 2016 în căutarea unui loc de muncă se aflau 26,9 mii *șomeri înregistrați*, fiecare al șaisprezecelea fiind disponibilizat de la unitățile economice. Din numărul total de șomeri, 49 la sută o constituie femeile. Peste 8% din șomerii înregistrați beneficiază de ajutor de șomaj, mărimea medie a căruia a fost în luna decembrie 2015 de 1255,8 lei. La un loc liber de muncă, anunțat de către întreprinderi, reveneau în medie 6 șomeri.

6.2. Situația demografică

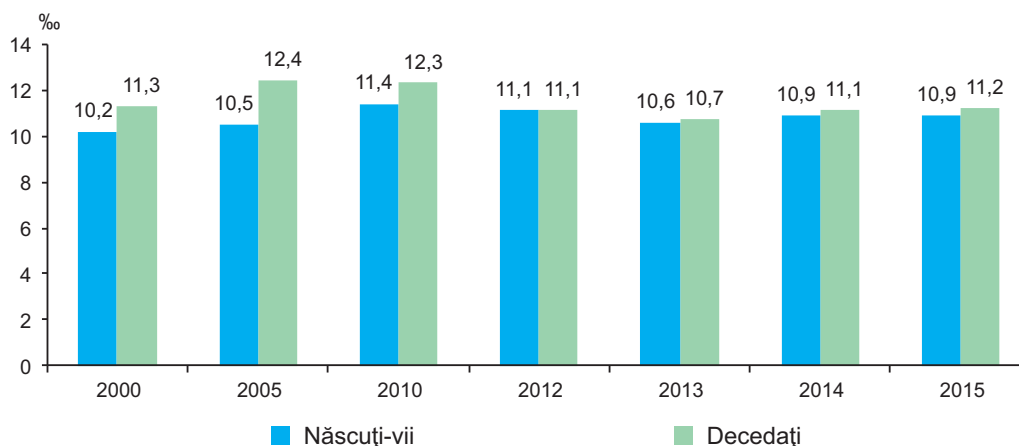
Evoluția proceselor demografice în ultimii ani se caracterizează prin următorii indicatori principali ai mișcării naturale a populației:

	2013	2014	2015	2015 în % față de 2014
Născuți-vii, persoane	37871	38616	38567	99,9
Decedați, persoane	38060	39494	39905	101,0
din care, copii sub 1 an	359	372	374	100,5
Scădere naturală	189	878	1338	de 1,5 ori
Numărul căsătoriilor	24449	25624	24689	96,4
Numărul divorțurilor	10775	11130	11106	99,8

Conform datelor preliminare, în 2015 s-a înregistrat o scădere ne semnificativă a numărului născuților-vii cu 0,1%, rata natalității constituind 10,9 născuți-vii la 1000 locuitori. Mortalitatea generală s-a majorat comparativ cu anul trecut cu 1,0%, rata mortalității constituind 11,2 decedați la 1000 locuitori.

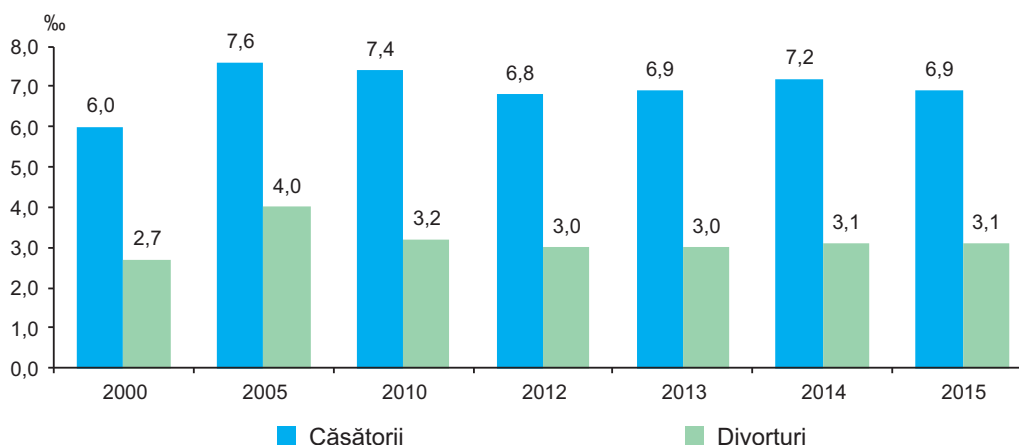
Numărul copiilor decedați în vârstă sub 1 an a fost de 374, cu doua cazuri mai mult decât în 2014, rata mortalității infantile constituind 9,7 decedați în vârstă sub un an la 1000 născuți-vii.

Născuți-vii și decedați la 1000 locuitori



Rata nupțialității în anul 2015 a constituit 6,9 căsătorii la 1000 locuitori, numărul căsătoriilor fiind în descreștere cu 3,6 %, iar rata divorțialității a alcătuit 3,1 divorțuri la 1000 locuitori, numărul divorțurilor de asemenea a fost în descreștere cu 0,2% față de anul 2014.

Căsătorii și divorțuri la 1000 locuitori



Structura mortalității pe clase ale cauzelor de deces relevă, că cele mai multe decese (57,7%) au drept cauză bolile aparatului circulator, tumorile maligne constituie 15,2%, bolile aparatului digestiv – 9,4%, accidentele, intoxicațiile și traumele – 6,9 %, bolile aparatului respirator – 4,6%, alte clase – 6,2%.

Conform datelor preliminare evoluția proceselor demografice pe regiuni de dezvoltare¹ în 2015 se prezintă astfel:

	Mun. Chișinău	Nord	Centru	Sud	UTA Găgăuzia
<i>Date absolute</i>					
Născuți-vii, persoane	10122	10020	11313	5338	1774
Decedați, persoane	6592	12936	12622	6097	1658
din care, copii sub 1 an	161	79	85	39	10
Sporul natural	3530	-2916	-1309	-759	116
Numărul căsătoriilor	6407	6257	7729	3290	1006
Numărul divorțurilor	2760	2897	3487	1553	409
<i>Rate la 1000 locuitori</i>					
Născuți-vii	12,4	10,1	10,7	10,0	11,0
Decedați	8,1	13,1	11,9	11,4	10,2
Sporul natural	4,3	-3,0	-1,2	-1,4	0,8
Căsătorii	7,9	6,3	7,3	6,2	6,2
Divorțuri	3,4	2,9	3,3	2,9	2,5

Migrațiunea populației. Potrivit informației prezentate de Ministerul Afacerilor Interne, în anul 2015 permis de ședere (permanentă și temporară) au primit 4209 cetățeni străini și 744 repatriați.

Cetățeni străini, după țara de emigrare și scopul sosirii în anul 2015

	Numărul imigranților	inclusiv sosiți la:						Alte cauze	
		muncă		studii		imigrația de familie		persoane	%
		persoane	%	persoane	%	persoane	%		
Ucraina	754	145	19,2	39	5,2	484	64,2	86	11,4
România	646	370	57,3	32	5,0	159	24,6	85	13,1
Federația Rusă	567	55	9,7	5	0,9	373	65,8	134	23,6
Israel	548	7	1,3	533	97,3	7	1,3	1	0,1
Turcia	347	191	55,0	70	20,2	82	23,6	4	1,2
Statele Unite ale Americii	209	14	6,7	19	9,1	8	3,8	168	80,4
Italia	180	93	51,7	0	0,0	64	35,5	23	12,8
Azerbaidjan	65	38	58,5	7	10,7	20	30,8	0	0,0
Belarus	45	11	24,4	1	2,2	30	66,7	3	6,7
Franța	43	17	39,5	0	0,0	6	14,0	20	46,5
Germania	40	11	27,5	1	2,5	5	12,5	23	57,5
India	37	3	8,1	34	91,9	0	0,0	0	0,0
Spania	37	7	18,9	1	2,7	7	18,9	22	59,5
Uzbekistan	37	4	10,8	1	2,7	13	35,1	19	51,4
Alte țări	654	235	35,9	75	11,5	184	28,1	160	24,5
Total	4209	1201	28,5	818	19,4	1442	34,3	748	17,8

Conform datelor Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, pe parcursul anului trecut din țară au plecat pentru a se stabili cu domiciliul permanent în străinătate 2236 persoane. Cele mai active legături migraționale se mențin cu Rusia și Ucraina (corespunzător 961 și 312 emigranți). Numărul cetățenilor Republicii Moldova, ce și-au ales noul domiciliu în S.U.A. a constituit 287 persoane, în Germania – 253 și în Israel – 174. Majoritatea emigranților, atât femei, cât și bărbați, fac parte din grupele de vârstă de la 15 până la 44 de ani.

Migrația internă. Pe parcursul anului 2015, și-au schimbat locul de trai în interiorul țării 38,7 mii persoane. Intensitatea migrației interne poate fi măsurată după numărul de sosiri și plecări la 1000 de locuitori. Indicele de mobilitate al populației, în anul 2015, a înregistrat o valoare de 10,9 persoane la 1000 de locuitori comparativ cu 10,1 în anul 2014.

Intensitatea de plecări este mai mare în 19 raioane față de media pe țară. Cel mai mare număr relativ de plecări s-a constatat în raioanele: Briceni, Dondușeni, Drochia, Edineț, Florești, Fălești, Glodeni, Ocnița, Rîșcani, Soroca, Călărași, Hîncești, Nisporeni, Orhei, Rezina, Strășeni, Telenești, Ungheni, Căușeni, Cantemir, Cimișlia, Leova și Ștefan Vodă (10-14 plecați la 1000 locuitori), iar 15 - în raionul Dubăsari și Șoldănești. Ca și în anul precedent un număr mai mic de plecări au fost în municipiul Bălți, raioanele Anenii Noi, Ialoveni, Basarabeasca, Cahul, Taraclia și UTA Găgăuzia (mai puțin de 9 plecați la 1000 locuitori).

¹ Fără cazurile de înregistrare a actelor de stare civilă din partea stîngă a Nistrului și mun.Bender

Intensitatea de sosiri a fost mai mare în municipiul Chișinău (16). În termeni absoluți, cele mai multe sosiri au fost înregistrate în municipiul Chișinău (13 mii persoane), municipiul Bălți (1,4 mii persoane) și în raioanele Soroca, Ialoveni, Orhei, Strășeni, Cahul și Ungheni (1,0 mii persoane). Soldul pozitiv al migrației interne este întâlnit în municipiile Chișinău și Bălți, în raioanele Ialoveni și Strășeni.

În mare parte, migrații interni (mai mult de 89%) sunt persoanele în vârstă aptă de muncă, cu o predominanță a grupei de vârstă 20-49 ani. Fluxul de sosiri/plecări, privit prin prisma de gen, a constituit 57% femei și respectiv 43% bărbați. Aproximativ 2/3 din numărul total al populației care și-au schimbat locul de trai în anul 2015 provin din mediul rural.

6.3. Ocrotirea sănătății

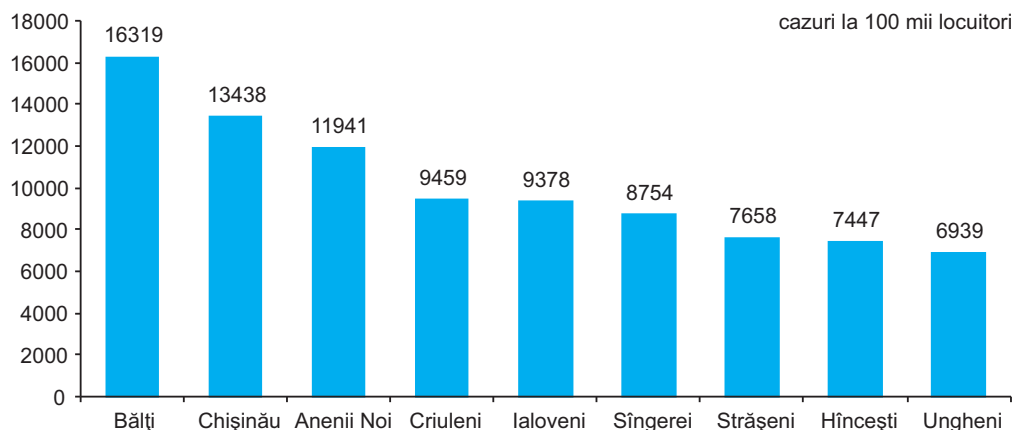
Conform informației preliminare a Ministerului Sănătății, morbiditatea populației pe unele boli infecțioase în anul 2015 se caracterizează prin majorarea cazurilor de morbiditate prin gripă, a infecțiilor acute ale căilor respiratorii cu localizări multiple, a cazurilor de parotidită epidemică, a cazurilor de sifilis și pediculoză. Totodată, pe parcursul anului 2015 au fost înregistrate mai puține cazuri de hepatite virale, cazuri de varicelă, dizenterie bacteriană, tuberculoza organelor respiratorii.

Morbiditatea populației, pe principalele boli infecțioase

	2011	2012	2013	2014	2015	2015 în % față de 2014
Infecții intestinale						
Infecții intestinale acute	18457	18606	15940	17270	16491	95,5
inclusiv dizenterie bacteriană	256	464	355	184	111	60,3
Hepatite virale						
Hepatite virale – total	175	163	241	628	379	60,4
din care:						
Hepatita A	4	5	107	490	278	56,7
Hepatita C	50	67	49	61	48	78,7
Infecții imunodirijabile						
Varicela	10550	9699	9285	8796	7973	90,6
Hepatită virală B	96	57	58	46	32	69,6
Parotidită epidemică	120	120	54	55	66	120,0
Infecții respiratorii acute						
Infecții acute ale căilor respiratorii cu localizări multiple sau nedeterminate	226453	199095	260870	239155	286985	120,0
Gripă	4568	209	2422	522	1967	de 3,8 ori
Boli infecțioase „social determinate”						
Tuberculoza organelor respiratorii	3175	3159	3068	2726	2409	88,4
Sifilis	2176	2201	2103	1714	1816	105,9
Infecție gonococică	1234	1138	965	981	921	93,9
Pediculoză	3417	3031	2719	3039	3140	103,3

În structura bolilor infecțioase cele mai răspândite rămân a fi infecțiile respiratorii acute. În anul 2015 la 100 mii populație revin în medie 6,7 mii cazuri de morbidități prin infecții respiratorii acute, cel mai mare nivel al incidenței fiind înregistrat în mun. Bălți și Chișinău, respectiv 16,3 mii cazuri și 13,4 mii cazuri la 100 mii populație. În aspect teritorial, se evidențiază raioanele: Anenii Noi – 11,9 mii cazuri la 100 mii populație, Criuleni - 9,5 mii, Ialoveni – 9,4 mii, Sîngerei – 8,8 mii cazuri etc.

Morbiditatea populației prin infecții acute ale căilor respiratorii cu localizări multiple în anul 2015

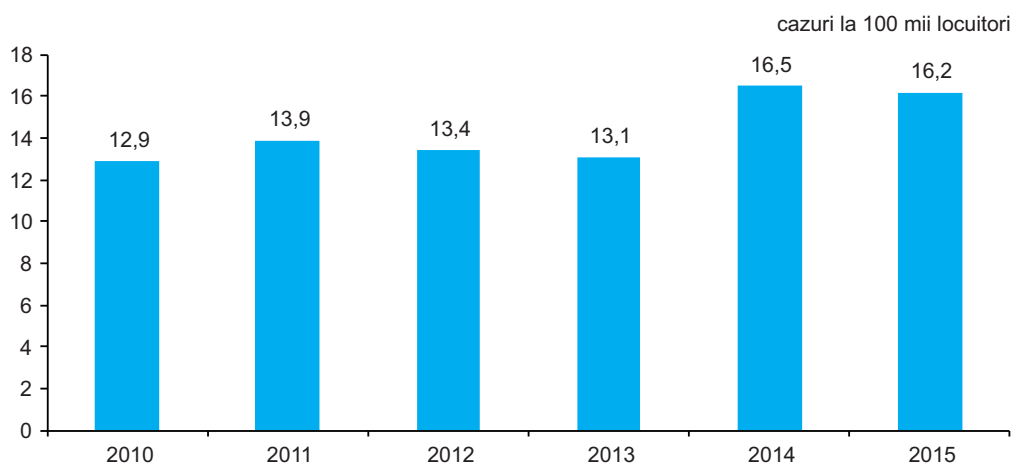


Aproape fiecare al doilea caz de infecții acute ale căilor respiratorii cu localizări multiple se înregistrează în cazul copiilor. Cele mai multe cazuri au fost înregistrate în mun. Chișinău – (66,7 mii sau 51,7 mii cazuri la 100 mii populație), mun. Bălți (17,5 mii sau 69,8 mii cazuri la 100 mii populație), raioanele Anenii Noi (6,6 mii sau 39,3 mii cazuri la 100 mii populație), Ialoveni (5,9 mii sau 26,9 mii cazuri la 100 mii populație), Hîncești (6,1 mii sau 23,6 mii cazuri la 100 mii populație), Ungheni (5,7 mii sau 21,9 mii cazuri la 100 mii populație) etc.

În cazul morbidității prin boli „social determinate” se remarcă o diminuare, îndeosebi a cazurilor de tuberculoză a organelor respiratorii și cazurilor de infecții gonococice, respectiv cu 317 și 60 cazuri. Vaccinarea și măsurile de profilaxie au contribuit la diminuarea continuă a cazurilor de parotidită epidemică: dacă în anul 2011 la 100 mii populație reveneau 3,4 cazuri de parotidită epidemică, atunci în anul 2015 au fost înregistrate doar 1,8 cazuri la 100 mii populație.

Numărul purtătorilor virusului imunodeficienței umane (HIV) în anul 2015 a constituit 574 persoane sau cu 9 cazuri mai puțin comparativ cu anul 2014, iar la 100 mii populație revin în medie 16,2 cazuri de HIV. Totodată, au fost înregistrate 131 cazuri de boală SIDA.

Purtători ai virusului imunodeficienței umane (HIV)



6.4. Învățămînt

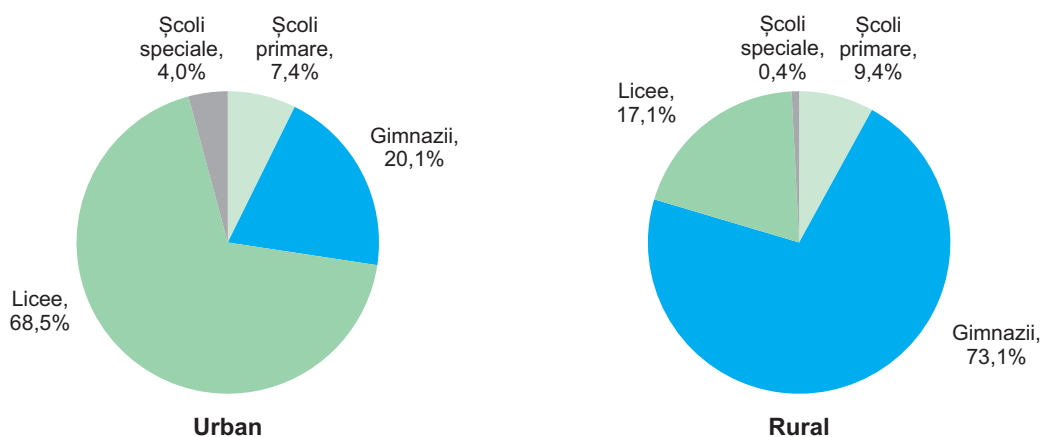
Învățămîntul primar și secundar general. Rețeaua instituțiilor de învățămînt primar și secundar general în anul de studii 2015/16 este formată din 1323 unități, inclusiv 1321 instituții de zi și 2 serale. În sectorul public funcționau 1307 instituții, iar numărul instituțiilor cu proprietate nestatală a înregistrat cifra de 16 unități, care funcționează doar în mediul urban.

Instituții de învățămînt primar și secundar general

	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2015/16 în % față de 2014/15
Total	1460	1397	1374	1347	1323	98,2
De zi	1457	1394	1372	1345	1321	98,2
școli primare	83	108	112	105	118	112,4
gimnazii	829	767	771	794	794	100,0
licee	497	491	466	424	392	92,5
școli medii de cultură generală	19	–	–	–	–	–
școli pentru copii cu deficiențe în dezvoltarea intelectuală sau fizică	29	28	23	22	17	77,3
Serale	3	3	2	2	2	100,0

Învățămînt de zi. În anul de studii 2015/16 numărul total de instituții s-a diminuat cu 24 unități comparativ cu anul de studii precedent. Și-au sistat activitatea 6 școli primare, 11 gimnazii, 2 licee și 5 școli pentru copii cu deficiențe în dezvoltarea intelectuală sau fizică. Totodată, 19 unități au fost transformate din gimnazii în școli primare, iar 30 licee au devenit gimnazii. Actualmente, în țară funcționează 118 școli primare, 794 gimnazii, 392 licee și 17 școli pentru copii cu deficiențe în dezvoltarea intelectuală sau fizică.

Structura instituțiilor de învățămînt primar și secundar general în anul de studii 2015/16 pe medii, %

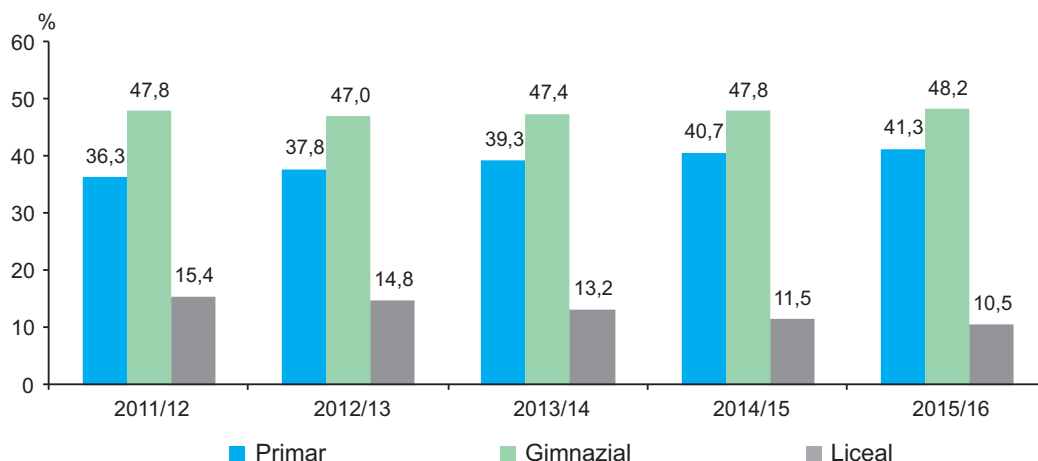


Numărul instituțiilor din mediul urban s-a micșorat cu 5 unități față de anul de studii precedent și constituie 324 unități, iar 997 instituții funcționează în mediul rural (cu 19 unități mai puțin). Totodată, din total instituții din mediul urban cea mai mare pondere revine liceelor (69 la sută), iar în mediul rural prevalează gimnaziile cu o pondere de 73 la sută. În mediul rural și-au sistat activitatea 6 școli primare, 7 gimnazii și 4 școli pentru copii cu deficiențe în dezvoltarea intelectuală sau fizică. De asemenea, pentru 28 licee a fost schimbat statutul în gimnaziu, iar 19 gimnazii au fost reorganizate în școli primare.

Contingentul de elevi. La începutul anului de studii 2015/16, în învățămîntul primar și secundar general au fost cuprinși 333,4 mii elevi, prezentînd o micșorare cu circa 2% față de anul de studii precedent. Majoritatea elevilor din învățămîntul primar și secundar general (98,6%) studiază în instituții publice, iar în instituțiile private sunt încadrați 4,5 mii persoane.

Pe parcursul ultimilor ani, în structura elevilor pe niveluri educaționale se atestă o creștere a ponderii elevilor cuprinși în învățămîntul primar, care în anul de studii curent constituie 41,3%. Ponderea elevilor care au urmat cursurile învățămîntului gimnazial reprezintă 48,2%, iar 10,5% elevi sînt cuprinși în învățămîntul liceal.

Structura elevilor în instituții de învățământ primar și secundar general pe niveluri educaționale



Învățământul special. Numărul elevilor din aceste instituții a constituit 1033 persoane și s-a redus esențial comparativ cu anul de studii 2014/15 (cu 32,8%). În cadrul acestor instituții, 68,3% din elevi sînt cu deficiențe în dezvoltarea intelectuală, 16,1% – cu auz slab, 7,6% – cu vederea slabă, 4,9% – surzi și 3,1% – cu restanțe poliomielitice și paralizii cerebrale. În același timp, în școlile obișnuite au fost integrați 8564 copii cu necesități speciale și 1829 copii cu dizabilități. Pentru susținerea acestor copii în 171 școli din mediul urban și 579 școli din mediul rural au fost deschise Centre de Resurse pentru Educația Incluzivă.

Învățământul seral. La începutul anului de studii 2015/16, în învățământul seral erau cuprinși 1079 persoane sau 0,3% din numărul total al elevilor din învățământul primar și secundar general. Numărul absolvenților care au primit certificat de studii gimnaziale a constituit 129 persoane, iar numărul celor care au primit diploma de bacalaureat este de 556 persoane.

Învățământul profesional tehnic. Restructurarea instituțiilor de învățământ profesional tehnic în conformitate cu noua structură a sistemului de învățământ au condus la reorganizarea rețelei unităților de învățământ. În anul de studii 2015/16 rețeaua învățământului profesional tehnic cuprinde 44 școli profesionale, 2 școli de meserii, 4 centre de excelență și 42 colegii.

Învățământul profesional tehnic secundar (învățământul secundar profesional). În anul de studii 2015/16 scăderea numărului de elevi la acest nivel de educație a continuat, fiind cu 4,2 mii (20,7%) mai puțin în comparație cu anul de studii 2011/12.

Indicatorii principali din învățământul profesional tehnic secundar

	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2015/16 în % față de 2014/15
Numărul de instituții	70	67	67	61	47 ¹	77,0
Numărul de elevi, mii persoane	20,3	19,6	18,2	17,5	16,1	92,0
Înmatriculați, mii persoane	13,0	11,9	11,2	10,9	9,4	86,2
Absolvenți, mii persoane	12,0	10,4	10,4	9,7	9,2	94,8

În anul de studii 2015/16, în învățământul profesional tehnic secundar au fost înmatriculate 9,4 mii persoane, sau cu 13,8% mai puțin comparativ cu anul de studii precedent. Majoritatea elevilor au fost înmatriculați în baza certificatului de absolvire a gimnaziului (88,8%). Distribuția pe programe relevă că, 57,5% din total înmatriculați au optat pentru instruirea într-o meserie cu durată de 2 ani (program în baza studiilor gimnaziale), 33,3% – pentru instruire cu durată de 3 ani, 1,1% – pentru învățământul dual² cu durată 1-2 ani și 8,1% – pentru instruirea într-o meserie cu durată 1-2 ani (în funcție de complexitatea meseriei; program în baza studiilor liceale sau a studiilor medii de cultură generală).

Cele mai solicitate profesii/meserii sînt următoarele: bucătar – 8,6% din total înmatriculați, mecanic auto – 7,2%, tencuitor – 6,7%, electrogazosudor-montator – 6,0%, operator pentru suport tehnic al calculatoarelor – 4,9%, cusător – 4,2%, cusătoreasă în industria confecțiilor – 3,2%, electromontor utilaj electric – 3,1% etc.

Învățământul profesional tehnic postsecundar (învățământul mediu de specialitate). În perioada anilor 2011-2015 se constată o reducere a numărului de elevi din învățământul profesional tehnic postsecundar cu 3,2%, totodată, înregistrînd o creștere cu 2,0% față de anul de studii 2014/15.

¹ În numărul total de instituții este inclus centrul de excelență care oferă programe de formare profesională tehnică secundară, cel care oferă programe de formare profesională tehnică postsecundară și secundară se numără în învățământul profesional tehnic postsecundar

² Învățământ în cadrul căruia instruirea teoretică se realizează în instituția de învățământ, iar cea practică – la întreprindere

Indicatorii principali din învățământul profesional tehnic postsecundar

	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2015/16 în % față de 2014/15
Numărul de instituții	48	47	45	45	45 ¹	100,0
Numărul de elevi, mii persoane	31,4	30,7	29,3	29,8	30,4	102,0
Înmatriculați, mii persoane	9,0	8,8	8,2	9,0	8,9	98,9
Absolvenți, mii persoane	7,2	7,4	7,4	6,5	6,3	96,9

În anul de studii 2015/16, în învățământul profesional tehnic postsecundar au fost înmatriculate 8,9 mii persoane sau cu 1,1% mai puțin comparativ cu anul de studii precedent. Circa 93% din total elevi au fost înmatriculați în instituțiile din sectorul de stat. Numărul elevilor înmatriculați cu finanțare bugetară a constituit 4,3 mii elevi și a înregistrat o scădere cu 4,7% față de anul de studii 2014/15.

Cele mai solicitate profiluri sînt: medicină – 13,6% din total înmatriculați, economie – 13,1%, transporturi – 9,4%, servicii – 7,7%, informatică – 5,7%, construcții – 5,0%, mecanică – 4,9% etc.

Învățământul superior. În anul de studii 2015/16, rețeaua instituțiilor de învățământ superior este formată din 31 unități, din care 19 unități reprezintă sectorul de stat și 12 unități – sectorul nestatal. În perioada anilor 2011-2015 tendința de diminuare este constantă (cu 22,2 mii studenți), în anii de studii 2015/16 și 2014/15 fiind înregistrate cele mai mari reduceri (cu cîte 7,8 mii). Majoritatea studenților își fac studiile în instituțiile de stat (82,0% din total studenți).

Distribuția studenților pe programe se prezintă în felul următor: la începutul anului de studii 2015/16, la studii superioare de licență (Ciclul I) numărul de studenți a constituit 62,8 mii persoane, studii de master (Ciclul II) – 14,3 mii persoane, studii integrate² – 0,7 mii persoane și la studii superioare medicale și farmaceutice – 3,9 mii persoane.

Indicatorii principali din învățământul superior

	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2015/16 în % față de 2014/15
Numărul de instituții	34	34	32	31	31	100,0
Numărul de studenți, mii persoane ²	103,9	102,5	97,3	89,5	81,7	91,3
Înmatriculați, mii persoane	28,2	28,1	26,4	24,4	24,6	100,8
Absolvenți, mii persoane	27,8	26,7	24,8	24,3	23,6	97,1

În anul de studii 2015/16, în învățământul superior au fost înmatriculate 17,7 mii persoane la Ciclul I⁴ (în creștere cu 0,6 mii persoane față de anul de studii precedent) și 6,9 mii persoane la Ciclul II (în scădere cu 0,3 mii față de anul de studii precedent). Circa 85% din total studenți au fost înmatriculați în instituțiile din sectorul de stat (atît la Ciclul I, cît și la Ciclul II). Numărul studenților înmatriculați la Ciclul I cu finanțare bugetară a înregistrat o scădere cu 5,2% față de anul de studii 2014/15 constituind 5,7 mii persoane, iar numărul studenților înmatriculați la Ciclul II cu finanțare bugetară a constituit 3,6 mii, înregistrînd o reducere de 3,8%.

Cele mai solicitate domenii generale de studii la Ciclul I sînt: științe economice – 24,1% din total înmatriculați, educație – 14,3%, inginerie și activități inginerești – 12,4%, drept – 11,7%. La Ciclul II pentru domeniul științe economice au optat 19,8% din total înmatriculați, fiind urmat de educație – 19,1%, drept – 17,9%, inginerie și activități inginerești – 6,4% etc.

¹ În numărul total de instituții sînt incluse 3 centre de excelență

² Specialitatea „Arhitectura” și domeniul „Medicina veterinară

³ Exclusiv studenții străini

⁴ Inclusiv studii medicale și farmaceutice

6.5. Infracțiuni

Conform informației Ministerului Afacerilor Interne, pe parcursul anului 2015 s-au înregistrat 39,8 mii infracțiuni sau cu 5 la sută mai puțin comparativ cu anul 2014. Din numărul total de infracțiuni înregistrate, 3,6% sau 1426 cazuri revin celor excepțional de grave și deosebit de grave, 6,7 mii cazuri (16,9%) – celor grave, iar cea mai mare parte revine infracțiunilor puțin grave - 21,4 mii cazuri sau 53,7%, numărul infracțiunilor ușoare aproape a rămas aproape la nivelul anului precedent. Numărul infracțiunilor înregistrate la 10 mii locuitori a constituit 111 crime față de 117 crime în anul 2014. În municipiul Chișinău rata infracționalității a constituit 173 crime la 10 mii populație, ceea ce depășește nivelul mediu pe țară de 1,6 ori. Un nivel înalt al criminalității a fost înregistrat de asemenea și în municipiul Bălți – 127 crime la 10 mii locuitori.

Numărul infracțiunilor înregistrate

	2011	2012	2013	2014	2015
Infracțiuni înregistrate – total	35124	36615	38157	41786	39782
din care:					
excepțional de grave	130	169	163	154	193
deosebit de grave	873	1035	1109	1222	1233
grave	6052	7141	6471	6714	6720
puțin grave	20307	19907	21185	22751	21357
ușoare	7762	8363	9229	10945	10279

În anul 2015 au fost înregistrate tendințe de creștere a numărului de infracțiuni economice cu 9,5%, îndeosebi s-a majorat numărul cazurilor de fabricare a banilor falși de 1,5 ori. De asemenea a crescut numărul cazurilor de trafic de copii de 1,6 ori, a cazurilor de pungășii cu 20,9%, a cazurilor de contrabandă cu 6,0%, cazurilor de omor cu 2,9%. Totodată, au fost înregistrate mai puține cazuri de infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei, contra patrimoniului, contra familiei și minorilor, etc.

Numărul infracțiunilor înregistrate după tip

	2011	2012	2013	2014	2015	2015 în % față de 2014
Infracțiuni înregistrate – total	35124	36615	38157	41786	39782	95,2
din care:						
Infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei	1799	1755	1647	1542	1389	90,1
din acestea:						
omor	216	223	215	172	177	102,9
vătămări intenționate grave	360	325	324	320	252	78,8
Infracțiuni privind viața sexuală	461	617	608	647	639	98,8
inclusiv violuri	291	360	349	352	303	86,1
Infracțiuni contra patrimoniului	19340	18751	20391	21875	20588	94,1
din acestea:						
furturi	15060	14294	15378	16729	15363	91,8
filhării	152	167	146	125	113	90,4
jafuri	1151	1175	1144	1127	994	88,2
escrocherii	1574	1651	2065	2068	2077	100,4
pungășii	554	540	741	836	1011	120,9
șantaj	44	64	88	77	67	87,0
Infracțiuni contra sănătății publice și conviețuirii sociale	1810	1785	1305	1439	1362	94,6
inclusiv infracțiuni legate de droguri	1658	1575	1166	1288	1191	92,5
Infracțiuni contra familiei și minorilor	597	953	1474	2423	2058	84,9
din acestea, trafic de copii	24	20	20	24	38	de 1,6 ori
violență în familie	478	815	1346	2283	1935	84,8
Infracțiuni economice	1384	1928	1002	1305	1429	109,5
din acestea:						
contrabanda	211	163	151	216	229	106,0
fabricarea banilor falși	681	1156	344	286	433	de 1,5 ori
Infracțiuni contra securității și a ordinii publice	1342	1514	1625	1804	1752	97,1
inclusiv huliganism	1152	1284	1444	1614	1491	92,4

Fiecare a șasea infracțiune a fost săvârșită în locuri publice, iar cu aplicarea armelor de foc, explozivelor și grenadelor pe parcursul anului 2015 au fost înregistrate 75 de cazuri, inclusiv 30 cazuri de huliganism, 15 cazuri de vătămări intenționate, 5 cazuri de tâlhării și 4 cazuri de omor.

În urma infracțiunilor săvârșite pe parcursul anului 2015 au decedat 596 persoane sau cu 67 persoane mai puțin comparativ cu anul 2014, principalele cauze de deces fiind accidentele rutiere (34,7%), omorurile (22,3%) și violența în familie (5,9%).

Din numărul total de infracțiuni înregistrate, 16,0% sunt săvârșite de persoane în vârstă aptă de muncă, dar fără ocupație. Ponderea infracțiunilor săvârșite de către minori sau cu participarea acestora a constituit 2,4% în total infracțiuni. La 10 mii locuitori în vârstă de pînă la 18 ani revin în medie 14 infractori.

În anul 2015 au fost înregistrate 2535 accidente rutiere, numărul acestora fiind în descreștere cu 0,1% față de anul precedent. În fiecare zi, în medie s-au produs circa 7 accidente rutiere, în urma cărora și-au pierdut viața 298 persoane, inclusiv 20 copii; 3334 persoane au fost traumatizate, din care 305 copii.

Numărul accidentelor rutiere

	2011	2012	2013	2014	2015	2015 în % față de 2014
Numărul accidentelor rutiere	2825	2713	2605	2537	2535	99,9
Persoane care au decedat în urma accidentelor rutiere	433	441	301	324	298	91,9
din care, copii	36	44	21	21	20	95,2
Persoane traumatizate în urma accidentelor rutiere	3543	3510	3220	3401	3334	98,0
din care, copii	622	610	545	339	305	89,9

Conform datelor Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale a Ministerului Afacerilor Interne, numărul incendiilor în anul 2015 s-a micșorat cu 4 la sută comparativ cu anul precedent, alcătuiind 1816 cazuri. În rezultatul incendiilor au fost înregistrate 107 cazuri de deces, traumatizate 45 persoane.

Numărul incendiilor și cazurilor de deces

	2011	2012	2013	2014	2015	2015 în % față de 2014
Numărul incendiilor	2146	1984	1746	1890	1816	96,1
Persoane care au decedat în urma incendiilor	127	150	120	118	107	90,7
din care, copii	7	6	11	–	4	–
Persoane traumatizate	53	59	47	53	45	84,9

Director general

Marin GOSPODARENCO

PRECIZĂRI METODOLOGICE

Datele privind principalii indicatori macroeconomici ai Republicii Moldova în anul 2015 sînt preliminare și în edițiile ulterioare pot fi precizate.

PRODUSUL INTERN BRUT

Produsul intern brut (PIB) – principalul agregat macroeconomic al sistemului conturilor naționale care reprezintă rezultatul final al activității de producție din unitățile producătoare rezidente și care corespunde valorii bunurilor și serviciilor produse de către aceste unități pentru consumul final.

La etapa de producție PIB constituie suma valorii adăugate brute pe activități economice, iar la etapa de utilizare – valoarea bunurilor și serviciilor destinate pentru consumul final, formarea brută de capital și exportul net de bunuri și servicii.

Producția include toate produsele fabricate și serviciile prestate în cursul unei perioade contabile.

Consumul intermediar reprezintă valoarea bunurilor și serviciilor utilizate ca intrări în cursul producției, excluzînd consumul de capital fix, și care sînt fie transformate, fie consumate în totalitate în timpul procesului de producție.

Serviciile intermediarilor financiari indirect măsurate (SIFIM) se măsoară indirect convențional prin soldul dintre dobînzile încasate și cele plătite de instituțiile financiare, fiind rezultatul activității de intermediere financiară a acestora. Deoarece serviciile de intermediere financiară indirect măsurate nu pot fi repartizate pe tipuri de activități, prin convenție, acestea sunt alocate consumului intermediar al unei unități speciale, numită unitate fictivă. Unitatea fictivă are o producție nulă, un consum intermediar egal cu valoarea SIFIM și o valoare adăugată brută egală, dar de semn contrar.

Valoarea adăugată brută corespunde producției totale de bunuri și servicii, diminuată cu consumul intermediar.

Impozite pe produse – impozite prelevate proporțional cu cantitatea sau valoarea bunurilor și serviciilor produse, comercializate sau importate de rezidenți. Din ele fac parte taxa pe valoarea adăugată, accize, impozite pe bunurile și serviciile importate.

Subvenții pe produse – sumele vărsate pe unitatea de bun sau serviciu produsă sau importată.

Impozite nete pe produse – impozite pe produse minus subvenții pe produse.

Consumul final reprezintă valoarea bunurilor și serviciilor utilizate pentru satisfacerea directă a necesităților umane, fie ele individuale sau colective. Consumul final acoperă consumul final al gospodăriilor, administrației publice și instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației.

Consumul final al gospodăriilor populației însumează toate bunurile și serviciile utilizate pentru satisfacerea directă a nevoilor individuale ale gospodăriilor rezidente.

Consumul final al administrației publice cuprinde cheltuielile administrației publice pentru procurarea bunurilor și serviciilor în folosul colectivității sau al unor grupuri de gospodării.

Consumul final al instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației reprezintă cheltuielile acestor unități pentru procurarea bunurilor și serviciilor în vederea furnizării lor gratis gospodăriilor populației cu titlu de transferuri sociale în natură.

Formarea brută de capital arată procurarea netă a bunurilor și serviciilor de către unitățile rezidente, produse în perioada considerată, dar nu și consumate. Cuprinde formarea brută de capital fix, variația stocurilor.

Formarea brută de capital fix reprezintă valoarea bunurilor durabile dobîndite de unitățile rezidente în scopul de a fi utilizate ulterior în procesul de producție.

Variația stocurilor reprezintă diferența între stocul de la sfîrșitul perioadei considerate și cel inițial. Stocurile reprezintă bunurile, altele decît cele de capital fix, deținute la un moment dat de unitățile de producție.

Exportul net de bunuri și servicii se determină ca diferența între exportul de bunuri și servicii și importul de bunuri și servicii.

Produsul intern brut se calculează în prețuri de bază, de piață (PIB nominal) și prețuri comparabile (PIB real).

Prețul de bază reprezintă prețul primit de producător pentru o unitate de bun și serviciu, excluzînd impozitele pe produse și incluzînd subvențiile pe produse.

Prețul de piață include marjele comercială și de transport, impozitele pe produse și exclude subvențiile pe produse. Pentru excluderea influenței diferitor taxe pe impozite și subvenții în diferite activități economice asupra structurii producției și a exploatării veniturilor, indicatorii de ramură se calculează în prețuri de bază.

Recalcularea în prețuri comparabile (prețurile anului precedent) se efectuează atît pentru produsul intern brut pe resurse, cît și pe componentele de utilizări.

La recalcularea producției și consumului intermediar în prețuri comparabile se utilizează două metode:

– deflatarea datelor în prețuri curente în perioada de raport cu utilizarea indicilor de preț respectivi;

– extrapolarea datelor în prețuri curente în anul de bază utilizînd indicii volumului fizic sau indicatori naturali.

La recalcularea componentelor produsului intern brut pe utilizări se utilizează, atât indici de preț respectivi (indicii prețurilor de consum, indicele de preț pentru investiții ș.a.), cât și indicatori naturali.

Indicele-deflator al produsului intern brut – raportul produsului intern brut, calculat în prețuri curente de piață la volumul produsului intern brut calculat în prețurile anului precedent sau în prețurile perioadei respective a anului precedent. Spre deosebire de indicii de prețuri la bunuri și servicii, deflatorul produsului intern brut caracterizează schimbarea remunerării muncii, excedentului brut de exploatare / venitului mixt brut, consumului de capital fix în rezultatul modificării prețurilor, precum și a masei nominale a impozitelor nete.

Economia neobservată se definește ca ansamblul activităților „lipsă” în informația de bază utilizată la elaborarea conturilor naționale, fie din motivul că acestea sînt activități ascunse, ilegale, informale sau că reprezintă producția gospodăriilor casnice pentru consum propriu, fie în rezultatul neajunsurilor în sistemul colectării datelor. Includerea acestora în conturile naționale se numește **măsurarea (estimarea) economiei neobservate**.

Producția în sectorul informal se determină ca activitate economică efectuată de întreprinderi necorporative neînregistrate ale gospodăriilor casnice și/sau talia cărora după numărul salariaților e sub censul stabilit și care produc producție destinată pieței.

Producția ascunsă în sectorul formal reprezintă producția legală neînregistrată de organele administrative și fiscale și neraportată lor de către agenții economici cu scopul evaziunii impozitelor, contribuțiilor de asigurări sociale, nerespectarea legii în privința salariului minim, a numărului de ore lucrate, necompletarea chestionarelor administrative, fiscale sau statistice etc.

Producția gospodăriilor casnice pentru consum propriu este determinată ca activitate economică, în rezultatul căreia gospodăriile casnice consumă sau acumulează bunurile și serviciile produse de ele înseși.

Producția ilegală reprezintă producția de bunuri și servicii a căror vânzare, distribuire sau posesie este interzisă de lege sau care în mod obișnuit este legală, dar devine ilegală cînd se realizează de persoane neautorizate.

INDUSTRIE

Cercetările statistice ale producției industriale cuprind activitățile încadrate în secțiunile B „Industria extractivă”, C „Industria prelucrătoare”, D „Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat” și E „Distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare” conform Clasificatorului Activităților Economiei Moldovei CAEM, Rev.2.

Cercetările statistice cuprind:

- **lunar** – întreprinderile, în special, cu activitate principală de industrie, cu numărul personalului de la 20 persoane în sus - exhaustiv și cele cu numărul personalului de la 4 la 19 persoane – prin eșantion aleatoriu. Cu titlu de excepție în cercetările lunare mai sînt incluse unele unități industriale secundare ale întreprinderilor neindustriale, care ocupă o pondere importantă în activitatea industrială corespunzătoare, cum ar fi sectoarele de producere a cărnii de pasăre a unor fabrici avicole, unitățile de producere a pâinii și produselor de patiserie proaspete, altor produse alimentare din cadrul întreprinderilor de comerț, etc.

- **anual** – întreprinderile cu activitate principală de industrie și unitățile industriale secundare ale întreprinderilor neindustriale - exhaustiv.

Indicatorul **Valoarea producției fabricate** în prețuri curente este calculat pentru producția destinată vânzării (include și valoarea stocurilor evaluate la prețuri de vânzare). Pentru producția fabricată din materia primă a clientului se include doar costul serviciului de prelucrare.

Indicele producției industriale (exprimat în procente) este calculat prin metoda raportării valorii producției în luna de raport la media lunară a anului de bază 2012 (bază fixă). Este un indice valoric de tip Laspeyres. La calcularea indicelui valoarea producției include costul materiei prime a clientului. Pentru a obține un indice de volum al producției industriale, începînd cu nivelul claselor CAEM (primele 4 semne ale codului CAEM) indicele valoric în prețuri curente este deflatat cu indicele de preț al producției industriale. Pentru agregarea indicilor de la nivelele inferioare la cele superioare ale clasificării sînt utilizate doua tipuri de ponderi: la nivelele inferioare ale clasificării (cod produs conform nomenclatorului PRODMOLD, cod grup de produse conform clasificatorului CSPM) se folosește valoarea producției fabricate în anul de bază pentru fiecare cod. La nivelele superioare: clase, grupe, diviziuni, secțiuni CAEM și Totalul general, este utilizată Valoarea adăugată brută a anului de bază, calculată în sistemul Conturilor Naționale.

Pentru colectarea datelor privind **producția fizică** a produselor industriale este utilizat Nomenclatorul de produse și servicii industriale PRODMOLD-2013, armonizat la standardul european PRODCOM, lista 2013.

AGRICULTURĂ

Producția agricolă în expresie valorică este evaluată în prețuri curente și include producția vegetală și animală, precum și valoarea serviciilor destinate pieței prestate de către întreprinderile de deservire a agriculturii și întreprinderile agricole, gospodăriile țărănești producătoare de producție agricolă și servicii nedestinate pieței, prestate de către instituțiile și organizațiile bugetare. Pentru calcularea indicelui volumului fizic al producției agricole se utilizează prețurile comparabile, în care se estimează producția vegetală și animală. Până în anul 2012 în calitate de prețuri comparabile au fost utilizate prețurile anului 2005, iar începând cu anul 2013 la calcularea producției agricole în calitate de prețuri comparabile se utilizează prețurile medii ale anului precedent.

Volumul producției vegetale se determină prin mărimea recoltei globale a culturilor agricole. În expresie valorică, la valoarea recoltei globale se adaugă sporirea (sau se scad pierderile) valorii producției neterminate în fitotehnie pe an, precum și valoarea cheltuielilor pentru înființarea și întreținerea plantațiilor multianuale până la intrarea pe rod.

Volumul producției animale se determină prin mărimea masei vii a prăsilii obținute și sporului vitelor și păsărilor tinere crescute în curs de un an, a sporului în greutate al animalelor mature, obținut în urma îngrășării lor, precum și cantității de lapte, lână, ouă și alte produse animaliere obținute în procesul folosirii gospodărești a animalelor și păsărilor.

INVESTIȚII ÎN CAPITAL FIX

Investițiile în active materiale pe termen lung reprezintă totalitatea cheltuielilor îndreptate la crearea și reproducerea mijloacelor fixe – construcția nouă, lărgirea, reconstrucția și reutilizarea tehnică a întreprinderilor industriale, agricole, de transport, comerț și altele în funcțiune, cheltuielile pentru construcția locuințelor și obiectelor cu destinație social culturală.

Investitiile reprezintă cheltuielile efectuate pentru lucrari de constructii, de instalatii si de montaj, pentru achiziționarea de utilaje, mijloace de transport, alte cheltuieli destinate **creării de noi active materiale pe termen lung**, cheltuieli pentru dezvoltarea, modernizarea, reconstrucția, reparația capitală celor existente, precum și valoarea serviciilor legate de transferul de proprietate al activelor pe termen lung.

TRANSPORTURI

Volumul mărfurilor transportate – cantitatea de mărfuri transportate, în tone.

Parcursul mărfurilor – volumul mărfurilor transportate, în tone-kilometri, adică deplasarea unei tone de marfă la un kilometru. Se calculează prin însumarea produsurilor obținute de la înmulțirea cantității mărfurilor transportate în tone cu distanța de transport în kilometri.

Pasageri transportați exprimă numărul persoanelor care au constituit obiectul transportului cu mijloacele de transport în perioada de raport, inclusiv estimările pasagerilor beneficiari de gratuități de transport.

Parcursul pasagerilor – volumul transportului de pasageri, în pasageri-kilometri, adică deplasarea unui pasager la un kilometru. Se calculează prin însumarea produsurilor obținute de la înmulțirea numărului pasagerilor transportați cu distanța de transport în kilometri.

Mărfuri și pasageri transportați, parcursul mărfurilor și pasagerilor se determină în baza datelor centralizate pe transportul feroviar și aerian și prezentate, respectiv de Î.S. „Calea Ferată din Moldova” și Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, precum și datelor rapoartelor statistice centralizate pe transportul auto, fluvial și troleibuze.

Volumul mărfurilor transportate cu **transportul auto** cuprinde datele centralizate ale cercetărilor statistice exhaustive ale întreprinderilor cu activitatea principală transport auto, cât și întreprinderilor cu alte genuri de activitate, care efectuează transportări auto de mărfuri pentru terți (contra plată) și dispun de 10 și mai multe autovehicule de marfă proprii sau închiriate.

În **transportul feroviar** volumul mărfurilor transportate include transportul mărfurilor în trafic intern, mărfurile intrate (import) și ieșite (export) și cele în tranzit.

Pasagerii transportați și parcursul pasagerilor cu autobuze (inclusiv microbuze) – calculați în baza rapoartelor statistice primite de la persoane juridice și fizice care efectuează transportări de pasageri cu transportul public, exceptând transportările urbane realizate de întreprinderile individuale în orașele-reședință și orașele UTA Găgăuzia.

COMUNICAȚII

Indicatorii privind prestațiile și mijloacele de comunicații vizează întreprinderile de stat și societatea pe acțiuni care activează în acest domeniu.

TURISM

Datele privind capacitatea și frecventarea structurilor de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare turistică provin din rapoartele statistice prezentate de agenții economici care administrează efectiv structurile de cazare turistică colective.

Datele pentru activitatea turistică provin din rapoartele statistice prezentate de agenții economici titulari de licențe de turism.

Prin **structură de primire turistică** cu funcțiuni de cazare turistică se înțelege orice construcție sau loc amenajat, destinat, conform proiectării și executării, pentru cazarea turiștilor.

Capacitatea de cazare turistică în funcțiune (exprimată în locuri-zile) reprezintă numărul de locuri de cazare puse la dispoziția turiștilor de către structurile de cazare turistică colective, ținând cont de numărul de zile în care acestea sînt deschise în perioada de raport, adică zilele în care a fost posibilă cazarea turiștilor.

Numărul de turiști cazați în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare turistică cuprinde toate persoanele (cetățeni moldoveni și străini), care se deplasează într-un loc, altul decît acela în care își au reședința, pentru o perioadă mai mică de 12 luni și petrec cel puțin o noapte într-o structură de cazare turistică colectivă în locul vizitat, scopul principal al vizitei fiind altul decît acela de a desfășura o activitate remunerată în locul vizitat.

Înnoptarea reprezintă fiecare noapte pentru care o persoană este înregistrată într-o structură de cazare turistică colectivă, indiferent dacă fizic este prezentă sau nu în cameră.

Indicii de utilizare netă a locurilor de cazare turistică se calculează prin raportarea umărului de înnoptări realizate la capacitatea de cazare turistică în funcțiune din perioada respectivă.

Turismul intern reflectă serviciile turistice prestate în locurile turistice din țară și vîndute de către titularii de licențe cetățenilor moldoveni.

COMERȚ EXTERIOR

Datele din compartimentul “Comerțul exterior” sînt elaborate în baza declarațiilor vamale completate ulterior cu unele categorii de mărfuri (produse) transportate prin cablu, conducte (energie electrică, gaze naturale), evidența cărora se ține în baza rapoartelor statistice.

Volumul comerțului exterior reprezintă totalitatea bunurilor materiale care fac obiectul schimbului între țara noastră și alte țări, care măresc sau micșorează resursele materiale ale țării ca rezultat al intrării sau ieșirii lor din țară. În volumul comerțului exterior nu sînt incluse serviciile cu caracter material și nematerial.

Evaluarea exporturilor se efectuează în prețuri F.O.B. sau franco-frontiera țării exportatoare, a importurilor – în prețuri C.I.F. sau franco-frontiera țării importatoare. Exportul cuprinde și reexportul, adică mărfurile importate și apoi reexportate fără a fi supuse prelucrării.

Soldul balanței comerciale se calculează ca diferența dintre export și import.

PREȚURI

Indicele prețurilor de consum este un instrument de măsură care caracterizează și furnizează o estimare a evoluției de ansamblu a prețurilor mărfurilor cumpărate și tarifelor serviciilor utilizate de către populație pentru satisfacerea necesităților de trai într-o anumită perioadă (denumită perioadă curentă) față de perioada fixă (denumită perioadă de bază).

Calculul indicelui se efectuează în baza datelor privind structura (ponderea) cheltuielilor de consum conform cercetării gospodăriilor casnice în anul 2012 și prețurile înregistrate la 1200 de mărfuri și servicii reprezentative în 850 unități de comerț și prestări servicii amplasate în 8 orașe ale țării.

Rata lunară a inflației reprezintă creșterea prețurilor de consum într-o lună față de luna precedentă.

Indicele prețurilor producătorului în industrie determină evoluția prețurilor produselor industriale în primul stadiu al comercializării (fără taxa pe valoarea adăugată). Indicii sînt calculați lunar în baza observării statistice a prețurilor la circa 866 de produse reprezentative în 221 întreprinderi industriale.

Indicele prețurilor la producția agricolă vîndută de gospodăriile agricole se calculează în baza prețurilor medii reale stabilite la producția vîndută în perioada de raport, în procente față de anul de bază.

Indicele prețurilor în construcții – raportul prețurilor curente la lucrările de construcțimontaj, înregistrate trimestrial în 100 organizații reprezentative, către prețurile de deviz ale anului 1991 (adoptate ca constante) și prețurile curente ale anului precedent.

FINANȚE

Bugetul public național reprezintă totalitatea veniturilor și cheltuielilor, formate ca elemente independente în sistemul bugetar.

Veniturile bugetului public național sînt impozitele și taxele, alte încasări, specificate de legislația în vigoare.

Cheltuielile bugetului public național sînt determinate de cheltuielile prevăzute de legea bugetară anuală în vederea satisfacerii necesităților societății, din care: acoperirea necesităților socialculturale și de cercetări științifice, întreținerea aparatului de stat, acoperirea necesităților militare, achitarea datoriei de stat, acordarea de subvenții, dezvoltarea sectorului economic al statului etc.

Deficitul bugetar reprezintă depășirea cheltuielilor asupra veniturilor.

Excedentul bugetar reprezintă depășirea veniturilor asupra cheltuielilor.

SITUAȚIA SOCIALĂ

Veniturile medii disponibile ale unui membru al gospodăriei reprezintă totalitatea veniturilor bănești și în natură (evaluate în lei) obținute din diverse tipuri de activități.

Cheltuielile de consum pe un membru al gospodăriei casnice reprezintă totalitatea cheltuielilor curente pentru produse alimentare, nealimentare și servicii.

Minimul de existență reprezintă volumul minimal de bunuri materiale și servicii, necesare pentru satisfacerea cerințelor primordiale, asigurarea menținerii sănătății și susținerea viabilității omului.

Cîștigul salarial nominal brut – plăți brute în bani sau în natură acordate salariaților de obicei peste intervale regulate de timp pentru timpul lucrat sau lucrul efectuat. În cîștigul salarial se includ de asemenea plățile pentru timpul nelucrat, premiile anuale, sezoniere sau alte premii acordate neregulat etc. Datele privind salariile caracterizează remunerațiile brute, adică sumele totale calculate pînă la careva rețineri, efectuate de angajator în numele salariatului.

Cîștigul salarial nominal mediu brut lunar al unui lucrător din economie (pe activități economice, raioane, municipii) – raportul dintre sumele brute calculate salariaților (fondul de remunerare) și numărul mediu de salariați.

Cîștigul salarial real – puterea de cumpărare a cîștigului salarial nominal.

Indicele cîștigului salarial real – raportul dintre indicele cîștigului salarial mediu nominal și indicele prețurilor de consum.

În numărul pensionarilor sînt incluse persoanele, cărora le-au fost stabilite pensiile conform Legii Republicii Moldova cu privire la asigurarea cu pensii.

Mărimea medie a pensiei se calculează ca raportul dintre suma pensiilor stabilite și numărul pensionarilor aflați la evidența organelor de protecție socială.

Populație activă din punct de vedere economic – persoane de 15 ani și peste, care furnizează forța de muncă disponibilă pentru producția de bunuri și servicii, incluzînd populația ocupată și șomerii.

Populație ocupată – persoane de 15 ani și peste, care desfășoară o activitate economică sau socială producătoare de bunuri și servicii în scopul obținerii unor venituri sub formă de salarii sau alte beneficii.

Șomeri conform criteriului BIM – persoane de 15 ani și peste, care în cursul perioadei de referință îndeplinesc concomitent următoarele condiții:

- nu au un loc de muncă și nu desfășoară o activitate în scopul obținerii unor venituri;
- sînt în căutarea unui loc de muncă, utilizînd în ultimele patru săptămîni diferite metode pentru a-l găsi;
- sînt disponibili să înceapă lucrul în următoarele 15 zile, dacă și-ar găsi imediat un loc de muncă.

Rata șomajului – raportul dintre numărul șomerilor și populația activă (șomeri plus populația ocupată).

Șomeri înregistrați – persoane apte de muncă, în vîrstă aptă de muncă, care nu au un loc de muncă, un alt venit legal și sînt înregistrați la agențiile pentru ocuparea forței de muncă ca persoane în căutare de lucru și care dau dovadă că doresc să se încadreze în muncă.

Numărul populației pentru anii intercenzitari se determină în baza rezultatelor ultimului recensămînt și a datelor referitoare la mișcarea naturală și migratorie dintre data recensămîntului și anul de referință. Totodată se ia în considerație și schimbarea numărului populației în rezultatul reorganizării teritorial-administrative.

Începînd cu 1 ianuarie 2015, Biroul Național de Statistică (BNS) a renunțat la buletinele statistice pe suport de hîrtie și produce statistici despre mișcarea naturală a populației utilizînd numai datele primite în format electronic de la ÎS CRIS „Registru” în conformitate și în condițiile Contractului de prestare a serviciilor informaționale nr.159-I din 24 noiembrie 2008, încheiat între Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor și BNS.

Ratele de natalitate, mortalitate, nupțialitate și divorțialitate sînt calculate ca raportul dintre numărul celor născuți, decedați, căsătorii și divorțați pe parcursul anului și numărul mediu anual al populației stabile. Se calculează în promile.

Sursa datelor pentru **mișcarea migratorie a populației** este baza de date automatizată a Ministerului Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor și a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova.

Morbiditate – cazuri de îmbolnăviri ale populației, înregistrate în anul curent cu diagnosticul stabilit pentru prima dată.

Criminalitatea – fenomen socialjuridic, care include infracțiunea săvîrșită pe un anumit teritoriu și pe parcursul unei perioade anumite de timp.

Infracțiune înregistrată – fapt obștește periculos, relevat și luat la evidență oficial, în conformitate cu legislația penală în vigoare.